

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 16.11.2016.
COM(2016) 731 final

2016/0357 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju
(ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/794 i
(EU) 2016/1624**

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

Kontekst

Naš je opći prioritet osigurati sigurnost građana u otvorenoj Europi. Pritisci migracija i izbjegličke krize, kao i niz terorističkih napada, ozbiljno su doveli u kušnju okvire EU-a za migracije i sigurnost. Građani EU-a očekuju da će se vanjskim granicama schengenskog prostora učinkovito upravljati u cilju sprečavanja nezakonitih migracija i osiguravanja pojačane unutarnje sigurnosti¹. Učinkovito upravljanje vanjskim granicama ključni je preduvjet za slobodno kretanje u schengenskom prostoru i za olakšavanje prelaženja vanjskih granica EU-a u svijetu mobilnosti. Svake godine schengensku granicu pređe 400 milijuna građana EU-a i 200 milijuna osoba koje nisu građani EU-a.

Danas otprilike 1,4 milijarde osoba iz oko 60 zemalja u cijelom svijetu može putovati u Europsku uniju bez obveze posjedovanja vize. Zbog toga je EU najotvorenije odredište u industrijaliziranom svijetu i, na temelju načela reciprociteta, od toga imaju koristi i građani EU-a jer im je olakšano putovanje u inozemstvo bez vize. Broj državljana trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize za zemlje schengenskog prostora i dalje će rasti te se očekuje da će se do 2020. broj državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize koji prelaze schengenske granice povećati za više od 30 %, odnosno s 30 milijuna 2014. na 39 milijuna 2020². Ti podaci pokazuju da treba uspostaviti sustav kojim se mogu ostvariti ciljevi slični viznom sustavu, odnosno procjena mogućih nezakonitih migracija i prijetnja sigurnosti povezanih s državljanima trećih zemalja koji posjećuju EU i upravljanje njima, ali na blaži i otvoreniji način, u skladu ciljevima politike EU-a za liberalizaciju viznog režima.

Komisija je u Komunikaciji od 14. rujna 2016. „Povećanje sigurnosti u svijetu mobilnosti: bolja razmjena informacija u borbi protiv terorizma i jače vanjske granice³ potvrdila da je potrebno uspostaviti odgovarajuću ravnotežu između osiguravanja mobilnosti i jačanja sigurnosti te istodobno olakšati zakonit ulazak u schengenski prostor bez obveze posjedovanja vize. Liberalizacija viznog režima pokazala se važnim alatom u izgradnji partnerstava s trećim zemljama, među ostalim kao sredstvo za osiguranje učinkovitih sustava vraćanja i ponovnog prihvata te za povećanje privlačnosti EU-a u poslovnom i turističkom smislu.

Za razliku od državljana trećih zemalja koji imaju obvezu posjedovanja vize, nadležna granična tijela i tijela kaznenog progona imaju malo informacija o državljanima trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize u pogledu rizika koji oni mogu predstavljati prije njihova dolaska na schengensku granicu. Dodavanjem ovog sloja informacija koje nedostaju i procjene rizika u pogledu posjetitelja izuzetih od obveze posjedovanja vize osigurala bi se znatna dodana vrijednost postojećim mjerama za održavanje i jačanje sigurnosti schengenskog prostora, a posjetiteljima koji

¹ U nedavnom istraživanju Eurobarometra 71 % ispitanika zatražilo je više djelovanja EU-a u pogledu vanjskih granica, a njih 82 % u pogledu borbe protiv terorizma (Posebni Eurobarometar Europskog parlamenta, lipanj 2016.).

² Tehnička studija o pametnim granicama, Europska komisija, GU HOME; 2014. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/smart-borders/index_en.htm Zaključeni su dijalozi o liberalizaciji viznog režima s nizom zemalja u susjedstvu EU-a (predstavljani su prijedlozi Komisije za Gruziju, Ukrajinu, Tursku i Kosovo).

³ COM(2016) 602 final

su izuzeti od obveze posjedovanja vize omogućit će se da u cijelosti uživaju svoj status osobe izuzete od obveze posjedovanja vize.

Izgradnja učinkovitog i integriranog upravljanja vanjskim granicama na temelju novih tehnologija iskorištavanjem potpunog potencijala interoperabilnosti utvrđena je u Komunikaciji „Jači i pametniji informacijski sustavi za granice i sigurnost”⁴ i primijenjena u revidiranom zakonodavnom prijedlogu o sustavu ulaska/izlaska EU-a (EES)⁵. Cilj je prijedloga o EES-u modernizirati prikupljanje i registraciju evidencije o ulasku i izlasku državljana zemalja izvan EU-a koji prelaze vanjske granice EU-a. Komisija je istodobno pokrenula studiju izvedivosti⁶ o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS). ETIAS-om bi se prikupljale informacije od državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize i osigurala interoperabilnost u pogledu informacijske i tehnološke infrastrukture s EES-om i ostalim informacijskim sustavima EU-a. Kako bi se osigurala najveća moguća interoperabilnost i zajednička uporaba resursa, EES i ETIAS trebalo bi razvijati i provoditi zajedno i usporedno. Važnost brzog predlaganja europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS) istaknuo je predsjednik Juncker u svojem govoru o stanju Unije u rujnu i Komisija je najavila da će zakonodavni prijedlog o uspostavi tog sustava biti donesen do studenoga 2016.

U ovom kontekstu i nakon upućivanja na ETIAS u Planu iz Bratislave⁷, Europsko vijeće pozvalo je Komisiju u listopadu 2016.⁸ da izradi prijedlog o uspostavi ETIAS-a ističući da je potrebno „omogućiti napredne sigurnosne provjere putnika izuzetih od obveze posjedovanja vize i prema potrebi im zabraniti ulazak”.

Razlog za uspostavu ETIAS-a

ETIAS će biti automatizirani sustav za prepoznavanje rizika povezanih s posjetiteljima izuzetima od obveze posjedovanja vize koji putuju u schengenski prostor. Države kao što su SAD, Kanada i Australija već upotrebljavaju slične sustave i smatraju ih bitnim dijelom svojih sigurnosnih okvira te su stoga takvi sustavi danas poznati mnogim Europljanima.

ETIAS će prikupljati informacije o tim putnicima prije početka putovanja kako bi se oni mogli unaprijed obraditi. Putnici će tako steći sigurnost da će moći nesmetano prijeći granicu.

Jačanje integriranog upravljanja granicama i unutarnje sigurnosti

Trenutačno nema unaprijed dostavljenih informacija o posjetiteljima izuzetima od obveze posjedovanja vize koji dolaze na schengenske vanjske granice. S gledišta migracija i s gledišta sigurnosti nedvojbeno je da treba provoditi prethodne provjere kako bi se mogli utvrditi mogući rizici povezani s posjetiteljem izuzetim od obveze posjedovanja vize koji putuje u schengenski prostor. Trenutačno odluku na vanjskim granicama schengenskog prostora moraju donijeti službenici graničnog nadzora bez prethodne procjene. Tijekom 2014. ulazak na vanjskim granicama

⁴ COM(2016) 205 final

⁵ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o zabrani ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica Europske unije COM(2016) 194 final i Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2016/399 u pogledu uporabe sustava ulaska/izlaska.

⁶ Studija izvedivosti za europski sustav za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS), završno izvješće http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-security/legislative-documents/docs/20161116/etias_feasability_study_en.pdf.

⁷ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/09/16-bratislava-declaration-and-roadmap/>

⁸ EUCO 31/16 CO EUR 8, CONCL 4 www.consilium.europa.eu/en/.../european-council/2016/10/21-euco-conclusions_pdf/

EU-28 zabranjen je otprilike za 286 000 državljana trećih zemalja. Većina zabrana zabilježena je na vanjskim kopnenim granicama (81 %), a nakon njih su slijedile zabrane na zračnim granicama (16 %). Otprilike jedna petina zabrana izrečena je zbog neposjedovanja valjane vize, ali većina slučajeva povezana je s negativnom procjenom migracijskog i/ili sigurnosnog rizika koji predstavlja državljanin treće zemlje⁹. Procjenama rizika koje obavljaju Europol i europska granična i obalna straža potvrđuje se¹⁰ postojanje tih rizika s gledišta nezakonitih migracija i s gledišta sigurnosti.

Stoga bi ključna zadaća ETIAS-a bila provjera informacija koje su državljani trećih zemalja izuzeti od obveze posjedovanja vize unijeli u internetsku aplikaciju prije dolaska na vanjske granice EU-a kako bi se utvrdilo predstavljaju li oni određeni rizik od nezakonite migracije, prijetnju sigurnosti ili prijetnju javnom zdravlju. To će se učiniti automatskom obradom svakog zahtjeva podnesenog na web-mjestu ili mobilnom aplikacijom u odnosu na druge informacijske sustave EU-a, posebni popis ETIAS-a za praćenje i jasno definirana pravila o provjerama. Tim pregledom moglo bi se utvrditi da nema činjeničnih naznaka ili razumne osnove zbog kojih se ne može izdati odobrenje putovanja.

Uspostavom ETIAS-a europskoj graničnoj i obalnoj straži povjerio bi se mandat da s pomoću središnje jedinice ETIAS-a osigura upravljanje središnjim sustavom ETIAS-a koji će biti povezan s infrastrukturna nacionalne granične straže i uključen u njih. Zahtjevi odbijeni u postupku automatske obrade prosljedili bi se u središnju jedinicu ETIAS-a u europskoj graničnoj i obalnoj straži koja će bez odlaganja provjeriti točnost navedenih informacija i utvrđenih upozorenja. Zahtjevi u pogledu kojih postoji upozorenje prosljedit će se nadležnim državama članicama. Informacijski sustav ETIAS-a razvila bi Agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) i osigurala tehničko upravljanje tim sustavom. Europol bi dao svoj doprinos u pogledu sigurnosnih aspekata.

Traženjem valjanog odobrenja putovanja za sve državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanja vize, neovisno o njihovom načinu putovanja ili mjestu ulaska, EU će osigurati provjeru svih posjetitelja prije dolaska uz potpuno poštovanje njihova statusa osoba izuzetih od obveze posjedovanja vize. Međutim, sustav je posebno važan za kopnene granice jer državljani trećih zemalja izuzeti od obveze posjedovanja vize koji putuju kopnom (pješice, automobilom, autobusom, kamionom, vlakom) ne stvaraju unaprijed dostavljene informacije o putnicima (API) ili evidenciju podataka o putnicima, kao što je slučaj kada se putuje zrakom i/ili morem.

ETIAS-om će se u skladu s time pojačati unutarnja sigurnost EU-a na dva načina: prvo, identificiranjem osoba koje predstavljaju prijetnju sigurnosti prije njihova dolaska na schengensku vanjsku granicu i drugo, stavljanjem informacija na raspolaganje nacionalnim tijelima kaznenog progona i Europolu, ako je to nužno u posebnom slučaju sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenog djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.

Olakšavanje putovanja

ETIAS-om će se olakšati prelazak schengenske vanjske granice državljanima trećih zemalja izuzetima od obveze posjedovanja vize. Odobrenje u ETIAS-u dobilo bi se u postupku podnošenja zahtjeva koji bi bio jednostavan, jeftin, brz i u većini slučajeva ne bi zahtijevao dodatne korake. Prema iskustvu drugih država sa sličnim sustavima za odobrenje putovanja (SAD, Kanada, Australija) procjenjuje se da bi se pozitivan odgovor dobio u 95 % ili više slučajeva i podnositelji zahtjeva dobili bi odgovor u roku od nekoliko minuta. Ne bi se prikupljali otisci prstiju i ostali biometrijski podaci. Odobrenje bi važilo pet godina i za više putovanja i naknada za podnošenje

⁹ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Statistics_on_enforcement_of_immigration_legislation

¹⁰ Europol TE-SAT 2016 <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/eu-terrorism-situation-and-trend-report>

zahtjeva iznosila bi samo 5 EUR. Odobrenjem prije putovanja osigurala bi se jasnoća državljanima trećih zemalja izuzetima od obveze posjedovanja vize koji putuju u schengenski prostor. Kada podnositelji zahtjeva dobiju odobrenje putovanja, imat će pouzdanu ranu naznaku da će im ulazak u schengenski prostor biti dopušten. To je znatan napredak za putnike u usporedbi s trenutačnim stanjem.

Iako će konačnu odluku o dopuštanju ulaska u schengenski prostor i dalje donositi službenici graničnog nadzora na vanjskim granicama u skladu sa Zakonikom o schengenskim granicama, ETIAS-om će se znatno smanjiti broj slučajeva zabrane ulaska na graničnim prijelazima. Službenici graničnog nadzora moći će vidjeti je li osoba koja se nalazi pred njima ishodila odobrenje putovanja prije dolaska na granicu. ETIAS-om će se na ovaj način smanjiti i troškovi prijevoznika koji moraju vraćati putnike s morskih i zračnih granica. Osobe kojima je odobrenje odbijeno neće uzalud trošiti vrijeme i novac za putovanje u schengenski prostor. Protiv tih odluka može se podnijeti žalba u državi članici u kojoj je donesena odluka i neće biti potrebno pokrenuti dugotrajan i skupi postupak podnošenja zahtjeva za vizu, kao u slučaju sličnih sustava odobrenja putovanja.

Glavni elementi ETIAS-a

Definicija

Predloženi sustav EU-a za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS) bit će sustav EU-a namijenjen za državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanja vize kada prelaze vanjske granice. Sustavom bi se moglo utvrditi bi li nazočnost takvih osoba na državnom području država članica predstavljala rizik od nezakonite migracije, prijetnju sigurnosti ili prijetnju javnom zdravlju.

U tu svrhu uvelo bi se odobrenje putovanja kao novi uvjet za ulazak u schengenski prostor te bi osobi koja ne posjeduje važeće odobrenje putovanja iz ETIAS-a bio zabranjen ulazak u schengenski prostor.

Nadalje, prema potrebi, prijevoznici bi morali provjeriti imaju li njihovi putnici važeće odobrenje putovanja iz ETIAS-a prije nego što im dopuste da se ukrcaju u njihovo prijevozno sredstvo koje vozi u zemlju schengenskog prostora.

Valjano odobrenje putovanja bilo bi posjetitelju pouzdana naznaka da mu je zbog provjera obavljenih unaprijed prije dolaska na schengensku granicu *a priori* dopušten ulazak u schengenski prostor. Službenik graničnog nadzora svejedno bi obavio graničnu kontrolu predviđenu Zakonikom o schengenskim granicama i donio bi konačnu odluku o dopuštanju ili zabrani ulaska.

ETIAS bi se sastojao od informacijskog sustava ETIAS-a, središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih jedinica ETIAS-a.

Informacijski sustav ETIAS-a sastojao bi se od središnjeg sustava za obradu zahtjeva; nacionalnog jedinstvenog sučelja u svakoj državi članici utemeljenog na istim tehničkim specifikacijama za sve države članice koji povezuje njihove nacionalne granične infrastrukture sa središnjim sustavom; sigurne komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava i nacionalnih jedinstvenih sučelja; javnog *web*-mjestu i mobilne aplikacije za mobilne uređaje; usluge e-pošte; usluge sigurnog računa kojom se omogućuje podnositeljima zahtjeva da navedu dodatne informacije i/ili dokumentaciju, ako se to smatra nužnim; pristupne točke za prijevoznike; mrežne usluge kojom se omogućuje komunikacija između središnjeg sustava i vanjskih dionika i softver kojim se središnjoj jedinici ETIAS-a i nacionalnim jedinicama ETIAS-a omogućuje obrada zahtjeva.

U najvećoj mogućoj mjeri i u mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, informacijski sustav ETIAS-a koristit će se komponentama računalne opreme i softvera EES-a i njegovom komunikacijskom infrastrukturom. Uspostavila bi se interoperabilnost i s drugim informacijskim sustavima u kojima će ETIAS provjeravati informacije, kao što su VIS, podaci Europol, Schengenski informacijski sustav (SIS), Eurodac i europski informacijski sustav kaznene evidencije (ECRIS).

Središnja jedinica ETIAS-a uspostaviti će se u okviru europske granične i obalne straže i bit će dio njezina pravnog okvira i okvira politike. Središnja jedinica ETIAS-a, koja će raditi 24 sata 7 dana u tjednu, imat će četiri glavne zadaće: 1) osigurati točnost i ažurnost podataka u spisima zahtjeva i podataka unesenih u informacijski sustav ETIAS-a; 2) prema potrebi, provjeriti zahtjeve za odobrenje putovanja kako bi uklonila nejasnoće u pogledu identiteta podnositelja zahtjeva u slučaju pronađenih rezultata u automatiziranom postupku; 3) definirati, provjeriti, provesti, ocijeniti i preispitati pojedinačne pokazatelje rizika prema ETIAS-ovim pravilima o provjerama nakon savjetovanja s Odborom ETIAS-a za provjere i 4) provoditi redovite revizije upravljanja zahtjevima i provedbe ETIAS-ovih pravila o provjerama posebno u pogledu njihova učinka na temeljna prava i u pogledu privatnosti i zaštite podataka.

Nacionalne jedinice ETIAS-a uspostavile bi se u svakoj državi članici i njihova bi glavna odgovornost bila provoditi procjenu rizika i donositi odluke o odobrenju putovanja za zahtjeve koji su odbijeni u automatiziranom postupku obrade zahtjeva. One će morati imati dovoljno sredstava za obavljanje svojih zadaća 24 sata 7 dana u tjednu. One bi se prema potrebi savjetovale s drugim nacionalnim jedinicama i Europolom i davale mišljenja državama članicama koje ga zatraže. One bi djelovale i kao nacionalne središnje pristupne točke za zahtjeve za pristup podacima u ETIAS-u za potrebe kaznenog progona u cilju sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili ostalih teških kaznenih djela u njihovoj nadležnosti.

U okviru Europske granične i obalne straže uspostavio bi se i **Odbor ETIAS-a za provjere** sa savjetodavnom funkcijom. On bi bio sastavljen od predstavnika svake nacionalne jedinice ETIAS-a i Europol i od njega bi se tražio savjet o definiciji, ocjenjivanju i reviziji pokazatelja rizika te o provedbi ETIAS-ova popisa za praćenje.

Područje primjene

ETIAS će se primjenjivati na državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanja vize, među ostalim, i u slučaju provjere prijetnje sigurnosti i prijetnje javnom zdravlju, na članove obitelji građana Europske unije i državljana treće zemlje koji uživaju pravo na slobodno kretanje, ako nemaju dozvolu boravka.

ETIAS se neće primjenjivati na sljedeće osobe: nositelje dugotrajne vize, nositelje dozvola za malogranični promet, građane mikro država u schengenskom prostoru, nositelje diplomatskih putovnica i članove posade brodova ili zrakoplova dok su u službi, državljane trećih zemalja koji su članovi obitelji građanina EU-a ili državljanina treće zemlje koji uživa pravo na slobodno kretanje u skladu sa zakonodavnom Unije i ima valjanu dozvolu boravka te na priznate izbjeglice, osobe bez državljanstva ili druge osobe koje žive u državi članici i imaju putnu ispravu koju je izdala država članica.

ETIAS se ne primjenjuje na građane EU-a. Iz toga slijedi da državljani trećih zemalja koji imaju više državljanstava, uključujući državljanstvo države članice EU-a, moraju za ulazak u schengenski prostor upotrebljavati putovnicu koju je izdala država članica EU-a.

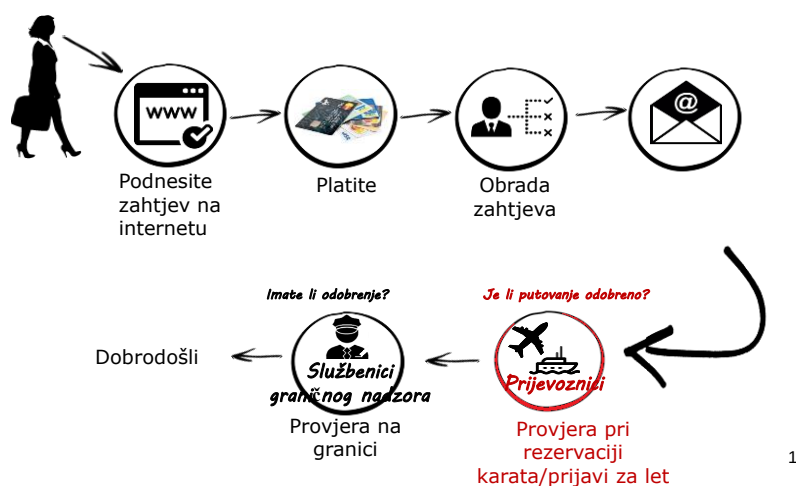
Nositelji dozvola za malogranični promet isključeni su iz područja primjene Uredbe o ETIAS-u do okončanja detaljne procjene sigurnosnih rizika povezanih s tom kategorijom osoba u skladu s Uredbom (EZ) br. 1931/2006 o utvrđivanju pravila o malograničnom prometu na vanjskim

kopnenim granicama država članica te o izmjeni odredaba Schengenske konvencije. Europska komisija ispitat će je li nužno izmijeniti Uredbu (EZ) br. 1931/2006 kako bi se osiguralo da se uvjetima za izdavanje dozvola za malogranični promet zajamče odgovarajuće procjene prijetnji sigurnosti ne dovodeći ni na koji način u pitanje pogodnosti osigurane nositeljima dozvola za malogranični promet Uredbom (EZ) br. 1931/2006 i Zakonikom o schengenskim granicama. Europska komisija ispitat će i sigurnosna obilježja same dozvole.

Zahtjev za odobrenje putovanja i postupak njegova izdavanja

U zakonodavnom prijedlogu detaljno su opisani praktični koraci i postupak izdavanja ili odbijanja izdavanja odobrenja putovanja. Na slici u nastavku prikazan je pregled postupka s gledišta državljanina treće zemlje izuzetog od obveze posjedovanja vize.

Slika 1.: Putovanje putnika s ETIAS-om

Elektronički zahtjev

Prije planiranog putovanja, podnositelj zahtjeva izrađuje elektronički zahtjev na posebnom web-mjestu ili s pomoću mobilne aplikacije.

Kako bi mogao popuniti zahtjev, od svakog će se podnositelja tražiti sljedeći podaci:

- prezime, ime, djevojačko prezime, nadimci, datum rođenja, mjesto rođenja, država rođenja, spol, sadašnje državljanstvo, imena roditelja podnositelja zahtjeva, kućna adresa,
- putna isprava,
- ako je primjenjivo, drugo državljanstvo,
- podaci o trajnom boravištu,
- adresa e-pošte i telefonski broj,

- država članica planiranog prvog ulaska,
- podaci o obrazovanju i trenutačnom zaposlenju,
- odgovori na niz dodatnih pitanja u ETIAS-u (o zdravstvenim stanjima koja mogu prerasti u epidemiju ili drugim zaraznim ili parazitskim bolestima, kaznenoj evidenciji, nazočnosti u ratnim zonama i svakoj prethodnoj odluci o vraćanju na granice ili nalogima za napuštanje državnog područja države članice EU-a),
- ako je podnositelj zahtjeva maloljetnik, identitet osobe odgovorne za maloljetnika,
- ako zahtjev podnosi osoba koja nije podnositelj zahtjeva, identitet osobe i poduzeća koje predstavlja (ako je primjenjivo),
- za članove obitelji građana EU-a / trećih zemalja koji uživaju pravo na slobodno kretanje i nemaju dozvolu boravka: njihov status kao člana obitelji, podaci o identitetu člana obitelji s kojim podnositelj zahtjeva ima veze, njihove obiteljske veze.

Popunjavanje elektroničkog obrasca zahtjeva u načelu ne bi trebalo trajati dulje od 10 minuta. Za odgovore na postavljena pitanja neće biti potrebne druge isprave osim važeće putovnice.

ETIAS će prihvatiti zahtjeve podnesene u ime podnositelja zahtjeva u situacijama kada državljani trećih zemalja izuzeti od obveze posjedovanja vize ne mogu sami izraditi zahtjev (na primjer zbog dobi, nepismenosti, nedostupnosti informacijske tehnologije i nemogućnosti uporabe informacijske tehnologije). U takvim slučajevima zahtjev može podnijeti treća osoba ako je identitet te osobe naveden u zahtjevu.

Podnositelji zahtjeva koji planiraju putovati daleko obično kupuju kartu na internetu ili uz pomoć putnog agenta. Obje mogućnosti uključuju uporabu informacijske tehnologije. Stoga će podnositelj zahtjeva imati izravni pristup potrebnoj tehnologiji za podnošenje zahtjeva u ETIAS ili će moći zatražiti od putnog agenta da podnese zahtjev u njegovo ime.

Plaćanje naknade

Kad zahtjev bude spreman, svi punoljetni podnositelji zahtjeva morat će platiti naknadu u iznosu od 5 EUR po zahtjevu. Naknada će se plaćati elektroničkim putem u eurima uporabom kreditne kartice ili drugih načina plaćanja. Dostupni načini plaćanja mogu se kasnije proširiti kako bi se mogla uključiti dodatna i ažurna sredstva plaćanja, uzimajući u obzir tehnološki napredak i njihovu dostupnost, kako se ne bi stvarale prepreke državljanima trećih zemalja izuzetima od obveze posjedovanja vize koji možda nemaju pristup određenim načinima plaćanja kada u ETIAS-u podnose zahtjev za odobrenje.

Plaćanjem bi upravljala banka ili financijski posrednik. Podaci potrebni za plaćanje davali bi se samo poduzeću koje provodi financijsku transakciju i ETIAS ih ne bi obrađivao u okviru zahtjeva.

Po primitku uplate, zahtjev se automatski unosi u ETIAS.

Obrada zahtjeva

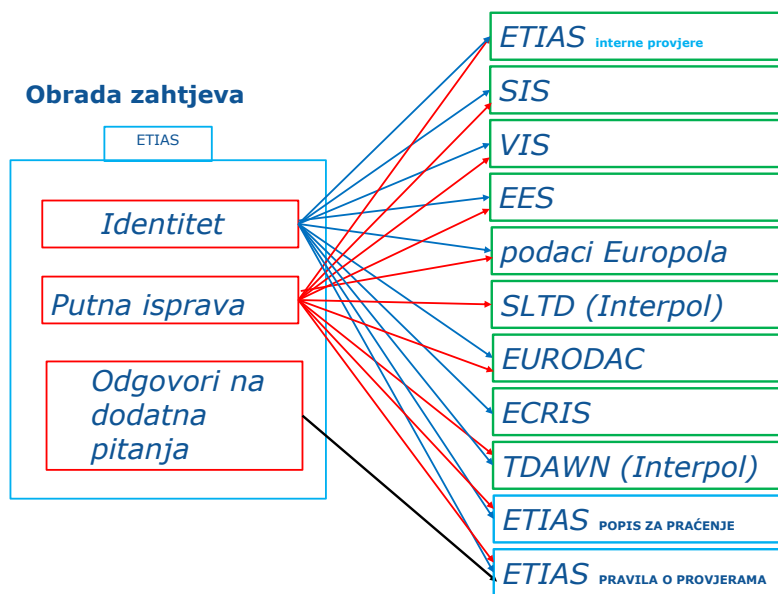
Postupak ocjenjivanja zahtjeva i donošenja odluke o zahtjevu započeo bi neposredno nakon potvrde plaćanja naknade.

Zahtjev bi se obradio automatski. Prema potrebi, središnja jedinica ETIAS-a i nacionalne jedinice ETIAS-a mogu ručno obraditi zahtjev.

1. korak – Automatizirana obrada

U ovom automatiziranom koraku obradit će se podaci povezani s podacima o identitetu, putnim ispravama i odgovori na dodatna pitanja. Središnji sustav započet će u roku od nekoliko minuta s potpuno automatiziranom unakrsnom provjerom informacija koje je podnositelj zahtjeva dostavio u druge informacijske sustave te provjeru na temelju popisa za praćenje koji je uspostavljen u ETIAS-u i jasno definiranih ETIAS-ovih pravila o provjeri.

Slika 2.: Automatizirana obrada zahtjeva

Ovim automatiziranim postupkom nastoji se osigurati sljedeće:

- da ne postoji drugo valjano odobrenje putovanja, da podaci o putnoj ispravi navedeni u zahtjevu ne odgovaraju drugom zahtjevu za odobrenje putovanja povezanom s drugim podacima o identitetu i da podnositelj zahtjeva ili povezana putna isprava ne odgovaraju odbijenom, povučenom ili poništenom zahtjevu za odobrenje putovanja (ETIAS),
- da u odnosu na podnositelja zahtjeva nije izdano upozorenje o zabrani ulaska (SIS) i/ili putna isprava upotrijebljena za zahtjev ne odgovara putnoj ispravi prijavljenoj kao izgubljenoj, ukradenoj ili poništenoj (SIS i Interpolova baza podataka o ukradenim i izgubljenim putnim ispravama SLTD),
- da u odnosu na podnositelja zahtjeva nije izdano upozorenje na temelju europskog uhiđenog naloga ili se on traži radi uhićenja u svrhe izručenja (SIS),
- da nije prijavljeno da je osoba prekoračila dopušteni boravak, sada ili u prošlosti, ili da joj nije zabranjen ulazak (EES),
- da podnositelju zahtjeva nije odbijen zahtjev za izdavanje vize u viznom informacijskom sustavu (VIS – to bi se primjenjivalo na državljane zemalja koji su u zadnjih pet godina ili manje oslobođeni obveze posjedovanja vize i na podnositelje s više državljanstava),
- podnositelj i podaci dostavljeni u zahtjevu odgovaraju podacima u evidenciji Europol,

- da se obavi procjena rizika od nezakonitih migracija, posebice je li u pogledu podnositelja zahtjeva donesena odluka o vraćanju ili o udaljavanju nakon povlačenja ili odbijanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (EURODAC¹¹),
- da ne postoji kaznena evidencija (ECRIS),
- da u odnosu na podnositelja zahtjeva i/ili njegovu putnu ispravu nije izdano upozorenje Interpola (TDAWN).

Automatiziranim postupkom osiguralo bi se i da podnositelj zahtjeva nije na ETIAS-ovu popisu za praćenje i provjerilo bi se je li podnositelj zahtjeva odgovorio pozitivno na bilo koje od dodatnih pitanja u ETIAS-u.

Za ocjenjivanje spisa zahtjeva upotrijebit će se jasno definirana pravila o provjerama u okviru središnjeg sustava ETIAS-a. Ta pravila sastojat će se od algoritma kojim će se uspoređivati podaci uneseni u spis zahtjeva u ETIAS-u i posebni pokazatelji rizika koji upućuju na utvrđene rizike od nezakonite migracije, prijetnje sigurnosti i prijetnje javnom zdravlju. Središnja jedinica ETIAS-a utvrdit će posebne pokazatelje rizika nakon savjetovanja s Odborom ETIAS-a za provjeru (vidjeti u nastavku).

Rizici od nezakonitih migracija te prijetnje sigurnosti i javnom zdravlju utvrdit će se na temelju sljedećeg:

- statističkih podataka EES-a o neuobičajenim stopama prekoračenja dopuštenog boravka ili zabrana ulazaka određenim skupinama državljana trećih zemalja,
- statističkih podataka ETIAS-a o odbijenim odobrenjima putovanja zbog rizika od nezakonitih migracija te prijetnje sigurnosti ili javnom zdravlju povezanih s određenim skupinama državljana trećih zemalja,
- statističkih podataka koje su prikupili EES i ETIAS i koji pokazuju podudarnosti između informacija prikupljenih s pomoću obrasca zahtjeva u ETIAS-u i prekoračenja dopuštenog boravka ili zabrana ulaska,
- informacija koje su dostavile države članice o posebnim pokazateljima rizika ili prijetnji sigurnosti koje su one utvrdile,
- informacija koje su dostavile države članice te Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC) o posebnim prijetnjama javnom zdravlju.

Ta pravila o provjerama i rizici od nezakonitih migracija te prijetnje sigurnosti i javnom zdravlju bit će ciljani, razmjerni i specifični. Skupovi podataka koji će se upotrebljavati za ta pravila neće se ni u kojim okolnostima temeljiti na rasi ili etničkom podrijetlu, političkim mišljenjima, vjerskim ili filozofskim uvjerenjima, članstvu u sindikatima, seksualnom životu ili spolnom opredjeljenju.

Ako automatskom obradom nisu dobiveni nikakvi rezultati ili elementi zbog kojih bi bila potrebna dodatna analiza, odobrenje putovanja izdaje se automatski i podnositelj zahtjeva obavješćuje se elektroničkom poštom. Takav pozitivan odgovor dobit će se u velikoj većini zahtjeva (očekuje se da će tako biti u više od 95 % slučajeva) i priopćiti podnositelju zahtjeva u roku od nekoliko minuta od plaćanja naknade.

¹¹ COM(2016) 272 final

Ako su automatiziranom obradom dobiveni rezultati ili su utvrđeni elementi koje je potrebno dodatno analizirati, zahtjev će se dalje ocjenjivati ručno.

2. korak (ako je potrebno) – ručna obrada koju obavlja središnja jedinica ETIAS-a

Ako se u postupku automatske obrade dobije rezultat iz drugih informacijskih sustava ili s ETIAS-ova popisa za praćenje ili posebnih pokazatelja rizika ili je nejasan zbog nesigurnosti u pogledu identiteta podnositelja zahtjeva, slijedit će ručni pregled središnje jedinice ETIAS-a. Središnja jedinica ETIAS-a provjerit će zahtjev u cilju uklanjanja nejasnoće o identitetu podnositelja zahtjeva uporabom informacija dobivenih tijekom automatskog postupka. To može rezultirati pozitivnom odlukom o zahtjevu u roku od 12 sati. U slučaju potvrđenog rezultata, zahtjev se proslijeđuje nacionalnoj jedinici ETIAS-a u državi članici prvog ulaska koju je podnositelj zahtjeva naveo u postupku podnošenja zahtjeva.

Očekuje se da će se, nakon što središnja jedinica ETIAS-a provjeri podatke, za dodatnih 3 – 4 % zahtjeva donijeti pozitivna odluka. Preostalih 1 – 2 % zahtjeva u ETIAS-u, za koje bude dobiven jedan ili više rezultata, proslijeđuje se nacionalnim jedinicama ETIAS-a na ručnu obradu i donošenje odluke.

3. korak (prema potrebi) – ručna obrada koju obavlja nacionalna jedinica ETIAS-a države članice planiranog prvog ulaska

Ako se tijekom automatske obrade u središnjem sustavu ETIAS-a dobije (potvrđeni) rezultat u bilo kojoj od upotrijebljenih baza podataka ili na ETIAS-ovu popisu za praćenje i/ili je utvrđeno da se na podnositelja zahtjeva primjenjuju pravila za provjeru, zahtjev se proslijeđuje nacionalnim jedinicama ETIAS-a.

Zahtjev iz ETIAS-a automatski bi se dodijelio određenoj državi članici, odnosno državi članici planiranog prvog ulaska putnika kako je navedeno u obrascu zahtjeva.

Nakon proslijeđivanja zahtjeva nadležnoj nacionalnoj jedinici ETIAS-a, ta nacionalna jedinica morala bi procijeniti spis zahtjeva i obavijestiti podnositelja o donesenoj odluci (negativnoj ili pozitivnoj) najkasnije 72 sata nakon podnošenja zahtjeva. Nadležna nacionalna jedinica ETIAS-a imala bi zadaću procijeniti rizik od nezakonite migracije te prijetnje sigurnosti i javnom zdravlju i odlučiti hoće li izdati ili odbiti odobrenje putovanja.

Ako podnositelj zahtjeva primi negativnu odluku o svojem zahtjevu, uvijek ima pravo žalbe. Žalbe se podnose u državi članici u kojoj je donesena odluka o zahtjevu i u skladu s nacionalnim zakonodavstvom te države članice. Nadalje, predviđen je poseban postupak u humanitarnim situacijama, situacijama od nacionalnog interesa ili zbog međunarodnih obveza. U tim situacijama nacionalne jedinice ETIAS-a mogu izdati odobrenje putovanja s ograničenom prostornom ili vremenskom valjanošću.

Ako na temelju informacija koje je putnik naveo u obrascu zahtjeva nadležna nacionalna jedinica ETIAS-a ne može odlučiti hoće li izdati ili odbiti odobrenje putovanja, ona može zatražiti od podnositelja zahtjeva dodatne informacije i/ili dokumentaciju. Zahtjev se priopćuje podnositelju zahtjeva e-poštom i u njemu se jasno navode informacije koje nedostaju i/ili dokumentacija koju treba dostaviti. Te bi se informacije trebale dostaviti u roku od 7 radnih dana, a nacionalna jedinica ETIAS-a morala bi obraditi te informacije najkasnije 72 sata nakon datuma kada ih je putnik unio. U iznimnim okolnostima podnositelja zahtjeva može se elektroničkom poštom pozvati da dođe na razgovor u konzulat u svojoj državi boravišta.

Kada ručno procjenjuju zahtjeve za koje su nadležne, nacionalne jedinice ETIAS-a mogu upotrebljavati informacije koje su dostupne u nacionalnim bazama podataka ili drugim decentraliziranim sustavima kojima mogu pristupiti. U tom postupku, trebaju se savjetovati s nadležnim tijelima drugih država članica i s Europolom te bi imali pristup relevantnim dodatnim informacijama ili dokumentaciji ako su odgovorni za podatke koji su doveli do rezultata tijekom unakrsne provjere drugih informacijskih sustava. Nacionalna jedinica ETIAS-a država članica od kojih je traženo mišljenje potom bi u roku od 24 sata izdala pozitivno ili negativno obrazloženo mišljenje o zahtjevu i to bi se mišljenje unijelo u spis zahtjeva. Ako jedna ili više nacionalnih jedinica ETIAS-a od kojih je traženo mišljenje donesu negativno mišljenje o zahtjevu, odgovorna država članica odbija izdati odobrenje putovanja.

U kontekstu te ručne obrade, od ključne je važnosti da nadležna tijela kaznenog progona imaju pristup relevantnim i jasno definiranim informacijama u ETIAS-u kada je to nužno za sprečavanje, otkrivanje i istragu kaznenih djela terorizma ili ostalih teških kaznenih djela. Pristup podacima sadržanima u viznom informacijskom sustavu (VIS) za potrebe kaznenog progona već se pokazao djelotvornim kao pomoć istražiteljima da ostvare znatan napredak u predmetima povezanim s trgovanjem ljudima, terorizmom i krijumčarenjem droge. Međutim, vizni informacijski sustav ne sadržava podatke o državljanima trećih zemalja izuzetima od obveze posjedovanja vize.

U doba globaliziranog kriminala, tijela kaznenog progona možda će morati pristupiti informacijama u ETIAS-u tijekom određene istrage ili kako bi mogla utvrditi dokaze i informacije povezane s osobom osumnjičenom za počinjenje kaznenog djela ili za koju se smatra da je žrtva kaznenog djela. Podaci pohranjeni u ETIAS-u mogu biti potrebni i za utvrđivanje počinitelja kaznenog djela terorizma ili ostalih teških kaznenih djela, posebno kada je potrebno poduzeti hitne mjere. Pristup podacima u ETIAS-u u te svrhe trebalo bi odobriti samo na temelju obrazloženog zahtjeva nadležnih tijela u kojem su navedeni razlozi zašto je taj pristup nužan. Zahtjev bi trebao prethodno preispitati sud ili tijelo koje daje jamstva o potpunoj neovisnosti i nepristranosti. Međutim, u iznimno žurnim situacijama, za tijela kaznenog progona može biti od ključne važnosti da odmah pribave osobne podatke koji su nužni kako bi se spriječilo počinjenje teškog kaznenog djela i omogućio kazneni progon počinitelja. U tim slučajevima, kada nadležna tijela dobiju pristup osobnim podacima u ETIAS-u, ti se podaci žurno pregledavaju.

Kako bi se tijela kaznenog progona spriječilo u sustavnom pretraživanju ETIAS-a, podacima pohranjenima u središnjem sustavu ETIAS-a moglo bi se pristupiti samo u posebnim slučajevima i samo kada je to nužno radi sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela. Imenovana tijela i Europol trebali bi tražiti pristup ETIAS-u samo ako imaju razumne osnove vjerovati da bi se takvim pristupom dobile informacije koje bi im znatno pomogle u sprečavanju, otkrivanju ili istrazi kaznenog djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela. Imenovana tijela i Europol trebali bi zatražiti pristup ETIAS-u samo ako tražene informacije nisu dobili prethodnim pretraživanjem svih relevantnih nacionalnih baza podataka države članice i baza podataka Eurola.

Ako se ručna obrada zahtjeva obavlja zbog rezultata dobivenog u evidenciji Eurola, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice traži Europolovo mišljenje u predmetima u njegovim ovlastima. U tim slučajevima, nacionalna jedinica ETIAS-a te države članice dostavlja Europolu sve relevantne podatke iz spisa zahtjeva i rezultate koji su potrebni radi savjetovanja te sve relevantne dodatne informacije ili dokumentaciju koje je dostavio podnositelj zahtjeva. Europol bi trebao dati obrazloženo mišljenje u roku od 24 sata.

Nacionalna jedinica ETIAS-a učit će informacije o konačnoj odluci u središnji sustav. Kada sustav podnositelja zahtjeva obavijesti o odluci, on će biti obaviješten koje je nacionalno tijelo bilo nadležno za obradu zahtjeva i donošenje odluke o njegovu odobrenju putovanja. Središnji sustav ETIAS-a, središnja jedinica i nacionalna jedinica vodit će evidenciju o svim obavljenim

operacijama obrade podataka. U toj će evidenciji biti navedeni datum i vrijeme, podaci koji su se upotrijebili za automatiziranu obradu zahtjeva i rezultati dobiveni tijekom obavljanja provjera. Donesena odluka o odobrenju putovanja, neovisno o tome je li pozitivna ili negativna, bila bi obrazložena i objašnjena. Tijelo koje je donijelo odluku unosi odluku i povezano obrazloženje u pojedinačni spis zahtjeva u ETIAS-u.

U svim slučajevima konačnu odluku donosi nacionalna jedinica ETIAS-a u roku od dva tjedna od primitka zahtjeva u središnjem sustavu.

Odgovor podnositeljima zahtjeva

Podnositelji zahtjeva primili bi poruku e-pošte s valjanim odobrenjem putovanja i brojem odobrenja ili s obrazloženjem zašto je odobrenje odbijeno. Odobrenje putovanja vrijedilo bi 5 godina (ili do datuma isteka putovnice). Ako je odobrenje putovanja odbijeno, podnositelj zahtjeva obavještava se koje je nacionalno nadležno tijelo bilo odgovorno za obradu i donošenje odluke o njegovu odobrenju putovanja te mu se dostavljaju informacije o postupku u slučaju žalbe.

Provjere koje obavljaju prijevoznici

Prijevoznici su dužni provjeriti prije ukrcaja imaju li državljani trećih zemalja izuzeti od obveze posjedovanja vize valjano odobrenje putovanja ETIAS-a. Oni to mogu učiniti s pomoću internetskog sučelja ili drugih mobilnih tehničkih rješenja.

Ako bi putniku s valjanim odobrenjem putovanja bio zabranjen ulazak, prijevoznik bi bio odgovoran vratiti putnika na mjesto ukrcaja, ali ne bi snosio sankcije.

Ako je putniku koji nema valjano odobrenje putovanja dopušten ukrcaj, a potom mu je zabranjen ulazak, prijevoznik bi bio odgovoran ne samo vratiti putnika na mjesto ukrcaja, već bi mu bile određene i sankcije.

Dolazak na granični prijelaz schengenskog prostora

Kada putnik stigne na granični prijelaz, službenik graničnog nadzora u okviru redovitog postupka granične kontrole elektronički će pročitati podatke iz putne isprave. Time će se pokrenuti pretraživanje različitih baza podataka kako je predviđeno u Zakoniku o schengenskim granicama, uključujući pretraživanje ETIAS-a iz kojeg bi se dobio ažurni status odobrenja putovanja. Sam spis iz ETIAS-a ne bi bio dostupan službeniku graničnog nadzora za graničnu kontrolu.

Ako ne postoji valjano odobrenje putovanja, službenik graničnog nadzora morao bi zabraniti ulazak u schengenski prostor i u skladu s time okončati postupak granične kontrole. Putnik bi se evidentirao u EES kao i zabrana ulaska u skladu s Uredbom o EES-u.

Ako postoji valjano odobrenje putovanja, postupak granične kontrole obavljao bi se u skladu sa Zakonikom o schengenskim granicama. Nakon tog postupka putniku se može odobriti ili zabraniti ulazak u schengenski prostor u skladu s uvjetima definiranim u Zakoniku o schengenskim granicama.

Ukidanje ili poništavanje odobrenja putovanja

Izdano odobrenje putovanja mora se poništiti ili ukinuti čim postane očito da u trenutku izdavanja nisu bili ispunjeni uvjeti za njegovo izdavanje, ili oni više nisu ispunjeni, posebno ako postoji ozbiljna osnova za pretpostavku da je odobrenje putovanja pribavljeno prijevarom. Odluku o ukidanju ili poništenju u načelu donose tijela države članice koja posjeduju dokaze na temelju kojih

se odobrenje poništava ili ukida, ili nacionalna jedinica ETIAS-a države članice prvog ulaska koju je naveo podnositelj zahtjeva.

U slučaju stvaranja novog upozorenja u SIS-u zbog odbijenog ulaska, SIS će obavijestiti središnji sustav ETIAS-a koji će provjeriti odgovara li to novo upozorenje valjanom odobrenju putovanja. Ako odgovara, bez odlaganja se obavješćuje država članica koja je izradila upozorenje i pokreće se postupak ukidanja odobrenja putovanja.

Uloga Europol

Europol pridonosi dodanoj vrijednosti koju će ETIAS donijeti unutarnjoj sigurnosti EU-a. To se temelji na ulozi Europol kao informacijskog čvorišta EU-a i ključnog alata za sigurnosnu suradnju s pojačanim regulatornim okvirom. Podaci koje su unijeli podnositelji zahtjeva kako bi dobili odobrenje u ETIAS-u usporedit će se s podacima kojima raspolaže Europol o osobama koje su osumnjičene za počinjenje kaznenog djela ili sudjelovanje u počinjenju kaznenog djela, koje su osuđene za takvo kazneno djelo ili u pogledu kojih postoje činjenične naznake ili razumna osnova za pretpostavku da će počiniti takvo kazneno djelo. Europol ima jedinstvenu ulogu da povezuje informacije koje nisu dostupne pojedinačnim državama članicama ili informacije iz drugih baza podataka EU-a.

Zato će Europol sudjelovati u definiranju ETIAS-ovih pravila o provjerama u okviru Odbora ETIAS-a za provjere. On će također upravljati popisom ETIAS-a za praćenje u okviru Europolovih podataka. Nadalje, nacionalne jedinice ETIAS-a mogu se savjetovati s Europolom u slučaju rezultata dobivenog tijekom automatizirane obrade u ETIAS-u u predmetima u ovlastima Europol. Nacionalne jedinice ETIAS-a tako bi mogle imati koristi od informacija koje su možda dostupne Europolu za procjenu zahtjeva iz ETIAS-a koji je podnijela osoba koja bi mogla predstavljati sigurnosnu prijetnju. Naposljetku, Europol može zatražiti pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a u posebnim slučajevima u kojima Europol podupire djelovanja država članica usmjerena na sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela terorizma ili ostalih teških kaznenih djela u ovlastima Europol.

Tehnička infrastruktura ETIAS-a

ETIAS bi osigurao tehničku infrastrukturu za sljedeće:

- podnositelje zahtjeva da mogu unijeti podatke potrebne za svaki elektronički zahtjev za odobrenje putovanja, s odgovarajućim uputama u slučaju nejasnoća,
- središnji sustav ETIAS-a kako bi mogao stvarati, ažurirati i brisati zahtjeve za odobrenje putovanja i prikupljene informacije za rješavanje zahtjeva do donošenja odluke o izdavanju ili odbijanju odobrenja,
- središnji sustav ETIAS-a kako bi mogao obrađivati osobne podatke podnositelja zahtjeva, pretraživati određene baze podataka i pribavljati podatke u tim bazama podataka o podnositelju zahtjeva, za potrebe ocjenjivanja zahtjeva,
- službenike graničnog nadzora kako bi mogli pogledati status odobrenja putovanja podnositelja zahtjeva na graničnom prijelazu schengenskog prostora čitanjem podataka sa strojno čitljivog dijela isprave ili prema broju zahtjeva,
- prijevoznike kako bi mogli provjeriti odobrenje putovanja uporabom samo podataka na strojno čitljivom dijelu putne isprave ili prema broju zahtjeva,

- osoblje središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih jedinica ETIAS-a kako bi mogle upravljati postupkom rješavanja zahtjeva, uključujući razmjene s drugim nadležnim tijelima država članica i obavijesti podnositeljima zahtjeva,
- središnju jedinicu ETIAS-a, osoblje i nadležna tijela u nacionalnim jedinicama ETIAS-a kako bi mogli proizvoditi statističke podatke uporabom anonimiziranih podataka onemogućujući identifikaciju pojedinaca sužavanjem statističkih podataka na vrlo malu skupinu.

Tehničkom infrastrukturom ETIAS-a moraju se osigurati pravovremeni odgovori za postupke granične kontrole i prijevoznicima 24 sata 7 dana u tjednu te dostupnost od 99,9 %. Informacijskim sustavom ETIAS-a moraju se osigurati i najviši mehanizmi zaštite sigurnosti od neovlaštenog pristupa i otkrivanja podataka neovlaštenim osobama, korupcije i gubitka cjelovitosti podataka. Usklađenost s ovim zahtjevom nastojat će se postići donošenjem plana sigurnosti kao provedbene mjere.

Razdoblje čuvanja podataka

Općenito je pravilo da će se podaci iz zahtjeva u ETIAS-u čuvati 5 godina nakon posljednje uporabe odobrenja putovanja ili od donošenja posljednje odluke o odbijanju, ukidanju ili poništavanju odobrenja putovanja. Razdoblje čuvanja odgovara razdoblju čuvanja evidencije u EES-u s odobrenjem ulaska izdanim na temelju odobrenja putovanja iz ETIAS-a. Usklađivanjem razdoblja čuvanja osigurava se čuvanje evidencije o ulasku i povezanog odobrenja putovanja tijekom jednakog razdoblja i ono je dodatni element interoperabilnosti ETIAS-a i EES-a. Usklađivanje razdoblja čuvanja podataka nužno je kako bi se nadležnim tijelima omogućilo obavljanje nužnih analiza rizika propisanih Zakonikom o schengenskim granicama i ETIAS-om. Razdobljem čuvanja također će se smanjiti učestalost ponovnog upisivanja i koristit će svim putnicima. Nakon tog razdoblja, spis zahtjeva u ETIAS-u automatski će se brisati u cijelosti.

Interoperabilnost i dijeljenje resursa s EES-om

Predložena Uredba uključuje opće načelo da se ETIAS temelji na interoperabilnosti informacijskih sustava koji će se pretraživati (EES, SIS, VIS, podaci iz Europol, Eurodac i ECRIS) i na ponovnoj uporabi komponenata razvijenih za te informacijske sustave, posebice za EES. Tim pristupom ostvaruju se i znatne uštede za uspostavu i rad ETIAS-a.

ETIAS i EES dijelili bi zajednički repozitorij osobnih podataka državljana trećih zemalja, dok bi se dodatni podaci iz zahtjeva u ETIAS-u (npr. podaci o boravištu, odgovori na dodatna pitanja, IP adresa) i evidencija ulaska/izlaska pohranjivali zasebno, ali bi bili povezani s tim zajedničkim i jedinstvenim osobnim spisom. Taj pristup potpuno je u skladu sa strategijom interoperabilnosti predloženom u Komunikaciji o jačim i pametnijim informacijskim sustavima za granice i sigurnost od 6. travnja 2016. i uključivat će sve odgovarajuće mjere zaštite podataka.

Sljedeće komponente EES-a dijele se ili ponovno iskorištavaju:

- mreža širokog dosega (koja se provodi kao virtualna mreža i trenutačno naziva Testa-ng i kojom se povezuju nacionalne domene država članica sa središnjom domenom) ima dovoljni kapacitet za prenošenje komunikacija ETIAS-a između nacionalnih infrastrukture i središnjeg sustava,
- nacionalno jedinstveno sučelje, koje je generički sustav koji je razvila i uvela agencija eu-LISA za pružanje skupa komunikacijskih usluga između nacionalnih infrastrukture za

nadzor granice i središnjeg sustava, upotrebljavat će se i za prenošenje poruka u okviru ETIAS-a,

- tehnička sredstva kojima se prijevoznicima omogućuje pretraživanje statusa državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize koji putuju u schengenski prostor u ETIAS-u koristit će se istom uslugom koja se pruža EES-u,
- tehnička sredstva kojima se omogućuje podnositeljima zahtjeva da unesu zahtjeve u ETIAS (koji se uvodi kao internetsko sučelje i mobilna platforma) koristit će se infrastrukturom uspostavljenom u EES-u kojom se omogućuje putnicima da provjere preostalo trajanje dopuštenog boravka.

Troškovi razvojne faze i faze rada

Procijenjeni troškovi razvoja sustava ETIAS iznose 212,1 milijun EUR, a procijenjeni troškovi godišnjeg rada 85 milijuna EUR. ETIAS bi bio financijski samoodrživ jer bi se godišnji troškovi rada pokrivali prihodima od naknada.

Postojeće odredbe u području na koje se odnosi prijedlog

Uredba (EU) br. 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama).

Uredba (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka među državama članicama o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba o VIS-u).

Uredba (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama.

Uredba (EZ) br. 1987/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o uspostavi, djelovanju i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava (SIS II).

Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o zabrani ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica Europske unije i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe kaznenog progona te o izmjeni Uredbe (EZ) br. 767/2008 i Uredbe (EU) br. 1077/2011, COM(2016) 194 final.

Uredba (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Uredbe (EU) br. 604/2013 o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva i o zahtjevima za usporedbu s podacima iz Eurodaca od strane tijela kaznenog progona država članica i Europolu u svrhu kaznenog progona te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1077/2011 o osnivanju Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde.

Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Okvirne odluke Vijeća 2009/315/PUP u vezi s razmjenom podataka o državljanima trećih zemalja i u vezi s Europskim informacijskim sustavom kaznene evidencije (ECRIS) te o zamjeni Odluke Vijeća 2009/316/PUP.

Uredba (EU) br. 1077/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o osnivanju Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde.

Uredba (EU) br. 2016/1624 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2016. o europskoj graničnoj i obalnoj straži i o izmjeni Uredbe (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 863/2007 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe Vijeća (EZ) br. 2007/2004 i Odluke Vijeća 2005/267/EZ.

Uredba (EU) br. 515/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o uspostavljanju, u okviru Fonda za unutarnju sigurnost, instrumenta za financijsku potporu u području vanjskih granica i viza i stavljanju izvan snage Odluke br. 574/2007/EZ.

Uredba (EU) br. 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) te zamjeni i stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2009/371/PUP, 2009/934/PUP, 2009/935/PUP, 2009/936/PUP i 2009/968/PUP.

2. SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANIM STRANAMA I PROCJENA UČINKA

Savjetovanje sa zainteresiranim stranama

Prijedlog o ETIAS-u razvijen je na temelju studije izvedivosti. U okviru te studije Komisija je prikupila stajališta stručnjaka iz država članica o nadzoru granica i sigurnosti. Povrh toga, o glavnim elementima prijedloga o ETIAS-u razgovaralo se u okviru stručne skupine na visokoj razini o interoperabilnosti koja je uspostavljena za praćenje provedbe Komunikacije o jačim i pametnijim granicama od 6. travnja 2016. Održano je i savjetovanje s predstavnicima zračnih, pomorskih i željezničkih prijevoznika te s predstavnicima država članica EU-a s vanjskim kopnenim granicama. U okviru studije izvedivosti održano je savjetovanje s Agencijom za temeljna prava.

Procjena učinka

Zakonodavni prijedlog o ETIAS-u temelji se na rezultatima studije izvedivosti koja se provodila od lipnja do listopada 2016.

3. PRAVNI ELEMENTI PRIJEDLOGA

Sažetak predloženog djelovanja

Svrhe, funkcionalnosti i odgovornosti u pogledu ETIAS-a definirane su u zakonodavnom prijedlogu. Prijedlogom se daje mandat europskoj graničnoj i obalnoj straži da osigura osnivanje središnje jedinice ETIAS-a i upravljanje njome. Nadalje, daje se mandat Europskoj agenciji za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) da razvije i osigura tehničko operativno upravljanje sustavom. Europolu se također daje važna uloga u pogledu osiguranja sigurnosnih ciljeva ETIAS-a.

Stoga su u ovaj prijedlog uključene posljedične izmjene Uredbe (EU) br. 2016/399, Uredbe (EU) br. 2016/1624, Uredbe (EU) br. 1077/2011 i Uredbe (EU) 2016/794.

Posljedične izmjene uredaba o sustavima EU-a koji će se pretraživati u okviru ETIAS-a bit će predmetom posebnih prijedloga Komisije.

Ovim zakonodavnim prijedlogom utvrđuju se elementi ETIAS-a. Tehničke i operativne pojedinosti dogovorit će se u kasnijoj fazi u okviru provedbenih odluka kojima će Komisija donijeti daljnje mjere i pravila o:

- uspostavi i visokoj razini interoperabilnosti,

- specifikacijama i uvjetima za *web*-mjesto,
- unosu podataka,
- definiciji posebnih kategorija podataka,
- pristupu podacima,
- utvrđivanju informacijskih sustava koje treba pretraživati,
- definiranju pravila o provjerama,
- izmjeni i brisanju podataka te brisanju podataka unaprijed,
- čuvanju evidencije i pristupu evidenciji,
- zahtjevima u pogledu rada, uključujući minimalne specifikacije za tehničku opremu.

Pravna osnova

Pravna osnova za ovaj prijedlog jest članak 77. stavak 2. točke (b) i (d) Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Članak 77. stavak 2. točke (b) i (d) odgovarajuća su pravna osnova za daljnju razradu mjera o prelasku vanjskih granica država članica, za razvoj standarda i postupaka koje države članice moraju primjenjivati kada obavljaju provjere osoba na takvim granicama i za utvrđivanje mjera za postupnu uspostavu integriranog sustava upravljanja vanjskim granicama.

Nadalje, prijedlog se temelji na članku 87. stavku 2. točki (a) kao pravnoj osnovi za dopuštanje pristupa za potrebe kaznenog progona pod strogim uvjetima. Ta dodatna pravna osnova za pristup za potrebe kaznenog progona uključuje isti redovni zakonodavni postupak koji se primjenjuje u skladu s člankom 77. stavkom 2. točkama (b) i (d).

Nadalje, prijedlog se temelji i na članku 88. stavku 2. točki (a) u mjeri u kojoj se njime izmjenjuje popis zadaća Europske unije.

Načelo supsidijarnosti

Predložena inicijativa obuhvaćena je područjem primjene članka 77. stavka 2. točke (b) UFEU-a u skladu s kojim je Europska unija nadležna donijeti mjere povezane s provjerama osoba i učinkovitim praćenjem prelazaka vanjskih granica država članica.

Trenutačnim okvirom EU-a o prelasku vanjskih granica država članica ne osigurava se mogućnost automatizirane, koordinirane i homogene prethodne provjere državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize. Zbog toga države članice ne mogu primijeniti zajednička schengenska pravila na usklađen i koordiniran način. Postoji očit prekogranični problem jer državljani trećih zemalja izuzeti od obveze posjedovanja vize mogu slobodno odabrati prvu točku ulaska u schengenski prostor kako bi izbjegli određene kontrole na određenim graničnim prijelazima. Kao i u slučaju podnositelja zahtjeva za vize, trebale bi biti dostupne i informacije o državljanima trećih zemalja izuzetima od obveze posjedovanja vize kako bi se povećala djelotvornost sigurnosnih i imigracijskih provjera osoba i opća kvaliteta upravljanja vanjskim granicama EU-a.

Te ciljeve države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti same i oni se mogu bolje ostvariti na razini Unije.

Načelo proporcionalnosti

U članku 5. Ugovora o Europskoj uniji navedeno je da djelovanje Unije ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva Ugovora. Predložena inicijativa daljnji je korak u razvoju schengenske pravne stečevine kojim se nastoji osigurati primjena zajedničkih pravila na vanjskim granicama na jednak način u svim državama članicama koje su ukinule kontrole na unutarnjim granicama. Time se stvara instrument kojim se Europskoj uniji omogućuju sredstva za osiguravanje da sve države članice dosljedno primjenjuju pravila za procjenu rizika od nezakonitih migracija te prijetnja sigurnosti i javnom zdravlju koje državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize predstavljaju, kao i u slučaju državljana trećih zemalja koji imaju obvezu posjedovanja vize.

U njemu je predviđeno i da tijela kaznenog progona mogu pregledati podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a kada je to nužno u posebnom slučaju sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela. U takvom slučaju i kada prethodnim pretraživanjem nacionalnih baza podataka i baza podataka Europolu nisu dobivene tražene informacije, ETIAS nacionalnim tijelima kaznenog progona i Europolu osigurava pravodoban, točan, siguran i troškovno učinkovit način za provođenje istraga protiv državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize koji su osumnjičeni za počinjenje kaznenog djela (ili žrtve) terorizma ili drugog teškog kaznenog djela. Njime se omogućuje nadležnim tijelima da pregledaju spis zahtjeva u ETIAS-u državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja viza koji su osumnjičeni za počinjenje takvih teških kaznenih djela (ili su žrtve).

Prijedlog uključuje sve odgovarajuće mjere zaštite podataka i razmjeran je u pogledu prava na zaštitu osobnih podataka. U skladu je s načelom prikupljanja najmanje moguće količine podataka, uključuje stroge odredbe o sigurnosti podataka i ne zahtijeva obradu podataka dulje nego što je nužno za funkcioniranje sustava i postizanje njegovih ciljeva. Sve zaštitne mjere i mehanizmi potrebni za učinkovitu zaštitu temeljnih prava državljana trećih zemalja bit će predviđeni i u cijelosti provedeni (vidjeti odjeljak o Temeljnim pravima).

Na razini EU-a neće biti potrebni daljnji postupci ili usklađivanje kako bi se osiguralo funkcioniranje sustava. Stoga je predviđena mjera razmjerna jer se njome ne prelazi ono što je nužno u smislu djelovanja na razini EU-a za ostvarivanje utvrđenih ciljeva.

Odabir instrumenta

Predloženi instrumenti: Uredba.

Druga sredstva ne bi bila primjerena iz sljedećih razloga:

Ovim prijedlogom uspostaviti će se centralizirani sustav s pomoću kojeg će države članice surađivati u upravljanju vanjskim granicama schengenskog prostora i za koji su potrebni zajednička arhitektura i zajednička operativna pravila. U njemu će se propisati pravila o provjerama državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize radi procjene rizika od nezakonite migracije i prijetnje sigurnosti i javnom zdravlju prije dolaska na vanjske granice i pravila o pristupu sustavu, među ostalim za potrebe kaznenog progona, koja su ujednačena za sve države članice. Nadalje, središnjim sustavom upravljat će europska granična i obalna straža. Stoga se ti ciljevi mogu ostvariti samo Uredbom i trebalo bi je odabrati kao pravni instrument.

Temeljna prava

Predloženom Uredbom utječe se na temeljna prava, posebno na pravo na dostojanstvo (članak 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima); pravo na slobodu i sigurnost (članak 6. Povelje), pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života (članak 7. Povelje), zaštitu osobnih podataka (članak 8. Povelje), pravo na azil (članak 18. Povelje) i zaštitu u slučaju udaljavanja, protjerivanja

ili izručenja (članak 19. Povelje), pravo na nediskriminaciju (članak 21. Povelje), prava djeteta (članak 24. Povelje) i pravo na djelotvoran pravni lijek (članak 47. Povelje).

Provedbom ETIAS-a pozitivno se utječe na legitimni javni interes osiguravanja visokog stupnja sigurnosti. Boljim i točnijim utvrđivanjem prijetnje sigurnosti državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize koji prelaze vanjsku granicu schengenskog prostora podupire se otkrivanje trgovanja ljudima (posebno u slučaju maloljetnika) i prekograničnog kriminala te se općenito olakšava utvrđivanje osoba čija bi nazočnost u schengenskom prostoru predstavljala prijetnju sigurnosti. ETIAS-om se stoga pridonosi poboljšanju sigurnosti građana u schengenskom prostoru i jačanju unutarnje sigurnosti u EU-u.

ETIAS jamči nediskriminacijski pristup postupku podnošenja zahtjeva svim državljanima trećih zemalja izuzetima od obveze posjedovanja vize osiguravajući da se donesene odluke neće ni u kojim okolnostima temeljiti na rasnom ili etničkom podrijetlu osobe, političkim mišljenjima, vjerskim ili filozofskim uvjerenjima, seksualnom životu ili spolnom opredjeljenju. ETIAS-om se pružaju jamstva kojima se osiguravaju informacije za osobe koje su podnijele zahtjev i djelotvorni pravni lijekovi.

U pogledu prava na zaštitu osobnih podataka, prijedlog sadržava sve odgovarajuće zaštitne mjere u pogledu osobnih podataka, posebno u pogledu pristupa, koji bi trebao biti strogo ograničen samo za potrebe ove Uredbe. Također se predviđaju prava pojedinaca na pravnu zaštitu, posebno u pogledu prava na sudsku zaštitu i nadzor operacija obrade koji obavljaju javna neovisna tijela. Prethodno navedenim ograničavanjem razdoblja zadržavanja podataka pridonosi se i poštovanju zaštite osobnih podataka kao temeljnog prava.

U prijedlogu se predviđa da nacionalna tijela kaznenog progona i Europol mogu pretraživati središnji sustav ETIAS-a za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela. Kako je propisano člankom 52. stavkom 1. Povelje, svako ograničenje prava na zaštitu osobnih podataka mora biti primjereno za postizanje cilja koji se želi ostvariti, ali ono smije prelaziti ono što je potrebno za njegovo ostvarenje. U članku 8. stavku 2. Europske konvencije o ljudskim pravima također se priznaje da zadiranje nekog javnog tijela u pravo osobe na privatnost može biti opravdano ako je to potrebno u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti ili sprečavanja kaznenih djela, kao što je slučaj u ovom prijedlogu. Sud EU-a također je potvrdio da je borba protiv terorizma i teškog kriminala, a posebno protiv organiziranog kriminala i terorizma, zaista od ključne važnosti za osiguravanje javne sigurnosti i njezina djelotvornost može u velikoj mjeri ovisiti o uporabi modernih informacijskih tehnologija i istražnih tehnika te stoga pristup osobnim podacima u te posebne svrhe može biti opravdan ako se smatra nužnim. Prijedlog je stoga u potpunosti u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima u pogledu prava na zaštitu osobnih podataka i s člankom 16. UFEU-a kojim se svima jamči pravo na zaštitu osobnih podataka koji se odnose na njih.

Prijedlogom je predviđen pristup ETIAS-u za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela za potrebe pristupa podacima koje su unijeli državljani trećih zemalja izuzeti od obveze posjedovanja vize pri podnošenju zahtjeva za odobrenje putovanja. Iako slični podaci o nositeljima viza ili podnositeljima zahtjeva za vizu postoje u VIS-u, takvi podaci o državljanima izuzetima od obveze posjedovanja vize nisu dostupni ni u jednoj drugoj bazi podataka EU-a. Globalizacija kriminala slijedi globalizaciju gospodarstva¹². Međunarodne

¹² „Zločinci iskorištavaju nove prilike za stvaranje dobiti, posebno kada se mogu osloniti na postojeće infrastrukture, osoblje i kontakte. To se posebno odnosi na skupine koje se bave prijevozom i distribucijom nezakonite robe. Zbog lakoće međunarodnih putovanja i prijevoza, globalnog širenja interneta i ostalih tehničkih postignuća zemljopisna pitanja postala su manje važna. Zločinci djeluju bez ograničenja zemljopisnih granica i najvažnije skupine sada su

zločinačke organizacije razvijaju svoje aktivnosti preko granica¹³. Kaznena djela poput trgovanja ljudima, krijumčarenja osoba ili krijumčarenja nezakonite robe uključuju brojne prelaskе granica. Informacije pohranjene u VIS-u važan su izvor informacija za kaznene istrage protiv državljana trećih zemalja koji sudjeluju u zločinačkoj aktivnosti, na što upućuje sve veća uporaba VIS-a za potrebe kaznenog progona kao i djelotvornost i korisnost sustava¹⁴. Međutim, takve informacije trenutačno nisu dostupne za državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanja vize.

Omogućavanjem pretraživanja podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela stoga se rješava problem nedostatka informacija o državljanima trećih zemalja izuzetima od obveze posjedovanja vize i omogućuje se, prema potrebi, povezivanje s informacijama pohranjenima u ETIAS-u. Nadalje, budući da će odobrenje putovanja općenito važiti pet godina, nacionalna će tijela kaznenog progona ili Europol možda morati pretraživati podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a kada informacije povezane s osobom i djelom terorizma ili drugim teškim kaznenim djelima postanu dostupne nakon što je toj osobi izdano odobrenje putovanja.

Pretraživanje središnjeg sustava ETIAS-a za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela terorizma ili ostalih teških kaznenih djela predstavlja ograničavanje prava na zaštitu osobnih podataka. Prijedlogom se predviđaju učinkovite zaštitne mjere za ublažavanje tog ograničenja:

- jasan opseg diskrecije odobren nadležnim tijelima i način njezina ostvarivanja: pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe kaznenog progona može se odobriti samo za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela ili drugih teških kaznenih djela kako su definirana u okvirnim odlukama Vijeća 2002/475/PUP o suzbijanju terorizma i 2002/584/PUP o Europskom uhiđenom nalogu i samo ako je to nužno za određeni slučaj. Time je isključen pristup ETIAS-u u slučaju prekršaja i za sustavnu i masovnu usporedbu podataka,
- obrazloženje zahtjeva za pristup za potrebe kaznenog progona: imenovana nacionalna tijela kaznenog progona i Europol mogu zatražiti pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a samo ako postoji razumna osnova za pretpostavku da će se takvim pristupom znatno pridonijeti sprečavanju, otkrivanju ili istrazi predmetnog kaznenog djela,
- neovisna provjera prije pretraživanja podataka: zahtjevi za pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a u posebnom slučaju sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela ili drugih teških kaznenih djela podliježu neovisnoj provjeri jesu li ispunjeni strogi uvjeti za traženje pretraživanja podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe kaznenog progona. Takvu neovisnu provjeru prethodno obavlja sud ili tijelo koje može zajamčiti potpunu neovisnost i nepristranost i koje je oslobođeno izravnih ili neizravnih vanjskih utjecaja,
- minimizacija podataka u cilju ograničavanja obrade na najmanju moguću mjeru povezanu s njihovom svrhom: neće svi podaci pohranjeni u spisu zahtjeva u ETIAS-u biti dostupni

globalne u pogledu njihova opsega aktivnosti, područja djelovanja, razina suradnje i državljanstva članova.” Europlova Procjena prijetnje organiziranog kriminala u EU-u 2013. (OCTA 2013.), str. 37.

¹³ „Analizom državljanstva zločinaca i država glavnih aktivnosti utvrđeno je da zločinačke skupine sve više postaju međunarodne. Na primjer, Belgija i Portugal izvijestili su o zločinačkim skupinama koje se sastoje od zločinaca iz više od 60 država. Te su dvije države prijavile i zločinačke skupine koje obavljaju svoje glavne zločinačke aktivnosti u više od 35 zemalja. To jasno upućuje na veliku razinu međunarodne kriminalne suradnje, mobilnosti i dosega.” Vidjeti isto str. 34.

¹⁴ Vidjeti Radni dokument Službi komisije uz Izvješće o provedbi Uredbe (EU) br. 767/2008, SWD(2016) 328 final.

za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela. Neki podatkovni elementi neće uopće biti dostupni zbog njihove ograničene važnosti za kaznene istrage (npr. informacije o obrazovanju osobe ili o tome može li ona predstavljati prijetnju javnom zdravlju). Ostali podatkovni elementi bit će dostupni samo ako je nužnost pretraživanja takvog posebnog podatkovnog elementa izričito opravdana u obrazloženom zahtjevu za potrebe kaznenog progona i ako je potvrđena neovisnom provjerom (npr. podaci o trenutačnom zanimanju),

- pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a kao posljednja mjera: Nacionalna tijela kaznenog progona i Europol mogu zatražiti pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a samo ako informacije nisu dobili prethodnim pretraživanjem svih relevantnih nacionalnih baza podataka države članice i baza podataka Europolu.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Nakon studije izvedivosti, trenutačni prijedlog temelji se na mogućnosti kojoj se daje prednost za sustav ETIAS i potreban iznos procijenjen je na 212,2 milijuna EUR, čime se uzima u obzir i svrha pristupa za potrebe kaznenog progona.

Tom financijskom potporom neće biti obuhvaćeni samo troškovi središnjih komponenata za cijelo razdoblje VFO-a (113,4 milijuna EUR na razini EU-a, trošak razvoja i rada kroz neizravno upravljanje) već i troškovi integracije postojećih nacionalnih graničnih infrastruktura u državama članicama s ETIAS-om s pomoću nacionalnih jedinstvenih sučelja (NUI) (92,3 milijuna EUR kroz podijeljeno upravljanje). Pružanjem financijske potpore za troškove integracije na nacionalnoj razini osigurat će se da se teškim gospodarskim uvjetima na nacionalnoj razini ne ugrožava i ne odgađa provedba projekata. Tijekom faze razvoja (2018. – 2020.) Komisija će potrošiti ukupno 4,2 milijuna EUR (korz podijeljeno upravljanje) na troškove povezane s operacijama u državama članicama.

Od 2020., kada će se novi sustav pustiti u rad, budući operativni troškovi u nacionalnim državama članicama mogli bi se pokrivati njihovim nacionalnim programima u okviru ISF-a (podijeljeno upravljanje). Međutim, on će početi s radom nakon prestanka provedbe postojećeg VFO-a, a njihovo financiranje trebalo bi se naknadno razmatrati tijekom rasprava o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru.

Agencija eu-LISA i europska granična i obalna straža trebat će dodatne ljudske i financijske resurse za obavljanje svojih novih zadaća u skladu s Uredbom o ETIAS-u. Za agenciju eu-LISA faza razvoja početak će biti od 2018. dok će se europska granična i obalna straža morati opremiti za provedbu operativne faze, što podrazumijeva uvođenje sredstava od druge polovine 2020.

Kako je navedeno u odjeljku 1., od 2020. sustavom ETIAS ostvarivat će se prihod od naknada za koji se, s obzirom na njegova posebna obilježja, predlaže da se smatra vanjskim dodijeljenim prihodom. Na temelju trenutačnih procjena broja zahtjeva, prihod od naknada bit će više nego dovoljan za pokrivanje troškova razvoja ETIAS-a i upravljanja njime. Time će se omogućiti financiranje povezanih troškova u području pametnih granica .

5. DODATNE INFORMACIJE

Sudjelovanje

Ovaj prijedlog temelji se na schengenskoj pravnoj stečevini jer se odnosi na prelaženje vanjskih granica. Stoga treba uzeti u obzir sljedeće posljedice povezane s različitim protokolima i sporazumima s pridruženim zemljama:

Danska: U skladu s člancima 1. i 2. Protokola (br. 22) o stajalištu Danske koji je priložen Ugovoru o Europskoj uniji (UEU) i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Danska ne sudjeluje u donošenju mjera Vijeća u skladu s glavom V. trećeg dijela UFEU-a.

Budući da se ova Uredba temelji na schengenskoj pravnoj stečevini, Danska, u skladu s člankom 4. tog Protokola, u roku od šest mjeseci nakon što Vijeće odluči o ovoj Uredbi odlučuje hoće li je provesti u svojem nacionalnom pravu.

Ujedinjena Kraljevina i Irska: U skladu s člancima 4. i 5. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije i Odlukom Vijeća 2000/365/EZ od 29. svibnja 2000. o zahtjevu Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine i Odlukom Vijeća 2002/192/EZ od 28. veljače 2002. o zahtjevu Irske za sudjelovanje u provedbi nekih odredbi schengenske pravne stečevine, Ujedinjena Kraljevina i Irska ne sudjeluju u Uredbi (EU) br. 2016/399 (Zakonik o schengenskim granicama) ni u bilo kojem od ostalih pravnih instrumenata koji se uobičajeno nazivaju „schengenska pravna stečevina”, u pogledu pravnih instrumenata kojima se organizira i podupire ukidanje kontrola na unutarnjim granicama i popratne mjere u pogledu kontrole na vanjskim granicama.

Ovom Uredbom razvija se ta prava stečevina i stoga Ujedinjena Kraljevina i Irska ne sudjeluju u donošenju ove Uredbe te ona za njih nije obvezujuća niti se na njih primjenjuje.

U skladu s presudom Suda EU-a u predmetu C-482/08, Ujedinjena Kraljevina protiv Vijeća, ECLI:EU:C:2010:631, činjenica da su pravna osnova ove Uredbe članak 87. stavak 2. točka (a) i članak 88. stavak 2. točka (a) zajedno s člankom 77. stavkom 2. točkama (b) i (d) UFEU-a ne utječe na prethodno navedeni zaključak jer je pristup za potrebe kaznenog progona dodatni uz uspostavu ETIAS-a.

Island i Norveška: Primjenjuju se postupci propisani Sporazumom o pridruživanju koji su sklopili Vijeće i Republika Island i Kraljevina Norveška o pridruživanju tih dviju država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine jer ovaj prijedlog predstavlja daljnji razvoj schengenske pravne stečevine kako je definirano u Prilogu A tom Sporazumu¹⁵.

Švicarska: Ovom Uredbom razvijaju se odredbe schengenske pravne stečevine kako je predviđeno Sporazumom između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine¹⁶.

Lihtenštajn: Ovom Uredbom razvijaju se odredbe schengenske pravne stečevine, kako je predviđeno Protokolom između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine¹⁷.

¹⁵ SL L 176, 10.7.1999., str. 36.

¹⁶ SL L 53, 27.2.2008., str. 52.

¹⁷ SL L 160, 18.6.2011., str. 19.

Hrvatska, Cipar, Bugarska i Rumunjska: Ova Uredba o uspostavi ETIAS-a temelji se na uvjetima ulaska koji su opisani u članku 6. Uredbe (EU) br. 2016/399. Tu su odredbu države pristupnice trebale primjenjivati nakon pristupanja Europskoj uniji.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/794 i (EU) 2016/1624

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 77. stavak 2. točke (b) i (d), članak 87. stavak 2. točku (a) i članak 88. stavak 2. točku (a),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

nakon savjetovanja s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹⁸,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija¹⁹,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) U Komunikaciji Komisije od 6. travnja 2016. pod naslovom „Jači i pametniji informacijski sustavi za granice i sigurnost”²⁰ istaknuto je da EU mora pojačati i poboljšati svoje IT sustave, podatkovnu arhitekturu i razmjenu informacija u području upravljanja granicama, provedbe zakona i borbe protiv terorizma. U njoj se ističe potreba za poboljšanjem interoperabilnosti informacijskih sustava. Što je važno, u njoj se utvrđuju moguće opcije za maksimalno iskorištavanje prednosti postojećih informacijskih sustava te, bude li potrebno, razvoj novih i dopunskih mjera za popunjavanje postojećih praznina u informacijama.
- (2) U Komunikaciji od 6. travnja 2016. doista je utvrđen niz nedostataka informacija. To uključuje činjenicu da tijela nadležna za nadzor granica na vanjskim schengenskim granicama nemaju informacija o putnicima izuzetima od obveze posjedovanja vize pri prelasku vanjskih granica. U Komunikaciji od 6. travnja 2016. najavljeno je da će Komisija započeti provedbu studije izvedivosti uspostave europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS). Takvim automatiziranim sustavom utvrdila bi se prihvatljivost državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize prije njihova

¹⁸ SL C , , str. .

¹⁹ SL C , , str. .

²⁰ COM(2016) 205 final

putovanja u schengenski prostor te predstavlja li takvo putovanje prijetnju sigurnosti ili rizik od nezakonitih migracija.

- (3) U Komunikaciji od 14. rujna 2016. „Povećanje sigurnosti u svijetu mobilnosti: bolja razmjena informacija u borbi protiv terorizma i jače vanjske granice”²¹ potvrđena je prednost osiguravanja vanjskih granica i predstavljene su konkretne inicijative za ubrzanje i proširenje odgovora EU-a u daljnjem jačanju upravljanja vanjskim granicama.
- (4) Nužno je navesti ciljeve Europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS), odrediti njegovu tehničku arhitekturu, uspostaviti središnju jedinicu ETIAS-a, nacionalne jedinice ETIAS-a i Odbor ETIAS-a za provjere, propisati pravila o radu i uporabi podataka koje će u sustav unositi podnositelj zahtjeva, utvrditi pravila o izdavanju ili odbijanju izdavanja odobrenja putovanja, propisati svrhe za koje se podaci mogu obrađivati, utvrditi tijela koja su ovlaštena za pristup podacima i osigurati zaštitu osobnih podataka.
- (5) ETIAS bi se trebao primjenjivati na državljane trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize pri prelasku vanjskih granica.
- (6) Trebao bi se primjenjivati i na državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanja vize koji su članovi obitelji građanina Unije na kojeg se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ²² ili državljanina treće zemlje koji uživa pravo na slobodu kretanja u skladu s pravnom Unije i koji nema dozvolu boravka iz Direktive 2004/38/EZ. U članku 21. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije propisano je da svaki građanin Unije ima pravo slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenima u Ugovorima i u mjerama donesenima radi njihove provedbe. Povezana ograničenja i uvjeti navedeni su u Direktivi 2004/38/EZ o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice.
- (7) Kako je potvrdio Sud Europske unije²³, takvi članovi obitelji imaju pravo ući na državno područje države članice i pribaviti vizu u tu svrhu. Stoga bi članovi obitelji izuzeti od obveze posjedovanja vize trebali imati pravo ishoditi odobrenje putovanja. Države članice trebale bi odobriti takvim osobama sva sredstva za dobivanje nužnog odobrenja putovanja koje se mora izdati besplatno.
- (8) Pravo na ishođenje odobrenja putovanja nije bezuvjetno jer se može uskratiti članovima obitelji koji predstavljaju rizik za javni poredak, javnu sigurnost ili javno zdravlje u skladu s Direktivom 2004/38/EZ. U tom kontekstu, od članova obitelji može se tražiti da daju svoje osobne podatke povezane s njihovom identifikacijom i njihovim statusom samo ako su oni relevantni za procjenu njihove prijetnje sigurnosti. Nadalje, njihovi zahtjevi za odobrenje putovanja trebali bi se ispitivati isključivo u pogledu sigurnosnih pitanja, a ne u pogledu pitanja povezanih s migracijskim rizicima.
- (9) ETIAS-om bi se trebalo uspostaviti odobrenje putovanja za državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanja vize kada prelaze vanjske granice („obveza posjedovanja vize”)

²¹ COM(2016) 602 final

²² Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ.

²³ Presuda Suda od 31. siječnja 2006. u predmetu C-503/03 Komisija protiv Španjolske (Rec. 2006., str. I-1097.).

kojim će se moći utvrditi predstavlja li njihova nazočnost na državnom području država članica rizik od nezakonite migracije, prijetnju sigurnosti ili javnom zdravlju. Posjedovanje valjanog odobrenja putovanja trebalo bi biti novi uvjet za ulazak na državno područje država članica. Međutim, samo posjedovanje odobrenja putovanja ne bi trebalo značiti automatsko pravo ulaska.

- (10) ETIAS bi trebao pridonijeti visokom stupnju sigurnosti, sprečavanju nezakonitih migracija i zaštiti javnog zdravlja osiguravanjem procjene posjetitelja prije njihova dolaska na vanjske granične prijelaze.
- (11) ETIAS bi trebao pridonijeti olakšavanju graničnih kontrola koje obavljaju službenici graničnog nadzora na vanjskim graničnim prijelazima i osigurati koordiniranu i usklađenu procjenu državljana trećih zemalja koji podliježu zahtjevu za odobrenje putovanja, a planiraju posjetiti schengenski prostor. Nadalje, on bi trebao omogućiti bolje informiranje podnositelja zahtjeva o tome mogu li posjetiti schengenski prostor. Nadalje, ETIAS bi trebao pridonijeti i olakšavanju graničnih kontrola smanjenjem broja zabrana ulaska na vanjskim granicama.
- (12) ETIAS bi trebao podržati i ciljeve Schengenskog informacijskog sustava (SIS) povezane s upozorenjima o osobama za koje se traži uhićenje, predaja ili izručenje, o nestalim osobama, o osobama koje se traže radi pomoći u sudskom postupku i o osobama za skrivene ili posebne provjere. U tu svrhu ETIAS bi trebao obavljati automatiziranu obradu spisa zahtjeva u odnosu na povezana upozorenja u SIS-u. Ta će se obrada obavljati za potrebe podupiranja SIS-a. U skladu s time, svaki rezultat dobiven tom usporedbom trebao bi se pohraniti u SIS-u.
- (13) ETIAS bi se trebao sastojati od opsežnog informacijskog sustava, informacijskog sustava ETIAS-a, središnjeg tima, središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih timova, nacionalnih jedinica ETIAS-a.
- (14) Središnja jedinica ETIAS-a trebala bi biti dio Europske agencije za graničnu i obalnu stražu. Središnja jedinica ETIAS-a trebala bi biti nadležna za provjeru zahtjeva za odobrenje putovanja koji su odbijeni u automatiziranom postupku kojom utvrđuje odgovaraju li osobni podaci podnositelja zahtjeva osobnim podacima osobe na koju se odnosi rezultat pretraživanja, za pravila o provjerama i za obavljanje redovitih revizija obrade zahtjeva. Središnja jedinica ETIAS-a trebala bi raditi 24 sata dnevno 7 dana u tjednu.
- (15) Svaka država članica trebala bi uspostaviti nacionalnu jedinicu ETIAS-a koja će biti nadležna za ispitivanje zahtjeva i donošenje odluke o izdavanju ili odbijanju odobrenja putovanja. Nacionalne jedinice ETIAS-a trebale bi procjenjivati zahtjeve uzajamnom suradnjom i u suradnji s Europolom. Nacionalna jedinica ETIAS-a trebala bi raditi 24 sata dnevno 7 dana u tjednu.
- (16) U cilju ostvarivanja svojih ciljeva ETIAS bi trebao osigurati elektronički obrazac zahtjeva koji bi podnositelj zahtjeva trebao popuniti podacima o svojem identitetu, putnoj ispravi, boravištu, podacima za kontakt, podacima o obrazovanju i trenutačnom zaposlenju, o tome je li član obitelji građana EU-a ili državljan trećih zemalja koji ostvaruju slobodu kretanja i nema dozvolu boravka, a ako je podnositelj maloljetnik, podacima o identitetu odgovorne osobe i odgovorima na dodatna pitanja (o tome boluje li podnositelj zahtjeva od bolesti koja može izazvati epidemiju utvrđene u Međunarodnim zdravstvenim propisima Svjetske zdravstvene organizacije ili drugih infekcijskih ili zaraznih parazitskih bolesti, ima li kaznenu evidenciju, je li bio prisutan u ratnim zonama, je li za njega izdana odluka o vraćanju na granicu/nalog za napuštanje državnog područja). Pristup zdravstvenim

podacima podnositelja zahtjeva trebalo bi dopustiti samo kako bi se moglo utvrditi predstavlja li prijetnju za javno zdravlje.

- (17) ETIAS bi trebao prihvaćati zahtjeve podnesene u ime podnositelja zahtjeva u situacijama kada putnici nisu iz bilo kojeg razloga u mogućnosti sami izraditi zahtjev. U takvim slučajevima zahtjev bi trebala podnijeti treća osoba koju je ovlastio putnik ili koja je za njega pravno odgovorna pod uvjetom da je identitet te osobe naveden u obrascu zahtjeva.
- (18) Za konačnu obradu zahtjeva svi punoljetni podnositelji zahtjeva trebali bi biti obvezni platiti naknadu. Plaćanjem bi trebala upravljati banka ili financijski posrednik. Podatke potrebne za osiguravanje elektroničkog plaćanja trebalo bi dati samo banci ili financijskom posredniku koji obavljaju financijsku transakciju i oni nisu dio podataka u ETIAS-u.
- (19) Većina odobrenja putovanja trebala bi se izdati u roku od nekoliko minuta. Međutim, u malom broju slučajeva to može trajati do 72 sata. U iznimnim slučajevima, kada je podnositelju zahtjeva upućen zahtjev za dodatne informacije ili dokumentaciju, postupak bi mogao trajati do dva tjedna.
- (20) Osobni podaci koje je dostavio podnositelj zahtjeva trebali bi se obrađivati u ETIAS-u samo u svrhu prethodne provjere kriterija prihvatljivosti propisanih u Uredbi (EU) 2016/399²⁴ i radi procjene postoji li vjerojatnost da će se podnositelj zahtjeva upustiti u nezakonitu migraciju te predstavlja li ulazak podnositelja zahtjeva u Uniju prijetnju sigurnosti ili javnom zdravlju u Uniji.
- (21) Procjena takvih rizika ne može se obavljati bez obrade osobnih podataka navedenih u uvodnoj izjavi 16. Svaki osobni podatak u zahtjevima trebao bi se usporediti s podacima iz evidencije, spisa ili upozorenja registriranog u informacijskom sustavu (Schengenskom informacijskom sustavu (SIS), viznom informacijskom sustavu (VIS), podacima Europol, Interpolovoj bazi podataka o otuđenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD), sustavu ulaska/izlaska (EES), Eurodacu, Europskom informacijskom sustavu kaznene evidencije (ECRIS) i/ili Interpolovoj bazi podataka o putnim ispravama povezanim s upozorenjima (Interpol TDAWN)) ili s podacima iz ETIAS-ova popisa za praćenje ili s posebnim pokazateljima rizika. Kategorije osobnih podataka koje bi se trebale upotrebljavati za usporedbu trebale bi biti ograničene na kategorije podataka u pretraživanim informacijskim sustavima, na ETIAS-ovom popisu za praćenje ili na posebne pokazatelje rizika.
- (22) Usporedba bi trebala biti automatizirana. Kada se takvom usporedbom otkrije da postoji podudaranje (rezultat) s bilo kojim osobnim podatkom ili njihovom kombinacijom u zahtjevima i evidenciji, spisu ili upozorenju u prethodno navedenim informacijskim sustavima, ili s osobnim podacima na ETIAS-ovu popisu za praćenje ili s pokazateljima rizika, zahtjev bi trebao obrađivati ručno operator u nacionalnoj jedinici ETIAS-a države članice prijavljenog prvog ulaska. Na temelju procjene koju obavlja nacionalna jedinica ETIAS-a trebala bi se donijeti odluka o izdavanju ili neizdavanju odobrenja putovanja.
- (23) Nakon automatizirane obrade može se izdati odobrenje. Očekuje se da će velika većina zahtjeva biti pozitivno riješena automatiziranom obradom. Odbijanje zahtjeva za odobrenje putovanja ne bi se trebalo temeljiti samo na automatiziranoj obradi osobnih podataka u zahtjevima. Iz tog razloga operator u nacionalnoj jedinici ETIAS-a trebao bi ručno procijeniti zahtjeve u pogledu kojih su dobiveni rezultati.

²⁴ Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama).

- (24) Podnositelji zahtjeva kojima je odbijeno odobrenje putovanja trebali bi imati pravo žalbe. Žalbeni postupci trebali bi se provoditi u državi članici koja je donijela odluku o zahtjevu i u skladu s nacionalnim pravom te države članice.
- (25) Pravila o provjerama trebala bi se upotrijebiti za analizu spisa zahtjeva omogućivanjem usporedbe podataka unesenih u spis zahtjeva središnjeg sustava ETIAS-a i posebnih pokazatelja rizika koji odgovaraju prethodno utvrđenoj prijetnji sigurnosti, riziku od nezakonite migracije ili prijetnji javnom zdravlju. Kriteriji koji se upotrebljavaju za definiranje posebnih pokazatelja rizika ne bi se trebali ni u kojim okolnostima temeljiti na rasi ili etničkom podrijetlu, političkim uvjerenjima, vjerskim ili filozofskim vjerovanjima, članstvu u sindikatima, seksualnom životu ili spolnom opredjeljenju.
- (26) Trebalo bi uspostaviti ETIAS-ov popis za praćenje za utvrđivanje veza između podataka u spisu zahtjeva u ETIAS-u i informacija povezanih s osobama osumnjičenima za počinjenje teškog kaznenog djela ili terorizma ili u pogledu kojih postoje činjenične naznake ili razumna osnova za pretpostavku da će počiniti teško kazneno djelo ili terorizam. ETIAS-ov popis za praćenje trebao bi biti dio podataka koje obrađuje Europol u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkom (a) Uredbe (EU) br. 2016/794 i Europolovim konceptom integriranog upravljanja podacima kojim se provodi ta Uredba. Kada dostavljaju informacije Europolu, države članice trebale bi moći utvrditi svrhu ili svrhe za koje će se one obrađivati, uključujući mogućnost ograničavanja te obrade na ETIAS-ov popis za praćenje.
- (27) Budući da se stalno javljaju novi oblici prijetnji sigurnosti, novi obrasci nezakonitih migracija i nove prijetnje javnom zdravlju, potrebni su učinkoviti odgovori i protiv njih se treba boriti suvremenim sredstvima. Budući da ta sredstva podrazumijevaju obradu znatnih količina osobnih podataka, trebalo bi uvesti odgovarajuće zaštitne mjere kako bi se utjecaj na pravo na zaštitu privatnog života i pravo na zaštitu osobnih podataka ograničio na ono što je nužno u demokratskom društvu.
- (28) Stoga bi trebalo zaštititi osobne podatke u ETIAS-u. Pristup tim podacima trebao bi biti ograničen na strogo ovlašteno osoblje i ni u kojem slučaju ne bi se trebali upotrebljavati za donošenje odluka na temelju bilo kakve vrste diskriminacije. Pohranjene osobne podatke trebalo bi čuvati na zaštićenom mjestu u objektima agencije eu-LISA u Uniji.
- (29) Izdana odobrenja putovanja trebalo bi poništiti ili ukinuti čim se utvrdi da uvjeti za njihovo izdavanje nisu bili ispunjeni ili više nisu ispunjeni. Kada se stvori novo upozorenje u SIS-u o zabrani ulaska ili o prijavljenoj izgubljenoj ili ukradenoj putnoj ispravi, SIS bi o tome trebao obavijestiti ETIAS koji bi trebao provjeriti odgovara li to novo upozorenje valjanom odobrenju putovanja. U tom slučaju trebalo bi bez odlaganja obavijestiti nacionalnu jedinicu ETIAS-a u državi članici koja je izdala upozorenje i ukinuti odobrenje putovanja. Na temelju sličnog pristupa, novi elementi uvedeni u ETIAS-ov popis za praćenje uspoređuju se sa spisima zahtjeva pohranjenima u sustavu ETIAS radi provjere odgovara li taj novi element valjanom odobrenju putovanja. U tom slučaju nacionalna jedinica ETIAS-a u državi članici prvog ulaska trebala bi procijeniti rezultat i, prema potrebi, ukinuti odobrenje putovanja. Trebalo bi osigurati i mogućnost ukidanja odobrenja putovanja na zahtjev podnositelja zahtjeva.
- (30) Kada u iznimnim okolnostima država članica smatra nužnim dopustiti državljaninu treće zemlje da putuje na njezino državno područje iz humanitarnih razloga, radi državnog interesa ili zbog međunarodnih obveza, ona bi trebala imati mogućnost izdati odobrenje putovanja s ograničenom prostornom ili vremenskom valjanošću.

- (31) Zračni i pomorski prijevoznici te prijevoznici za grupni autobusni prijevoz trebali bi imati obvezu provjeriti prije ukrcaja imaju li putnici sve putne isprave koje su potrebne za ulazak na državno područje država članica u skladu sa Schengenskom konvencijom²⁵. To bi trebalo uključivati provjeru posjeduju li putnici valjano odobrenje putovanja. Sam spis u ETIAS-u ne bi trebao biti dostupan prijevoznicima. Sigurnim internetskim pristupom, što uključuje mogućnost uporabe mobilnih tehničkih rješenja, trebalo bi se prijevoznicima omogućiti da obave provjeru uporabom podataka iz putne isprave.
- (32) Kako bi postupili u skladu s revidiranim uvjetima za ulazak, službenici graničnog nadzora trebali bi povjeriti posjeduje li putnik valjano odobrenje putovanja. Stoga bi tijekom postupka redovne granične kontrole službenik graničnog nadzora trebao elektronički pročitati podatke iz putne isprave. Tom operacijom trebalo bi se pokrenuti pretraživanje različitih baza podataka kako je predviđeno u Zakoniku o schengenskim granicama, uključujući pretraživanje ETIAS-a iz kojeg bi se trebao dobiti ažurni status odobrenja putovanja. Sam spis iz ETIAS-a ne bi trebao biti dostupan službeniku graničnog nadzora za obavljanje granične kontrole. Ako ne postoji valjano odobrenje putovanja, službenik graničnog nadzora trebao bi zabraniti ulazak i u skladu s time okončati postupak granične kontrole. Ako postoji valjano odobrenje putovanja, odluku o odobravanju ili zabrani ulaska trebao bi donijeti službenik graničnog nadzora.
- (33) U borbi protiv kaznenih djela terorizma i ostalih teških kaznenih djela i uzimajući u obzir globalizaciju zločinačkih mreža, od ključne je važnosti da tijela kaznenog progona imaju nužne informacije za učinkovito obavljanje svojih zadaća. Pristup podacima sadržanima u viznom informacijskom sustavu (VIS) za potrebe kaznenog progona već se pokazao djelotvornim kao pomoć istražiteljima da ostvare znatan napredak u predmetima povezanim s trgovanjem ljudima, terorizmom i krijumčarenjem droge. Vizni informacijski sustav ne sadržava podatke o državljanima trećih zemalja izuzetima od obveze posjedovanja vize.
- (34) Pristup informacijama sadržanima u ETIAS-u nužan je za sprečavanje, otkrivanje i istragu kaznenih djela terorizma kako je navedeno u Okvirnoj odluci Vijeća 2002/475/PUP²⁶ ili ostalih teških kaznenih djela kako je navedeno u Okvirnoj odluci Vijeća 2002/584/PUP²⁷. U posebnoj istrazi i kako bi utvrdila dokaze i informacije o osobi osumnjičenoj za počinjenje kaznenog djela ili o žrtvi kaznenog djela, tijelima kaznenog progona možda će biti potreban pristup podacima u ETIAS-u. Podaci pohranjeni u ETIAS-u mogu biti potrebni i za utvrđivanje počinitelja kaznenog djela terorizma ili ostalih teških kaznenih djela, posebno kada je potrebno poduzeti hitne mjere. Pristup ETIAS-u za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela predstavlja zadiranje u temeljna prava pojedinaca na privatni život i prava na zaštitu osobnih podataka osoba čiji se podaci obrađuju u ETIAS-u. Stoga bi podatke u ETIAS-u trebalo zadržati i staviti na raspolaganje imenovanim tijelima država članica i Europskom policijskom uredu (Europol) podložno strogim uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi kako bi takav pristup bio ograničen na ono što je strogo nužno za sprečavanje, otkrivanje i istragu kaznenih djela terorizma i teških

²⁵ Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama.

²⁶ Okvirna odluka Vijeća 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002. o suzbijanju terorizma (SL L 164, 22.6.2002., str. 6.).

²⁷ Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhiđenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL L 190, 18.7.2002., str. 1.).

kaznenih djela u skladu sa zahtjevima koji su posebno utvrđeni u sudskoj praksi Suda, posebice u predmetu o digitalnim pravima u Irskoj²⁸.

- (35) Pristup podacima u ETIAS-u za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela trebalo bi odobriti samo na temelju obrazloženog zahtjeva nadležnih tijela u kojem su navedeni razlozi zašto je pristup potreban. Države članice trebale bi osigurati da takav zahtjev za pristup podacima pohranjenima u ETIAS-u bude podvrgnut prethodnoj provjeri suda ili tijela koje može zajamčiti potpunu neovisnost i nepristranost i koje ne podliježe izravnom ili neizravnom vanjskom utjecaju. Međutim, u iznimno žurnim situacijama, nadležnim tijelima može biti od ključne važnosti da odmah pribave osobne podatke koji su nužni kako bi se spriječilo počinjenje teškog kaznenog djela i omogućio kazneni progon počinitelja. U tim slučajevima trebalo bi prihvatiti da nadležna tijela, nakon što im je odobren pristup osobnim podacima u ETIAS-u, pregledaju te podatke čim prije moguće.
- (36) Stoga je nužno imenovati nadležna tijela država članica koja su ovlaštena za traženje takvog pristupa za posebne svrhe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
- (37) Nacionalne jedinice ETIAS-a trebale bi djelovati kao središnja pristupna točka i trebale bi provjeriti jesu li u konkretnom slučaju ispunjeni uvjeti za traženje pristupa središnjem sustavu ETIAS-a.
- (38) Europol je čvorište za razmjenu informacije u Uniji i ima ključnu ulogu u području suradnje između nadležnih tijela država članica u području istrage prekograničnog kriminala čime se podupire sprečavanje, analiza i istraga kriminala u cijeloj Uniji. Europol bi stoga trebao imati pristup i središnjem sustavu ETIAS-a u okviru njegovih zadaća i u skladu s Uredbom (EU) 2016/794²⁹ u posebnim slučajevima u kojima je nužno da Europol podupire i pojača djelovanja država članica u pogledu sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
- (39) Kako bi se isključila sustavna pretraživanja, podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a trebalo bi obrađivati samo u posebnim slučajevima i samo kada je to nužno radi sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela. Imenovana tijela i Europol trebali bi tražiti pristup ETIAS-u samo kada imaju razumne osnove za pretpostavku da bi se takvim pristupom dobile informacije koje će im znatno pomoći u sprečavanju, otkrivanju ili istrazi kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela. Tijela kaznenog progona i Europol trebali bi zatražiti pristup ETIAS-u samo ako tražene informacije nisu dobili prethodnim pretraživanjem svih relevantnih nacionalnih baza podataka države članice i baza podataka Europa.
- (40) Osobne podatke unesene u ETIAS ne bi trebalo čuvati dulje nego što je to nužno za njihovu svrhu. Da bi ETIAS mogao funkcionirati, nužno je čuvati podatke povezane s podnositeljima tijekom razdoblja valjanosti odobrenja putovanja. Kako bi se moglo procijeniti predstavlja li podnositelj prijetnju sigurnosti, rizik od nezakonitih migracija i prijetnju javnom zdravlju, nužno je čuvati osobne podatke pet godina od posljednjeg unosa podnositelja pohranjenog u EES-u. ETIAS bi se trebao temeljiti na točnim prethodnim procjenama prijetnje sigurnosti i javnom zdravlju te rizika od nezakonitih migracija,

²⁸ Presuda Suda (Veliko Vijeće) od 8. travnja 2014. u spojenim predmetima C-293/12 i C-594/12 Digital Rights Ireland Ltd, ECLI:EU:C:2014:238.

²⁹ SL L 119, 4.5.2016., str. 132. – 149.

posebice uporabom pravila o provjerama. Kako bi mogli služiti kao pouzdana osnova za ručne procjene rizika država članica i kako bi se broj rezultata koji ne odgovaraju stvarnim rizicima sveo na najmanju moguću razinu („lažni pozitivni rezultati”), rezultati dobiveni u skladu s pravilima za provjere na temelju statističkih podataka dobivenih na osnovi podataka iz ETIAS-a moraju biti reprezentativni za dovoljno velik broj stanovnika. To se ne može postići isključivo na temelju podataka iz odobrenja putovanja tijekom njihova razdoblja valjanosti. Razdoblje čuvanja podataka trebalo bi početi od posljednjeg unosa podnositelja pohranjenog u EES-u jer to predstavlja posljednju stvarnu uporabu odobrenja putovanja. Razdoblje čuvanja podataka u trajanju od pet godina odgovara razdoblju čuvanja evidencije u EES-u s odobrenjem ulaska izdanim na temelju odobrenja putovanja ili zabrane ulaska iz ETIAS-a. Usklađivanjem razdoblja čuvanja osigurava se čuvanje evidencije o ulasku i povezanog odobrenja putovanja tijekom istog razdoblja i ono je dodatni element kojim se osigurava buduća interoperabilnost ETIAS-a i EES-a. Usklađivanje čuvanja podataka nužno je kako bi se nadležnim tijelima omogućilo obavljanje nužnih analiza rizika propisanih Zakonikom o schengenskim granicama. Odluka o odbijanju, ukidanju ili poništavanju odobrenja putovanja mogla bi upućivati na veću prijetnju sigurnosti ili veći rizik od nezakonitih migracija koji predstavlja podnositelj. Ako je donesena takva odluka, petogodišnje razdoblje čuvanja povezanih podataka trebalo bi početi od datuma njezina donošenja kako bi se ETIAS mogao primjereno uzeti u obzir viši rizik koji bi mogao predstavljati predmetni podnositelj. Nakon isteka tog razdoblja, osobne podatke trebalo bi obrisati.

- (41) Trebalo bi propisati točna pravila o odgovornostima Agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) za oblikovanje i razvoj informacijskog sustava ETIAS-a i tehničko upravljanje njime, o odgovornostima Europske agencije za graničnu i obalnu stražu, o odgovornostima država članica i odgovornostima Europol.
- (42) Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća³⁰ primjenjuje se na aktivnosti agencije eu-LISA-e i Europske agencije za graničnu i obalnu stražu kada obavljaju zadaće koje su im povjerene ovom Uredbom.
- (43) [Uredba (EU) 2016/679]³¹ primjenjuje se na obradu osobnih podataka u državama članicama u okviru primjene ove Uredbe, osim ako takvu obradu obavljaju imenovana nadležna tijela država članica ili njihova tijela za provjeru za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
- (44) Tijela država članica obrađuju osobne podatke za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela u skladu s ovom Uredbom podložno standardu zaštite osobnih podataka iz njihova nacionalnog zakonodavstva koji je u skladu s [Direktivom (EU) 2016/680]³².

³⁰ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

³¹ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka).

³² Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP.

- (45) Neovisna nadležna tijela osnovana u skladu s [Uredbom (EU) 2016/679] trebala bi nadzirati zakonitost obrade osobnih podataka u državama članicama, dok bi Europski nadzornik za zaštitu podataka uspostavljen Uredbom (EZ) br. 45/2001 trebao nadzirati aktivnosti institucija i tijela Unije povezanih s obradom osobnih podataka. Europski nadzornik za zaštitu podataka i nadzorna tijela trebali bi surađivati u nadzoru ETIAS-a.
- (46) „(...) U skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 obavljeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka i on je donio mišljenje o...”.
- (47) Trebalo bi uspostaviti stroga pravila o pristupu središnjem sustavu ETIAS-a i uspostaviti nužne zaštitne mjere. Također je nužno predvidjeti prava pojedinaca na pristup podacima, njihovo ispravljanje, brisanje i na pravnu zaštitu, posebice pravo na sudsku zaštitu i nadzor operacija obrade koji obavljaju javna neovisna tijela.
- (48) U cilju procjene putnikove prijetnje sigurnosti, rizika od nezakonitih migracija ili njegove prijetnje javnom zdravlju, trebalo bi uspostaviti interoperabilnost informacijskog sustava ETIAS-a i ostalih informacijskih sustava koje ETIAS pretražuje, kao što su sustav ulaska/izlaska (EES), vizni informacijski sustav (VIS), podaci Europol, Schengenski informacijski sustav (SIS), Eurodac i Europski informacijski sustav kaznene evidencije. Međutim, ta interoperabilnost može se u potpunosti osigurati tek nakon donošenja prijedloga o uspostavi EES-a³³, ECRIS-a³⁴ i prijedloga preinake Uredbe o Eurodacu³⁵.
- (49) Za učinkovito praćenje primjene ove Uredbe potrebno ju je ocjenjivati u redovitim vremenskim razmacima. Države članice trebale bi utvrditi pravila o kaznama koje se primjenjuju u slučaju povrede odredaba ove Uredbe i osigurati njihovu provedbu.
- (50) U cilju uspostave tehničkih mjera potrebnih za primjenu ove Uredbe, ovlast donošenja akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije trebalo bi delegirati Komisiji u cilju:
- donošenja unaprijed utvrđenog popisa odgovora na pitanja o stupnju i području obrazovanja, trenutačnom zaposlenju i radnom mjestu koje treba navesti u zahtjevu za odobrenje putovanja,
 - specificiranja sadržaja i formata dodatnih pitanja koja se mogu postaviti podnositelju zahtjeva za odobrenje putovanja,
 - utvrđivanja načina plaćanja i postupka plaćanja naknade za odobrenje putovanja uzimajući u obzir tehnološka postignuća i njihovu dostupnost i izmjene iznosa naknade,

³³ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o zabrani ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica Europske unije i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe kaznenog progona te o izmjeni Uredbe (EZ) br. 767/2008 i Uredbe (EU) br. 1077/2011, COM(2016) 194 final.

³⁴ Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Okvirne odluke Vijeća 2009/315/PUP u vezi s razmjenom podataka o državljanima trećih zemalja i u vezi s Europskim informacijskim sustavom kaznene evidencije (ECRIS) te o zamjeni Odluke Vijeća 2009/316/PUP.

³⁵ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu [Uredbe (EU) br. 604/2013 o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva] radi identificiranja državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva s nezakonitim boravkom i o zahtjevima za usporedbu s podacima iz Eurodaca od strane tijela kaznenog progona država članica i Europol u svrhu kaznenog progona (preinaka) COM (2016) 272 final

- produljenja trajanja razdoblja odgode tijekom kojeg nije potrebno odobrenje putovanja,
 - dodatnog specificiranja prijetnja sigurnosti, rizika od nezakonitih migracija ili prijetnja javnom zdravlju koje će se upotrebljavati za utvrđivanje pokazatelja rizika.
- (51) Posebno je važno da Komisija tijekom priprema obavi odgovarajuća savjetovanja, među ostalim na stručnoj razini, te da se ta savjetovanja obavljaju u skladu s načelima propisanim u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Kako bi se osiguralo ravnopravno sudjelovanje u izradi delegiranih akata, Europski parlament i Komisija primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci država članica te njihovi stručnjaci sustavno mogu sudjelovati u sastancima stručnih skupina Komisije koje se bave izradom delegiranih akata.
- (52) Kako bi se osigurali ujednačeni uvjeti za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za donošenje detaljnih pravila o uvjetima za rad javnog *web*-mjestu i mobilne aplikacije za mobilne uređaje te pravila o zaštiti podataka i sigurnosti koja se primjenjuju na javno *web*-mjesto i na mobilnu aplikaciju za mobilne uređaje te na sustav autentikacije koji je isključivo rezerviran za prijevoznike i za navođenje pojedinosti zamjenskih postupaka koje treba provoditi u slučaju tehničke nemogućnosti pristupa ETIAS-u. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća³⁶.
- (53) Države članice ne mogu dostatno postići uspostavu ETIAS-a i stvaranje zajedničkih obveza, uvjeta i postupaka za uporabu podataka već se, zbog opsežnosti ili učinaka djelovanja, taj cilj može na bolji način ostvariti na razini Unije u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je utvrđeno u navedenom članku, ovom Uredbom ne prelaze se okviri onoga što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (54) Predviđeni troškovi razvoja informacijskog sustava ETIAS-a i uspostave središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih jedinica ETIAS-a niži su od preostalog iznosa u proračunu izdvojenog za pametne granice u Uredbi (EU) br. 515/2014 Europskog parlamenta i Vijeća³⁷. Prema tome, ovom Uredbom, u skladu s člankom 5. stavkom 5. točkom (b) Uredbe (EU) br. 515/2014, trebao bi se ponovno dodijeliti iznos koji je trenutačno dodijeljen za razvoj IT sustava koji podupiru upravljanje migracijskim tokovima preko vanjskih granica.
- (55) Prihod stvoren plaćanjem naknada za odobrenje putovanja trebalo bi dodijeliti za pokrivanje trajnih operativnih troškova i troškova održavanja informacijskog sustava ETIAS-a, središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih jedinica ETIAS-a. Uzimajući u obzir posebne značajke sustava, prihod bi trebalo smatrati vanjskim namjenskim prihodom.
- (56) Ovom Uredbom ne dovodi se u pitanje primjena Direktive 2004/38/EZ.

³⁶ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

³⁷ Uredba (EU) br. 515/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o uspostavljanju, u okviru Fonda za unutarnju sigurnost, instrumenta za financijsku potporu u području vanjskih granica i viza i stavljanju izvan snage Odluke br. 574/2007/EZ (SL L 150, 20.5.2014., str. 143.).

- (57) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, koji je priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Odluke te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. Budući da se ova Uredba temelji na schengenskoj pravnoj stečevini, Danska, u skladu s člankom 4. tog Protokola, odlučuje u roku od šest mjeseci od kada je Vijeće odlučilo o ovoj Uredbi hoće li je provesti u svojem nacionalnom pravu.
- (58) Ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojoj Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluje u skladu s Odlukom Vijeća 2000/365/EZ³⁸; Ujedinjena Kraljevina stoga ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe i ona nije za nju obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (59) Ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojoj Irska ne sudjeluje u skladu s Odlukom Vijeća 2002/192/EZ³⁹; Irska stoga ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe i ona nije za nju obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (60) U pogledu Islanda i Norveške, ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma sklopljenog između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih dviju država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine⁴⁰ što je obuhvaćeno područjem iz članka 1. točke A Odluke Vijeća 1999/437/EZ⁴¹.
- (61) U pogledu Švicarske, ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine⁴², što je obuhvaćeno područjem iz članka 1. točke A Odluke Vijeća 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/146/EZ⁴³ i s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/149/PUP⁴⁴.
- (62) U pogledu Švicarske, ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pristupanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine⁴⁵, što je obuhvaćeno područjem

³⁸ Odluka Vijeća 2000/365/EZ od 29. svibnja 2000. o zahtjevu Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine (SL L 131, 1.6.2000., str. 43.).

³⁹ Odluka Vijeća 2002/192/EZ od 28. veljače 2002. o zahtjevu Irske za sudjelovanje u provedbi nekih odredbi schengenske pravne stečevine (SL L 64, 7.3.2002., str. 20.).

⁴⁰ SL L 176, 10.7.1999., str. 36.

⁴¹ Odluka Vijeća 1999/437/EZ od 17. svibnja 1999. o određenim aranžmanima za primjenu Sporazuma sklopljenog između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih dviju država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 176, 10.7.1999., str. 31.).

⁴² SL L 53, 27.2.2008., str. 52.

⁴³ Odluka Vijeća 2008/146/EZ od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 1.).

⁴⁴ Odluka Vijeća 2008/149/PUP od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 50.).

⁴⁵ SL L 160, 18.6.2011., str. 21.

iz članka 1. točke A Odluke Vijeća 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2011/350/EU⁴⁶ i člankom 3. Odluke Vijeća 2011/349/EU⁴⁷.

- (63) Ova Uredba akt je koji se temelji na schengenskoj pravnoj stečevini ili je na koji drugi način s njom povezan, u smislu članka 3. stavka 2. Akta o pristupanju iz 2003., članka 4. stavka 2. Akta o pristupanju iz 2005. i članka 4. stavka 2. Akta o pristupanju iz 2011.
- (64) Kako bi se ova Uredba uklopila u postojeći pravni okvir i odrazila promjene povezane s Agencijom za europsku graničnu i obalnu stražu i Europolom, uredbe (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/794 i (EU) 2016/1624 trebalo bi na odgovarajući način izmijeniti,

⁴⁶ Odluka Vijeća 2011/350/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pristupanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, u vezi s ukidanjem kontrola na unutarnjim granicama i kretanju osoba, u ime Europske unije (SL L 160, 18.6.2011., str. 19.).

⁴⁷ Odluka Vijeća 2011/349/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju u ime Europske unije Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, posebno u odnosu na pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima i policijsku suradnju (SL L 160, 18.6.2011. str. 1.).

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 1. *Predmet*

1. Ovom Uredbom uspostavlja se europski sustav za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS) za državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanja vize kada prelaze vanjske granice („obveza posjedovanja vize”) kojim će se moći utvrditi predstavlja li njihova nazočnost na državnom području država članica rizik od nezakonite migracije, prijetnju sigurnosti ili prijetnju javnom zdravlju. U tu svrhu uvode se odobrenje putovanja i uvjeti i postupci izdavanja ili odbijanja tog odobrenja.
2. Ovom Uredbom propisuju se uvjeti pod kojima tijela kaznenog progona država članica i Europski policijski ured (Europol) mogu pretraživati podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela u njihovoj nadležnosti.

Članak 2. *Područje primjene*

1. Ova Uredba primjenjuje se na sljedeće kategorije državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize:
 - (a) državljane trećih zemalja navedenih u Prilogu II. Uredbi Vijeća (EZ) br. 539/2001⁴⁸ koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize za tranzit u zračnoj luci ili planirani boravak na državnom području država članica najdulje 90 dana tijekom bilo kojeg razdoblja od 180 dana;
 - (b) izbjeglice i osobe bez državljanstva ako je treća zemlja u kojoj borave i koja im je izdala putnu ispravu jedna od trećih zemalja iz Priloga II. Uredbi (EZ) br. 539/2001 koje su izuzete od obveze posjedovanja vize u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkom (b) te Uredbe;
 - (c) državljane trećih zemalja koji ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - i. članovi su obitelji građanina Unije na kojeg se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ ili državljanina treće zemlje koji ostvaruje pravo na slobodno kretanje u skladu sa zakonodavstvom Unije i
 - ii. nemaju dozvolu boravka iz Direktive 2004/38/EZ.
2. Ova Uredba ne primjenjuje se na:

⁴⁸ SL L 81, 21.3.2001., str. 1.

- (a) izbjeglice ili osobe bez državljanstva ili druge osobe koje nisu državljani ni jedne države, koje borave u državi članici i koje su nositelji putne isprave koju je izdala ta država članica;
- (b) državljane trećih zemalja koji su članovi obitelji građanina Unije na kojeg se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ i koji imaju dozvolu boravka u skladu s tom Direktivom;
- (c) državljane trećih zemalja koji su članovi obitelji državljanina treće zemlje koji uživaju pravo na slobodno kretanje u skladu sa zakonodavstvom Unije i posjeduju dozvolu boravka u skladu s Direktivom 2004/38/EZ;
- (d) nositelje dozvola boravka iz članka 2. točke 16. Uredbe (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁹, osim one obuhvaćene točkama (b) i (c) ovog stavka;
- (e) nositelje viza za dugotrajni boravak;
- (f) državljane Andore, Monaka i San Marina i nositelje putovnice koju je izdala Država Vatikanskog Grada;
- (g) državljane trećih zemalja navedene u prilogima I. i II. Uredbi (EZ) br. 539/2001 koji su nositelji dozvola za malogranični promet koje su izdale države članice u skladu s Uredbom (EZ) br. 1931/2006⁵⁰ kada ti nositelji ostvaruju svoje pravo u kontekstu režima malograničnog prometa;
- (h) osobe ili kategorije osoba iz članka 4. stavaka 1. i 3. Uredbe (EZ) br. 539/2001.

Članak 3. Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „vanjske granice” znači vanjske granice kako su definirane u članku 2. točki 2. Uredbe (EU) br. 2016/399;
- (b) „granične kontrole” znači granične kontrole kako su definirane u članku 2. točki 11. Uredbe (EU) 2016/399;
- (c) „službenik graničnog nadzora” znači službenik graničnog nadzora kako je definiran u članku 2. točki 14. Uredbe (EU) 2016/399;
- (d) „odobrenje putovanja” znači odluka izdana u skladu s ovom Uredbom u kojoj je navedeno da ne postoje činjenične naznake ili razumna osnova na temelju kojih bi se moglo zaključiti da nazočnost osobe na državnom području države članice predstavlja rizik od nezakonite migracije, prijetnju sigurnosti ili prijetnju javnom zdravlju, a koje državljani trećih zemalja iz članka 2. moraju imati kako bi ispunili uvjet ulaska iz članka 6. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 2016/399;

⁴⁹ Uredba (EU) br. 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL L 077, 23.3.2016., str. 1.).

⁵⁰ SL L 405, 20.12.2006., str. 1.

- (e) „prijetnja javnom zdravlju” znači prijetnja javnom zdravlju kako je definirana u članku 2. točki 21. Uredbe (EU) br. 2016/399;
 - (f) „podnositelj zahtjeva” znači bilo koji državljanin treće zemlje iz članka 2. koji je podnio zahtjev za odobrenje putovanja;
 - (g) „putna isprava” znači putovnica ili neka druga jednakovrijedna isprava kojom se nositelju daje pravo prelaska vanjske granice i u koju se može nalijepiti viza;
 - (h) „kratki boravak” znači boravci na državnom području država članica u smislu članka 6. stavka 1. Uredbe (EU) br. 2016/399;
 - (i) „osoba koja je prekoračila dopušteni boravak” znači državljanin treće zemlje koji ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete trajanja kratkog boravka na državnom području država članica;
 - (j) „mobilna aplikacija za mobilne uređaje” znači softverska aplikacija prilagođena radu na mobilnim uređajima kao što su pametni telefoni i tablet računala;
 - (k) „rezultat” znači podudarnost utvrđena uspoređivanjem osobnih podataka evidentiranih u spisu zahtjeva u središnjem sustavu ETIAS-a s osobnim podacima pohranjenima u evidenciji, spisu ili upozorenju registriranom u informacijskom sustavu koji pretražuje središnji sustav ETIAS-a, na popisu ETIAS-a za praćenje ili s posebnim pokazateljima rizika iz članka 28.;
 - (l) „kaznena djela terorizma” znači kaznena djela koja odgovaraju onima iz članaka od 1. do 4. Okvirne odluke 2002/475/PUP ili su im istovjetna;
 - (m) „teška kaznena djela” znači kaznena djela koja odgovaraju djelima iz članka 2. stavka 2. Okvirne odluke 2002/584/PUP ili su im istovjetna, ako su kažnjiva u skladu s nacionalnim pravom kaznom zatvora ili oduzimanjem slobode od najmanje tri godine;
 - (n) „podaci Europolu” znači osobni podaci dostavljeni Europolu za potrebe iz članka 18. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) br. 2016/794.
2. Definicije iz članka 2. Uredbe (EZ) 45/2001 primjenjuju se ako osobne podatke obrađuju Europska agencija za graničnu i obalnu stražu i eu-LISA.
 3. Definicije iz članka 4. [Uredbe (EU) 2016/679] primjenjuju se ako osobne podatke obrađuju tijela država članica.
 4. Definicije iz članka 3. [Direktive (EU) br. 2016/680] primjenjuju se ako osobne podatke obrađuju tijela država članica za potrebe kaznenog progona.

Članak 4. Ciljevi ETIAS-a

Pružanjem potpore nadležnim tijelima država članica ETIAS će:

- (a) pridonijeti visokom stupnju sigurnosti osiguravanjem detaljne procjene predstavljaju li podnositelji zahtjeva prijetnju sigurnosti prije njihova dolaska na vanjske granične prijelaze kako bi se moglo utvrditi postoje li činjenične naznake ili razumne osnove

na temelju kojih se može zaključiti da nazočnost osobe na državnom području država članica predstavlja prijetnju sigurnosti;

- (b) pridonijeti sprečavanju nezakonitih migracija predviđanjem procjene predstavljaju li podnositelji zahtjeva rizik od nezakonitih migracija prije njihova dolaska na vanjske granične prijelaze;
- (c) pridonijeti zaštiti javnog zdravlja predviđanjem procjene predstavlja li podnositelj zahtjeva prijetnju javnom zdravlju u smislu članka 3. stavka 1. točke (e) prije njegova dolaska na vanjske granične prijelaze;
- (d) pojačati učinkovitost graničnih kontrola;
- (e) podržati ciljeve Schengenskog informacijskog sustava (SIS) povezane s upozorenjima o osobama za koje se traži uhićenje, predaja ili izručenje, o nestalim osobama, o osobama koje se traže radi pomoći u sudskom postupku i o osobama za skrivene ili posebne provjere;
- (f) pridonijeti sprečavanju, otkrivanju i istrazi kaznenih djela terorizma ili ostalih teških kaznenih djela.

Članak 5. Opća struktura ETIAS-a:

ETIAS se sastoji od:

- (a) informacijskog sustava ETIAS-a iz članka 6.;
- (b) središnje jedinice ETIAS-a iz članka 7.;
- (c) nacionalnih jedinica ETIAS-a iz članka 8.

Članak 6. Uspostava i tehnička struktura informacijskog sustava ETIAS-a

1. Informacijski sustav ETIAS-a razvija Agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) i osigurava tehničko upravljanje njime.
2. Informacijski sustav ETIAS-a sastoji se od:
 - (a) središnjeg sustava;
 - (b) nacionalnog jedinstvenog sučelja (NUI) u svakoj državi članici utemeljenog na zajedničkim tehničkim specifikacijama i jednakog u svim državama članicama kojim se omogućuje povezivanje središnjeg sustava s nacionalnim graničnim infrastrukturama u državama članicama;
 - (c) sigurne komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava i nacionalnih jedinstvenih sučelja;

- (d) sigurne komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava ETIAS-a i informacijskih sustava iz članka 10.;
 - (e) javnog *web*-mjestu i mobilne aplikacije za mobilne uređaje;
 - (f) usluge e-pošte;
 - (g) usluge sigurnog računa kojom se omogućuje podnositeljima zahtjeva da dostave dodatne informacije i/ili dokumentaciju, ako se to smatra nužnim;
 - (h) pristupne točke za prijevoznike;
 - (i) mrežne usluge kojom se omogućuje komunikacija između središnjeg sustava, s jedne strane, i javnog *web*-mjestu, mobilne aplikacije, usluge e-pošte, usluge sigurnog računa, pristupne točke za prijevoznike, posrednika za plaćanje i međunarodnih sustava (sustavi / baze podataka Interpolu), s druge strane;
 - (j) softvera kojim se središnjoj jedinici ETIAS-a i nacionalnim jedinicama ETIAS-a omogućuje obrada aplikacija.
3. [Središnji sustav, nacionalna jedinstvena sučelja, mrežna usluga, pristupna točka za prijevoznike i komunikacijska struktura ETIAS-a dijele i u mjeri u kojoj je to tehnički moguće ponovno upotrebljavaju komponente računalne opreme i softvera središnjeg sustava EES-a, nacionalna jedinstvena sučelja EES-a, mrežne usluge EES-a, EES-ove pristupne točke za prijevoznike i komunikacijsku infrastrukturu EES-a.]

Članak 7.

Uspostava središnje jedinice ETIAS-a

1. Središnja jedinica ETIAS-a ovime se osniva u okviru Europske agencije za graničnu i obalnu stražu.
2. Središnja jedinica ETIAS-a koja radi 24 sata dnevno 7 dana u tjednu zadužena je za:
 - (a) osiguravanje točnosti i ažurnosti podataka pohranjenih u spisima zahtjeva i u središnjem sustavu ETIAS-a;
 - (b) provjeru zahtjeva za odobrenje putovanja koji su odbijeni u automatiziranom postupku radi utvrđivanja odgovaraju li osobni podaci podnositelja osobnim podacima osobe za koju je zabilježen rezultat u jednom ili više pretraživanih informacijskih sustava / baza podataka ili posebni pokazatelji rizika iz članka 28.;
 - (c) definiranje, ispitivanje, provedbu, evaluaciju i preispitivanje posebnih pokazatelja rizika kako je navedeno u članku 28. nakon savjetovanja s Odborom ETIAS-a za provjere;
 - (d) obavljanje redovitih revizija obrade zahtjeva i provedbe odredaba članka 28., uključujući redovito ocjenjivanje njihova učinka na temeljna prava, posebice u pogledu privatnosti i zaštite osobnih podataka.

Članak 8.
Uspostava nacionalnih jedinica ETIAS-a

1. Svaka država članica imenuje nadležno tijelo nacionalnom jedinicom ETIAS-a.
2. Nacionalne jedinice ETIAS-a odgovorne su za:
 - (a) osiguravanje točnosti i ažurnosti podataka pohranjenih u spisima zahtjeva i u središnjem sustavu ETIAS-a;
 - (b) ispitivanje zahtjeva za odobrenje putovanja i odlučivanje o zahtjevima odbijenima u automatiziranom postupku obrade te obavljanje ručne procjene rizika iz članka 22.;
 - (c) osiguravanje koordinacije između nacionalnih jedinica ETIAS-a i Europolu u pogledu zahtjeva za pretraživanje iz članka 24. i 25.;
 - (d) pružanje podnositeljima zahtjeva informacija o postupku koji treba provoditi u slučaju žalbe u skladu s člankom 31. stavkom 2.;
 - (e) djelovanje kao središnja pristupna točka za pretraživanje središnjeg sustava ETIAS-a za svrhu utvrđenu u članku 1. stavku 2. i u skladu s člankom 44.
3. Države članice osiguravaju nacionalnim jedinicama ETIAS-a dovoljna sredstva za obavljanje njihovih zadaća 24 sata dnevno 7 dana u tjednu.

Članak 9.
Odbor ETIAS-a za provjere

1. Ovime se u okviru Europske agencije za graničnu i obalnu stražu uspostavlja Odbor ETIAS-a za provjere sa savjetodavnom funkcijom. On je sastavljen od predstavnika svake nacionalne jedinice ETIAS-a i Europolu.
2. S Odborom ETIAS-a za provjere savjetuje se o:
 - (a) definiranju, evaluaciji i preispitivanju posebnih pokazatelja rizika iz članka 28.;
 - (b) provedbi ETIAS-ova popisa za praćenje iz članka 29.
3. Za potrebe iz stavka 1. Odbor ETIAS-a za provjere donosi mišljenja, smjernice, preporuke i najbolju praksu.
4. Odbor ETIAS-a za provjere sastaje se prema potrebi i najmanje dva puta godišnje. Troškove i usluge za sve njegove sastanke osigurava Europska agencija za graničnu i obalnu stražu.
5. Odbor ETIAS-a za provjere na prvom sastanku donosi poslovnik jednostavnom većinom svojih članova.

Članak 10.
Interoperabilnost s ostalim informacijskim sustavima

Uspostavlja se interoperabilnost informacijskog sustava ETIAS-a i ostalih informacijskih sustava koje pretražuje ETIAS, na primjer [sustava ulaska/izlaska (EES)], viznog informacijskog sustava (VIS), podataka Europolu, Schengenskog informacijskog sustava (SIS) [Eurodaca] i [Europskog

informacijskog sustava kaznene evidencije (ECRIS)] kako bi se mogla provesti procjena rizika iz članka 18.

Članak 11.

Pristup podacima pohranjenima u ETIAS-u

1. Informacijskom sustavu ETIAS može pristupiti samo propisno ovlašteno osoblje središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih jedinica ETIAS-a.
2. Pristup službenika graničnog nadzora središnjem sustavu ETIAS-a u skladu s člankom 41. ograničen je na pretraživanje središnjeg sustava ETIAS-a za dobivanje statusa odobrenja putovanja putnika koji se nalazi na vanjskom graničnom prijelazu.
3. Pristup prijevoznika središnjem sustavu ETIAS-a u skladu s člankom 39. ograničen je na pretraživanje središnjeg sustava ETIAS-a za dobivanje statusa odobrenja putovanja putnika.

Članak 12.

Nediskriminacija

Obradom osobnih podataka u okviru informacijskog sustava ETIAS-a koju obavlja bilo koji korisnik ne uzrokuje se diskriminacija državljana trećih zemalja na osnovi spolnog, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolnog opredjeljenja. Njome se potpuno poštuje ljudsko dostojanstvo i integritet. Posebna pozornost posvećuje se djeci, starijim osobama i osobama s invaliditetom.

POGLAVLJE II.

Zahtjev

Članak 13.

Praktični mehanizmi za podnošenje zahtjeva

1. Podnositelji zahtjeva podnose zahtjev popunjavanjem elektroničkog obrasca zahtjeva na posebnom javnom *web*-mjestu ili mobilnom aplikacijom za elektroničke uređaje dovoljno unaprijed prije planiranog putovanja.
2. Zahtjeve mogu podnositi podnositelj zahtjeva ili ovlaštena osoba ili posrednik kojeg je podnositelj zahtjeva ovlastio za podnošenje zahtjeva u njegovo ime.

Članak 14.

Javno web-mjesto i mobilna aplikacija za mobilne uređaje

1. Javnim *web*-mjestom i mobilnom aplikacijom za mobilne uređaje omogućuje se državljanima trećih zemalja koji podliježu zahtjevu za odobrenje putovanja da podnesu zahtjev za odobrenje putovanja, unesu potrebne podatke u obrazac zahtjeva u skladu s člankom 15. i plate naknadu za izdavanje odobrenja putovanja.
2. Zahvaljujući javnom *web*-mjestu i mobilnoj aplikaciji za mobilne uređaje obrazac zahtjeva lako je i besplatno dostupan podnositeljima zahtjeva.

3. Javno *web*-mjesto i mobilna aplikacija za mobilne uređaje dostupni su na svim službenim jezicima država članica.
4. Ako službeni jezici država navedenih u Prilogu II. Uredbi Vijeća (EZ) br. 539/2001 ne odgovaraju jezicima iz stavka 3., informativni članci o sadržaju i uporabi javnog *web*-mjesto i mobilne aplikacije za mobilne uređaje i objašnjenja dostupni su na najmanje jednom od službenih jezika navedenih država.
5. Na javnom *web*-mjestu i mobilnoj aplikaciji podnositelje zahtjeve obavješćuje se o jezicima koje mogu upotrebljavati za popunjavanje obrasca zahtjeva.
6. Na javnom *web*-mjestu i mobilnoj aplikaciji za mobilne uređaje podnositelju zahtjeva osigurava se usluga računa kojom se podnositeljima zahtjeva omogućuje da, prema potrebi, dostave dodatne informacije i/ili dokumentaciju.
7. Komisija donosi detaljna pravila o uvjetima za rad javnog *web*-mjesto i mobilne aplikacije za mobilne uređaje te o pravilima o zaštiti podataka i sigurnosti koja se primjenjuju na javno *web*-mjesto i na mobilnu aplikaciju za mobilne uređaje. Te se provedbene mjere donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 79. stavka 2.

Članak 15.

Obrazac zahtjeva i osobni podaci podnositelja zahtjeva

1. Svaki podnositelj zahtjeva podnosi popunjeni obrazac zahtjeva koji uključuje izjavu o izvornosti, potpunosti i pouzdanosti dostavljenih podataka i izjavu o istinitosti i pouzdanosti danih izjava. Maloljetnici podnose obrazac zahtjeva s elektroničkim potpisom osobe koja trajno ili privremeno ima roditeljsko pravo ili zakonsko skrbništvo.
2. Podnositelj zahtjeva navodi sljedeće osobne podatke u obrascu zahtjeva:
 - (a) prezime, ime, djevojačko prezime; datum rođenja, mjesto rođenja, državu rođenja, spol, sadašnje državljanstvo, imena roditelja podnositelja zahtjeva;
 - (b) ostala imena (pseudonime, umjetnička imena, nadimke);
 - (c) druga državljanstva (ako ih ima);
 - (d) vrstu i broj putne isprave te državu koja ju je izdala;
 - (e) datum isteka valjanosti putne isprave;
 - (f) kućnu adresu podnositelja zahtjeva ili, ako nije dostupna, grad i državu u kojoj ima boravište;
 - (g) adresu e-pošte, telefonski broj;
 - (h) obrazovanje (stupanj i područje);
 - (i) trenutačno zaposlenje;
 - (j) državu članicu planiranog prvog ulaska;
 - (k) za maloljetnike, prezime i ime nositelja roditeljskog prava ili zakonskog skrbnika podnositelja zahtjeva;

- (l) ako traži status člana obitelji iz članka 2. stavka 1. točke (c):
- i. svoj status kao člana obitelji;
 - ii. prezime, ime, datum rođenja, mjesto rođenja, državu rođenja, sadašnje državljanstvo, kućnu adresu, adresu e-pošte i telefonski broj člana obitelji s kojim podnositelj zahtjeva ima obiteljske veze;
 - iii. svoje obiteljske veze s tim članom obitelji u skladu s člankom 2. stavkom 2. Direktive 2004/38/EZ;
- (m) ako zahtjev popunjava osoba koja nije podnositelj zahtjeva, prezime, ime, tvrtku, organizaciju, ako je primjenjivo, adresu e-pošte, poštansku adresu, telefonski broj; odnos s podnositeljem zahtjeva i elektronički potpisanu izjavu o zastupanju.
3. Podnositelj zahtjeva bira stupanj i područje obrazovanja, trenutačno zaposlenje i radno mjesto s unaprijed utvrđenog popisa. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 78. kojima će utvrditi te unaprijed utvrđene popise.
4. Nadalje, podnositelj zahtjeva odgovara na sljedeća pitanja:
- (a) boluje li podnositelj zahtjeva od bolesti koja bi mogla uzrokovati epidemiju kako je definirano u Međunarodnim zdravstvenim propisima Svjetske zdravstvene organizacije ili od drugih infekcijskih ili zaraznih parazitskih bolesti;
 - (b) je li ikada bio osuđen za počinjenje kaznenog djela u bilo kojoj državi;
 - (c) je li boravio u određenoj ratnoj zoni ili zoni sukoba tijekom posljednjih deset godina i koji su bili razlozi tog boravka;
 - (d) je li izdana odluka kojom se od njega tražilo da napusti državno područje države članice ili bilo koje druge države te je li protiv njega donesena bilo kakva odluka o vraćanju tijekom posljednjih deset godina.
5. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 78. kojima propisuje sadržaj i oblik tih pitanja.
6. Podnositelj zahtjeva odgovara na ta pitanja. Ako podnositelj zahtjeva odgovori potvrdno na bilo koje od pitanja, mora odgovoriti na dodatna pitanja na obrascu zahtjeva čiji je cilj prikupiti dodatne informacije odgovaranjem na unaprijed utvrđeni popis pitanja. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 78. kojima propisuje sadržaj i oblik tih dodatnih pitanja i unaprijed utvrđeni popis odgovora na ta pitanja.
7. Podnositelj zahtjeva unosi podatke iz stavaka 2. i 4. latiničnim pismom bez dijakritičkih znakova.
8. Nakon podnošenja obrasca zahtjeva, informacijski sustav ETIAS-a bilježi IP adresu s koje je podnesen obrazac zahtjeva.

Članak 16.
Naknada za izdavanje odobrenja putovanja

1. Podnositelj zahtjeva plaća naknadu za izdavanje odobrenja putovanja u iznosu od 5 EUR za svaki zahtjev.
2. Maloljetna djeca oslobođena su obveze plaćanja naknade za izdavanje odobrenja putovanja.
3. Naknada za izdavanje odobrenja putovanja naplaćuje se u eurima.
4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 78. o načinima plaćanja i postupcima naplaćivanja naknade za izdavanje odobrenja putovanja i o promjenama iznosa te naknade.

POGLAVLJE III.
Stvaranje spisa zahtjeva i ispitivanje zahtjeva u središnjem sustavu ETIAS-a

Članak 17.
Dopuštenost i stvaranje spisa zahtjeva

1. Središnji sustav ETIAS-a nakon podnošenja zahtjeva automatski provjerava:
 - (a) jesu li ispunjena sva polja obrasca zahtjeva i sadržavaju li sve stavke iz članka 15. stavaka 2. i 4.;
 - (b) je li naplaćena naknada za izdavanje odobrenja putovanja.
2. Ako se zahtjev smatra dopuštenim u skladu sa stavkom 1., središnji sustav ETIAS-a automatski bez odgode otvara spis zahtjeva i dodjeljuje mu broj zahtjeva.
3. Nakon otvaranja spisa zahtjeva, središnji sustav ETIAS-a bilježi i pohranjuje sljedeće podatke:
 - (a) broj zahtjeva;
 - (b) podatak o statusu koji označava da je zatraženo odobrenje putovanja;
 - (c) osobne podatke iz članka 15. stavaka 2. i 4., uključujući troslovnu oznaku države koja je izdala putnu ispravu;
 - (d) podatke iz članka 15. stavka 5.;
 - (e) datum i vrijeme podnošenja obrasca zahtjeva te upućivanje na uspješno plaćanje naknade za izdavanje odobrenja putovanja i jedinstveni referentni broj plaćanja.
4. Nakon otvaranja spisa zahtjeva, središnji sustav ETIAS-a utvrđuje ima li podnositelj zahtjeva već jedan spis zahtjeva u središnjem sustavu ETIAS-a uspoređivanjem podataka iz članka 15. stavka 2. točke (a) s osobnim podacima u spisima zahtjeva pohranjenima u središnjem sustavu ETIAS-a. U takvom slučaju središnji sustav ETIAS-a povezuje novi

spis zahtjeva s prethodnim već postojećim spisom zahtjeva koji je izrađen za istog podnositelja zahtjeva.

Članak 18.
Automatizirana obrada

1. Spisi zahtjeva automatski se obrađuju u središnjem sustavu ETIAS-a radi pronalaženja rezultata. Središnji sustav ETIAS-a pojedinačno ispituje svaki spis zahtjeva.
2. Središnji sustav ETIAS-a uspoređuje relevantne podatke iz članka 15. stavka 2. točaka (a),(b),(d),(f),(g) i (m) te stavka 8. s podacima iz evidencije, spisa ili upozorenja registriranog u središnjem sustavu ETIAS-a, Schengenskom informacijskom sustavu (SIS), [sustavu ulaska/izlaska (EES)], viznom informacijskom sustavu (VIS), [Eurodacu], [Europskom informacijskom sustavu kaznene evidencije (ECRIS)], podacima Europol, Interpolovoj bazi podataka o otuđenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD) i Interpolovoj bazi podataka o putnim ispravama povezanim s upozorenjima (Interpol TDawn).

Središnji sustav ETIAS-a posebice provjerava:

- (a) odgovara li putna isprava upotrijebljena pri podnošenju zahtjeva putnoj ispravi koja je prijavljena kao izgubljena, otuđena ili poništena u SIS-u;
- (b) odgovara li putna isprava upotrijebljena pri podnošenju zahtjeva putnoj ispravi koja je prijavljena kao izgubljena, otuđena ili poništena u SLTD-u;
- (c) je li podnositelj zahtjeva predmet upozorenja o zabrani ulaska evidentiranog u SIS-u;
- (d) je li podnositelj zahtjeva predmet upozorenja u SIS-u koje se odnosi na osobe za koje se traži uhićenje radi za predaje na temelju europskog uhišbenog naloga ili za koje se traži uhićenje radi izručenja;
- (e) odgovaraju li podnositelj zahtjeva i putna isprava odbijenom, ukinutom ili poništenom zahtjevu za izdavanje odobrenja putovanja u središnjem sustavu ETIAS-a;
- (f) odgovaraju li podaci navedeni u zahtjevu koji se odnose na putnu ispravu drugom zahtjevu za odobrenje putovanja povezanom s drugim podacima o identitetu u središnjem sustavu ETIAS-a;
- (g) [je li podnositelj zahtjeva trenutačno evidentiran kao osoba koja je prekoračila dopušteni boravak ili je u prošlosti bio tako evidentiran, pretraživanjem EES-a;]
- (h) [je li podnositelju zabranjen ulazak, pretraživanjem EES-a;]
- (i) je li protiv podnositelja zahtjeva donesena odluka o odbijanju, ukidanju ili poništenju vize za kratkotrajni boravak u VIS-u;
- (j) odgovaraju li podaci navedeni u zahtjevu podacima zabilježenima u Europolu;
- (k) [je li protiv podnositelja zahtjeva donesena odluka o vraćanju ili udaljavanju nakon povlačenja ili odbijanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u Eurodacu;]

- (l) [odgovara li podnositelj zahtjeva osobi čiji su podaci zabilježeni u ECRIS-u;]
 - (m) odgovara li putna isprava upotrijebljena pri podnošenju zahtjeva putnoj ispravi koja je zabilježena u bazi Interpol TDAWN.
3. Središnji sustav ETIAS-a provjerava je li podnositelj zahtjeva potvrdno odgovorio na bilo koje od pitanja iz članka 15. stavka 4. i je li podnositelj zahtjeva naveo kućnu adresu ili samo grad i državu boravišta, kako je navedeno u članku 15. stavku 2. točki (f).
 4. Središnji sustav ETIAS-a uspoređuje relevantne podatke iz članka 15. stavka 2. točaka (a), (b), (d), (f), (g), (i) i (m) te stavka 8. s podacima koji postoje na popisu ETIAS-a za praćenje iz članka 29.
 5. Središnji sustav ETIAS-a uspoređuje relevantne podatke iz članka 15. stavka 2. točaka (a), (f), (h) i (i) s posebnim pokazateljima rizika iz članka 28.
 6. Središnji sustav ETIAS-a dodaje u spis zahtjeva upućivanje na rezultat dobiven u skladu sa stavcima od 2. do 5.
 7. Za potrebe članka 4. točke (e) središnji sustav ETIAS-a omogućuje usporedbu relevantnih podataka iz članka 15. stavka 2. točaka (a), (b) i (d) s podacima u SIS-u kako bi se moglo utvrditi postoji li u pogledu podnositelja zahtjeva jedno od sljedećih upozorenja:
 - (a) upozorenje u pogledu osoba za koje se traži uhićenje radi predaje ili izručenja;
 - (b) upozorenje u pogledu nestalih osoba;
 - (c) upozorenje u pogledu osoba od kojih se traži pomoć u sudskom postupku;
 - (d) upozorenje o osobama i predmetima za skrivene ili posebne provjere.

Svaki rezultat dobiven tom usporedbom pohranjuje se u SIS.

Članak 19.

Rezultati automatizirane obrade

1. Ako automatiziranom obradom iz članka 18. stavaka od 2. do 5. nije dobiven nikakav rezultat, središnji sustav ETIAS-a automatski izdaje odobrenje putovanja u skladu s člankom 30. i bez odlaganja obavještuje podnositelja zahtjeva u skladu s člankom 32.
2. Ako su automatiziranom obradom iz članka 18. stavaka od 2. do 5. dobiveni jedan ili više rezultata, zahtjev se ocjenjuje u skladu s postupkom iz članka 22.
3. Ako automatizirana obrada iz članka 18. stavaka od 2. do 5. nije uvjerljiva jer središnji sustav ETIAS-a ne može potvrditi da podaci uneseni u spis zahtjeva odgovaraju podacima kojima se aktivira rezultat, zahtjev se ocjenjuje u skladu s postupkom iz članka 20.

Članak 20.

Provjera koju obavlja središnja jedinica ETIAS-a

1. Ako središnji sustav ETIAS-a ne može potvrditi da podaci uneseni u spis zahtjeva odgovaraju podacima koji su aktivirali rezultat tijekom automatizirane obrade u skladu s

člankom 18. stavcima od 2. do 5., središnji sustav ETIAS-a automatski traži mišljenje središnje jedinice ETIAS-a.

2. Kada se traži njezino mišljenje, središnja jedinica ETIAS-a ima pristup spisu zahtjeva i povezanim spisima zahtjeva, ako postoje, te svim rezultatima dobivenima tijekom automatizirane obrade u skladu s člankom 18. stavcima od 2. do 5.
3. Središnja jedinica ETIAS-a provjerava odgovaraju li podaci uneseni u spis zahtjeva podacima koji se nalaze u jednom od pretraženih informacijskih sustava / baza podataka, popisu ETIAS-a za praćenje iz članka 29. ili posebnim pokazateljima rizika iz članka 28.
4. Ako podaci ne odgovaraju i ako tijekom automatizirane obrade u skladu s člankom 18. stavcima od 2. do 5. nije zabilježen ni jedan drugi rezultat, središnja jedinica ETIAS-a briše lažni rezultat iz spisa zahtjeva i središnji sustav ETIAS-a automatski izdaje odobrenje putovanja u skladu s člankom 30.
5. Ako podaci odgovaraju identitetu podnositelja zahtjeva ili ako postoji sumnja u pogledu identiteta podnositelja zahtjeva, zahtjev se ocjenjuje u skladu s postupkom iz članka 22.
6. Središnja jedinica ETIAS-a obavlja ručni pregled u roku od najviše 12 sati od primitka spisa zahtjeva.

Članak 21.

Posebna pravila za članove obitelji građana EU-a ili ostalih državljana trećih zemalja koji uživaju pravo na slobodno kretanje u skladu s pravom Unije

1. Kada je riječ o državljanima trećih zemalja iz članka 2. stavka 1. točke (c), odobrenje putovanja kako je definirano u članku 3. točki (d) smatra se odlukom izdanom u skladu s ovom Uredbom u kojoj se navodi da nema činjeničnih naznaka ili razumnih osnova na temelju kojih se može zaključiti da nazočnost osobe na državnom području država članica predstavlja prijetnju sigurnosti ili javnom zdravlju u skladu s Direktivom 2004/38/EZ.
2. Kada državljanin treće zemlje iz članka 2. stavka 1. točke (c) podnese zahtjev za odobrenje putovanja, primjenjuju se sljedeća posebna pravila:
 - (a) podnositelj zahtjeva dostavlja dodatne osobne podatke iz članka 15. stavka 2. točke 1.;
 - (b) podnositelj zahtjeva ne odgovara na pitanje iz članka 15. stavka 4. točke (d);
 - (c) podnositelj zahtjeva oslobođen je plaćanja naknade iz članka 16.
3. [Kada obrađuje zahtjev za odobrenje putovanja za državljanina treće zemlje iz članka 2. stavka 1. točke (c), središnji sustav ETIAS-a ne provjerava sljedeće:
 - (a) je li podnositelj zahtjeva trenutačno evidentiran kao osoba koja je prekoračila dopušteni boravak ili je tako bio evidentiran u prošlosti, pretraživanjem EES-a kako je navedeno u članku 18. stavku 2. točki (g);
 - (b) odgovara li podnositelj zahtjeva osobi čiji su podaci zabilježeni u Eurodacu kako je navedeno u članku 18. stavku 2. točki (j).]

Ne primjenjuju se posebni pokazatelji rizika na temelju rizika od nezakonitih migracija utvrđeni u skladu s člankom 28. stavkom 2.

4. Zahtjev za odobrenje putovanja ne odbija se na temelju rizika od nezakonitih migracija kako je navedeno u članku 31. stavku 1. točki (b).
5. Primjenjuju se i sljedeća pravila:
 - (a) u obavijesti iz članka 32. stavka 1. podnositelj prima informacije o činjenici da u trenutku prelaska vanjske granice mora moći dokazati svoj status člana obitelji građanina koji ostvaruje pravo na slobodno kretanje kako je navedeno u članku 15. stavku 2. točki 1., što uključuje i podsjetnik na to da član obitelji građanina koji ostvaruje pravo na slobodno kretanje koji posjeduje odobrenje putovanja može ući samo ako prati građanina koji ostvaruje pravo na slobodu kretanja ili im mu se pridružuje;
 - (b) podnosi se žalba iz stavka 32. u skladu s Direktivom 2004/38/EZ;
 - (c) razdoblje čuvanja spisa zahtjeva iz članka 47. stavka 1. jest:
 - i. razdoblje valjanosti odobrenja putovanja;
 - ii. [jedna godina od posljednjeg unosa podnositelja pohranjenog u EES-u, ako to razdoblje od jedne godine ističe kasnije od razdoblja valjanosti odobrenja putovanja; ili]
 - iii. pet godina od posljednje odluke o odbijanju, ukidanju ili poništenju odobrenja putovanja u skladu s člancima 31., 34. i 35.

POGLAVLJE IV.

Ispitivanje zahtjeva koje obavljaju nacionalne jedinice ETIAS-a

Članak 22.

Ručna obrada zahtjeva koju obavljaju nacionalne jedinice ETIAS-a

1. Za ručnu obradu zahtjeva u skladu s ovim člankom odgovorna je država članica („odgovorna država članica”) prvog ulaska koju je podnositelj naveo u skladu s člankom 15. stavkom 2. točkom (j).
2. Ako su automatiziranom obradom iz članka 18. stavaka od 2. do 5. dobiveni jedan ili više rezultata, zahtjev ručno ocjenjuje nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice. Nacionalna jedinica ETIAS-a ima pristup spisu zahtjeva i povezanim spisima zahtjeva, ako postoje, te svim rezultatima dobivenima tijekom automatizirane obrade u skladu s člankom 18. stavcima od 2. do 5.
3. Nakon ručne obrade zahtjeva, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice:
 - (a) izdaje odobrenje putovanja; ili
 - (b) odbija izdati odobrenje putovanja.

4. Ako je automatiziranom obradom iz članka 18. stavka 2. dobiven rezultat, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice:
 - (a) odbija izdati odobrenje putovanja ako rezultat odgovara jednoj ili više kategorija iz članka 18. stavka 2. točaka od (a) do (c);
 - (b) procjenjuje prijetnju sigurnosti ili rizik od nezakonitih migracija i odlučuje hoće li izdati ili odbiti izdati odobrenje putovanja ako rezultat odgovara jednoj ili više kategorija iz članka 18. stavka 2. točaka od (d) do (m) .
5. Ako je automatiziranom obradom iz članka 18. stavka 3. utvrđeno da je podnositelj zahtjeva potvrdno odgovorio na jedno od pitanja iz članka 15. stavka 4., nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice procjenjuje rizik od nezakonitih migracija, prijetnju sigurnosti ili prijetnju javnom zdravlju i odlučuje hoće li izdati odobrenje putovanja ili odbiti njegovo izdavanje.
6. Ako je automatiziranom obradom iz članka 18. stavka 4. dobiven rezultat, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice procjenjuje prijetnju sigurnosti i odlučuje hoće li izdati odobrenje putovanja ili odbiti njegovo izdavanje.
7. Ako je automatiziranom obradom iz članka 18. stavka 5. dobiven rezultat, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice procjenjuje rizik od nezakonitih migracija, prijetnju sigurnosti ili prijetnju javnom zdravlju i odlučuje hoće li izdati odobrenje putovanja ili odbiti njegovo izdavanje.

Članak 23.

Zahtjev za dodatne informacije ili dokumentaciju od podnositelja zahtjeva

1. Ako na temelju informacija koje je podnositelj zahtjeva naveo u obrascu zahtjeva nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice ne može odlučiti hoće li izdati odobrenje putovanja ili odbiti njegovo izdavanje, nacionalna jedinica ETIAS-a može od podnositelja zahtjeva zatražiti dodatne informacije ili dokumentaciju.
2. Zahtjev za dodatne informacije ili dokumentaciju šalje se na kontaktnu adresu e-pošte zabilježenu u spisu zahtjeva. U zahtjevu za dodatne informacije ili dokumentaciju jasno se navode informacije ili dokumentacija koje podnositelj zahtjeva mora dostaviti. Podnositelj zahtjeva dostavlja dodatne informacije ili dokumentaciju izravno nacionalnoj jedinici ETIAS-a s pomoću usluge sigurnog računa iz članka 6. stavka 2. točke (g) u roku od 7 radnih dana od datuma primitka zahtjeva.
3. Nacionalna jedinica ETIAS-a obrađuje dodatne informacije ili dokumentaciju u roku od 72 sata od datuma kada ih je dostavio podnositelj zahtjeva.
4. U iznimnim okolnostima nacionalna jedinica ETIAS-a može pozvati podnositelja zahtjeva na razgovor u konzulat u svojoj državi boravišta.
5. Poziv podnositelju zahtjeva dostavlja nacionalna jedinica ETIAS-a države članice na adresu e-pošte zabilježenu u spisu zahtjeva.
6. Ako podnositelj zahtjeva ne odgovori na poziv u roku ili ako ne dođe na razgovor, zahtjev se odbija u skladu s člankom 31. stavkom 1. i nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice bez odgode obavješćuje podnositelja zahtjeva.

7. Nacionalna jedinica ETIAS-a nastavlja ispitivati zahtjev od trenutka kada podnositelj zahtjeva dostavi dodatne informacije ili dokumentaciju.

Članak 24.

Savjetovanje s drugim državama članicama

1. Za potrebe obavljanja procjene iz članka 22. stavka 4. točke (b) nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice savjetuje se s nadležnim tijelima država članica odgovornih za podatke na temelju kojih je dobiven rezultat u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkama (d),(e),(g),(h),(i) ili (k).
2. Za potrebe obavljanja procjene iz članka 22. stavka 4. točke (b), i stavaka 6. i 7. nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice može se savjetovati s nadležnim tijelima jedne ili nekoliko država članica.
3. Ako se odgovorna država članica savjetuje s jednom ili više država članica tijekom ručne obrade zahtjeva, nacionalne jedinice ETIAS-a tih država članica imaju pristup relevantnim podacima iz spisa zahtjeva te rezultatima dobivenima u automatiziranom sustavu u skladu s člankom 18. stavcima 2., 4. i 5., koji su nužni za potrebe savjetovanja. Nacionalne jedinice ETIAS-a država članica s kojima je obavljeno savjetovanje imaju pristup relevantnim dodatnim informacijama ili dokumentaciji koje je dostavio podnositelj zahtjeva na temelju zahtjeva odgovorne države članice u vezi s pitanjem o kojem se savjetuju.
4. Nacionalna jedinica ETIAS-a država članica od koje je traženo mišljenje:
 - (a) daje obrazloženo pozitivno mišljenje o zahtjevu ili
 - (b) daje obrazloženo negativno mišljenje o zahtjevu.Nacionalna jedinica ETIAS-a države članice od koje je traženo mišljenje unosi pozitivno ili negativno mišljenje u spis zahtjeva.
5. Nacionalna jedinica ETIAS-a država članica od kojih je traženo mišljenje odgovara u roku od 24 sata od datuma obavijesti o savjetovanju. Ako država članica ne odgovori u roku, smatra se da je dala pozitivno mišljenje o zahtjevu.
6. Ako je obavljeno savjetovanje s nekoliko država članica, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice osigurava koordinaciju.
7. Tijekom tog postupka savjetovanja, zahtjev za savjetovanje i odgovori na taj zahtjev šalju se putem komunikacijske infrastrukture ETIAS-a.
8. Kada jedna ili više država članica od kojih je traženo mišljenje donesu negativno mišljenje o zahtjevu, odgovorna država članica odbija izdati odobrenje putovanja u skladu s člankom 31.

Članak 25.

Savjetovanje s Europolom

1. Za potrebe obavljanja procjene prijetnje sigurnosti nakon dobivenog rezultata u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkom (j) i stavkom 4., nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne

države članice savjetuje se s Europolom u predmetima u njegovim ovlastima. Savjetovanje se obavlja postojećim komunikacijskim kanalima između države članice i Europola kako je utvrđeno člankom 7. Uredbe (EU) br. 2016/794.

2. Ako se odgovorna država članica savjetuje s Europolom, nacionalna jedinica ETIAS-a te države članice dostavlja Europolu relevantne podatke o spisu zahtjeva i rezultate koji su nužni za potrebe savjetovanja. Nacionalna jedinica ETIAS-a može dostaviti Europolu relevantne dodatne informacije ili dokumentaciju koje je podnositelj zahtjeva dostavio u pogledu zahtjeva za odobrenje putovanja o kojem je tražio Europolovo mišljenje.
3. U svakom slučaju, Europol nema pristup osobnim podacima o obrazovanju podnositelja zahtjeva kako je navedeno u članku 15. stavku 2. točki (h) ni o zdravstvenom stanju podnositelja zahtjeva kako je navedeno u članku 15. stavku 4. točki (a).
4. Nakon savjetovanja u skladu sa stavkom 1., Europol dostavlja obrazloženo mišljenje o zahtjevu. Odgovorna država članica unosi Europolovo mišljenje u spis zahtjeva.
5. Europol odgovara u roku od 24 sata od datuma obavijesti o savjetovanju. Ako Europol ne odgovori u roku, smatra se da je dao pozitivno mišljenje o zahtjevu.
6. Ako Europol dostavi negativno mišljenje o zahtjevu i odgovorna država članica odluči izdati odobrenje putovanja, nacionalna jedinica ETIAS-a opravdava svoju odluku i unosi je u spis zahtjeva.

Članak 26.

Rokovi za obavljanje podnositelja zahtjeva

U roku od 72 sata od datuma podnošenja zahtjeva koji je dopušten u skladu s člankom 17. podnositelj zahtjeva prima obavijest u kojoj je navedeno:

- (a) je li mu izdano odobrenje putovanja ili je ono odbijeno ili
- (b) traže li se dodatne informacije ili dokumentacija.

Članak 27.

Odluka o zahtjevu

1. Odluka o zahtjevu donosi se najkasnije 72 sata od podnošenja zahtjeva koji je dopušten u skladu s člankom 17.
2. U iznimnim slučajevima, nakon dostavljanja zahtjeva za dodatne informacije ili dokumentaciju, razdoblje propisano u stavku 1. produljuje se u skladu s člankom 23. O takvom se zahtjevu u svim slučajevima odlučuje najkasnije 72 sata od kada je podnositelj zahtjeva dostavio dodatne informacije ili dokumentaciju.
3. Prije isteka rokova iz stavaka 1. i 2., donosi se odluka o:
 - (a) izdavanju odobrenja putovanja u skladu s člankom 30. ili
 - (b) odbijanju izdavanja odobrenja putovanja u skladu s člankom 31.

POGLAVLJE V.

Pravila ETIAS-a o provjerama i ETIAS-ov popis za praćenje

Članak 28.

Pravila ETIAS-a o provjerama

1. Pravila ETIAS-a o provjerama algoritam su kojim se omogućuje usporedba podataka unesenih u spis zahtjeva središnjeg sustava ETIAS-a i posebnih pokazatelja rizika koji upućuju na rizik od nezakonite migracije, prijetnju sigurnosti ili prijetnju javnom zdravlju. Pravila ETIAS-a o provjerama evidentiraju se u središnji sustav ETIAS-a.
2. Rizici od nezakonitih migracija te prijetnje sigurnosti i javnom zdravlju utvrđuju se na temelju:
 - (a) [statističkih podataka proizvedenih u EES-u koji upućuju na neuobičajene stope prekoračenja dopuštenog boravka i zabrana ulaska određenoj skupini putnika;]
 - (b) statističkih podataka proizvedenih u ETIAS-u u skladu s člankom 73. koji upućuju na neuobičajene stope odbijenih odobrenja putovanja zbog rizika od nezakonitih migracija, prijetnje sigurnosti ili prijetnje javnom zdravlju povezanih sa određenom skupinom putnika;
 - (c) [statističkih podataka proizvedenih u ETIAS-u u skladu s člankom 73. i u EES-u koji upućuju na povezanosti između informacija prikupljenih s pomoću obrasca zahtjeva i prekoračenog dopuštenog boravka ili zabrana ulaska;]
 - (d) informacija koje su dostavile države članice o posebnim pokazateljima rizika ili prijetnji sigurnosti koje je utvrdila ta država članica;
 - (e) informacija koje su dostavile države članice o neuobičajenim stopama prekoračenja dopuštenog boravka i zabrana ulaska određenoj skupini putnika u tu državu članicu;
 - (f) informacija o posebnim prijetnjama javnom zdravlju koje su dostavile države članice te informacija o epidemiološkom nadzoru i procjena rizika koje je izradio Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC).
3. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 78. u kojima će detaljnije objasniti rizik od nezakonitih migracija, prijetnju sigurnosti ili prijetnju javnom zdravlju iz stavka 2.
4. Na temelju rizika utvrđenih u skladu sa stavkom 2. središnja jedinica ETIAS-a utvrđuje posebne pokazatelje rizika koji se sastoje od kombinacije podataka koji uključuju jedno ili više od sljedećeg:
 - (a) dob, spol, sadašnje državljanstvo;
 - (b) državu i grad boravišta;
 - (c) stupanj obrazovanja;
 - (d) trenutačno zanimanje.

5. Posebni pokazatelji rizika ciljani su i razmjerni. Ni u kojim okolnostima ne temelje se na rasi ili etničkom podrijetlu, političkim uvjerenjima, vjerskim ili filozofskim uvjerenjima, članstvu u sindikatima, seksualnom životu ili spolnom opredjeljenju.
6. Posebne pokazatelje rizika određuje, izmjenjuje, dodaje i briše središnja jedinica ETIAS-a nakon savjetovanja s Odborom ETIAS-a za provjere.

Članak 29.
ETIAS-ov popis za praćenje

1. ETIAS-ov popis za praćenje sastoji se od podataka o osobama koje su osumnjičene da su počinile kazneno djelo ili sudjelovale u počinjenju kaznenog djela ili o osobama u pogledu kojih postoje činjenične naznake ili razumna osnova za pretpostavku da će počiniti kazneno djelo.
2. ETIAS-ov popis za praćenje uspostavlja se na temelju sljedećeg:
 - (a) popisa ratnih zločinaca Ujedinjenih naroda;
 - (b) informacija o kaznenim djelima terorizma ili drugim teškim kaznenim djelima koje su dostavile države članice;
 - (c) informacija o kaznenim djelima terorizma ili drugim teškim kaznenim djelima koje su dobivene međunarodnom suradnjom.
3. Na temelju informacija iz stavka 2. i relevantnih Europolovih podataka, Europol uspostavlja ETIAS-ov popis za praćenje koji je sastavljen od stavki koje uključuju jedan ili više sljedećih elemenata podataka:
 - (a) prezime, ime, djevojačko prezime; datum rođenja, mjesto rođenja, državu rođenja, spol, državljanstvo;
 - (b) ostala imena (pseudonime, umjetnička imena, nadimke);
 - (c) putnu ispravu (vrstu, broj i državu izdavanja putne isprave);
 - (d) kućnu adresu;
 - (e) adresu e-pošte, telefonski broj;
 - (f) ime, adresu e-pošte, poštansku adresu, telefonski broj poduzeća ili organizacije;
 - (g) IP adresu.

POGLAVLJE VI.

Izdavanje, odbijanje, poništenje ili ukidanje odobrenja putovanja

Članak 30.

Izdavanje odobrenja putovanja

1. Ako se na temelju ispitivanja zahtjeva u postupcima propisanim u poglavljima III., IV. i V. može zaključiti da ne postoje činjenične naznake ili razumna osnova za donošenje zaključka da nazočnost osobe na državnom području države članice predstavlja rizik od nezakonite migracije, prijetnju sigurnosti ili prijetnju javnom zdravlju, odobrenje putovanja izdaje središnji sustav ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a u odgovornoj državi članici.
2. Odobrenje putovanja valjano je pet godina ili do isteka valjanosti putne isprave navedene u postupku podnošenja zahtjeva, ovisno što je prije, i valjano je na državnom području država članica.
3. Odobrenjem putovanja ne daje se automatski pravo ulaska.

Članak 31.

Odbijanje odobrenja putovanja

1. Izdavanje odobrenja putovanja odbija se ako podnositelj zahtjeva:
 - (a) pokaže putnu ispravu koja je prijavljena kao izgubljena, ukradena ili poništena;
 - (b) predstavlja rizik za nezakonitu migraciju;
 - (c) predstavlja prijetnju sigurnosti;
 - (d) predstavlja prijetnju za javno zdravlje;
 - (e) osoba je za koju je izdano upozorenje u SIS-u za potrebe odbijanja ulaska;
 - (f) ne odgovara na zahtjev za dodatne informacije ili dokumentaciju u rokovima iz članka 23.

Odobrenje putovanja odbija se i ako postoji razumna sumnja u vjerodostojnost podataka, pouzdanost izjava podnositelja zahtjeva, popratnu dokumentaciju koju je dostavio podnositelj zahtjeva ili istinitost njezina sadržaja.
2. Podnositelji zahtjeva kojima je odbijeno odobrenje putovanja imaju pravo žalbe. Žalbeni postupci provode se u državi članici koja je donijela odluku o zahtjevu i u skladu s nacionalnim zakonodavstvom te države članice. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice pruža podnositeljima zahtjeva informacije o postupku u slučaju žalbe.

Članak 32.

Obavijest o izdavanju ili odbijanju odobrenja putovanja

1. Ako je izdano odobrenje putovanja, podnositelj zahtjeva odmah prima obavijest elektroničkom poštom koja uključuje:

- (a) jasan navod da je izdano odobrenje putovanja i broj zahtjeva za odobrenje putovanja;
 - (b) datum početka i isteka valjanosti odobrenja putovanja;
 - (c) prema potrebi, podsjetnik na izračun trajanja odobrenog kratkog boravka (90 dana u razdoblju od 180 dana) i prava koja proizlaze iz izdanog odobrenja putovanja u skladu s člankom 30. stavkom 3. i
 - (d) poveznicu na javno *web*-mjesto ETIAS-a na kojem se nalaze informacije o mogućnosti podnositelja zahtjeva da ukine odobrenje putovanja.
2. Ako je odobrenje putovanja odbijeno, podnositelj zahtjeva odmah prima obavijest elektroničkom poštom koja uključuje:
- (a) jasan navod da je odobrenje putovanja odbijeno i broj zahtjeva za odobrenje putovanja;
 - (b) upućivanje na nadležno tijelo koje je odbilo izdati odobrenje putovanja i njegovu lokaciju;
 - (c) osnove za odbijanje odobrenja putovanja, kako je propisano u članku 31. stavku 1.;
 - (d) obavijesti o postupku za podnošenje žalbe.

Članak 33.

Podaci koje treba dodati spisu zahtjeva nakon odluke o izdavanju ili odbijanju odobrenja putovanja

Ako je donesena odluka o izdavanju ili odbijanju odobrenja putovanja, središnji sustav ETIAS-a ili, prema potrebi, nacionalne jedinice ETIAS-a odgovorne države članice dodaju sljedeće podatke u spis zahtjeva:

- (a) informaciju o statusu kojom se navodi da je odobrenje putovanja izdano ili odbijeno;
- (b) upućivanje na nadležno tijelo koje je izdalo ili odbilo izdati odobrenje putovanja i njegovu lokaciju;
- (c) mjesto i datum odluke o izdavanju ili odbijanju odobrenja putovanja;
- (d) datum početka i isteka valjanosti odobrenja putovanja;
- (e) osnove za odbijanje odobrenja putovanja, kako je propisano u članku 31. stavku 1.

Članak 34.

Poništavanje odobrenja putovanja

- 1. Odobrenje putovanja poništava se ako postane očito da uvjeti za njegovo izdavanje nisu bili ispunjeni u trenutku njegova izdavanja. Odobrenje putovanja poništava se na temelju jedne ili više osnova za odbijanje odobrenja putovanja propisanih u članku 31. stavku 1.
- 2. Ako država članica ima dokaze da uvjeti za izdavanje odobrenja putovanja nisu bili ispunjeni u trenutku njegova izdavanja, nacionalna jedinica ETIAS-a te države članice poništava odobrenje putovanja.

3. Osoba čije je odobrenje putovanja poništeno ima pravo žalbe. Žalbeni postupci vode se u državi članici koja je donijela odluku o poništenju u skladu s nacionalnim zakonodavstvom te države članice.

Članak 35.

Ukidanje odobrenja putovanja

1. Odobrenje putovanja ukida se ako postane očito da više nisu ispunjeni uvjeti za njegovo izdavanje. Odobrenje putovanja može se ukinuti na temelju jedne ili više osnova za odbijanje odobrenja putovanja propisanih u članku 31. stavku 1.
2. Ako država članica ima dokaze da više nisu ispunjeni uvjeti za izdavanje odobrenja putovanja, nacionalna jedinica ETIAS-a te države članice ukida odobrenje putovanja.
3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., ako je u SIS prijavljeno upozorenje o novoj zabrani ulaska ili je putna isprava prijavljena kao izgubljena, ukradena ili poništena, SIS obavještuje središnji sustav ETIAS-a. Središnji sustav ETIAS-a provjerava odgovara li to novo upozorenje valjanom odobrenju putovanja. Ako odgovara, središnji sustav ETIAS-a prosljeđuje spis zahtjeva nacionalnoj jedinici ETIAS-a države članice koja je izdala upozorenje i ona ukida odobrenje putovanja.
4. Novi elementi koje je Europol unio u ETIAS-ov popis za praćenje uspoređuju se s podacima spisa zahtjeva u središnjem sustavu ETIAS-a. Ako se usporedbom dobije rezultat, nacionalna jedinica ETIAS-a države članice prvog ulaska koju je podnositelj naveo u skladu s člankom 15. stavkom 2. točkom (j) procjenjuje prijetnju sigurnosti i ukida odobrenje putovanja ako zaključi da više nisu ispunjeni uvjeti za njegovo izdavanje.
5. Osoba čije je odobrenje putovanja ukinuto može podnijeti žalbu. Žalbeni postupci vode se u državi članici koja je donijela odluku o ukidanju i u skladu s nacionalnim zakonodavstvom te države članice.
6. Odobrenje putovanja može se ukinuti na zahtjev podnositelja zahtjeva.

Članak 36.

Obavijest o poništenju ili ukidanju odobrenja putovanja

Ako je odobrenje putovanja poništeno ili ukinuto, podnositelj zahtjeva odmah prima obavijest elektroničkom poštom koja uključuje:

- (a) jasan navod da je odobrenje putovanja poništeno ili ukinuto i broj zahtjeva za odobrenje putovanja;
- (b) upućivanje na nadležno tijelo koje je poništilo ili ukinulo odobrenje putovanja i njegovu lokaciju;
- (c) osnove za poništenje ili ukidanje odobrenja putovanja, kako je propisano u članku 31. stavku 1.;
- (d) obavijesti o postupku za podnošenje žalbe.

Članak 37.

Podaci koje treba dodati spisu zahtjeva nakon poništenja ili ukidanja odobrenja putovanja

1. Ako je donesena odluka o poništenju ili ukidanju odobrenja putovanja, država članica koja je odgovorna za ukidanje ili poništenje odobrenja putovanja dodaje sljedeće podatke u spis zahtjeva:
 - (a) informaciju o statusu kojom se navodi da je odobrenje putovanja poništeno ili ukinuto;
 - (b) upućivanje na nadležno tijelo koje je ukinulo ili poništilo odobrenje putovanja i njegovu lokaciju;
 - (c) mjesto i datum odluke.
2. U spisu zahtjeva navedene su i osnove za poništenje ili ukidanje kako je propisano u članku 31. stavku 1.

Članak 38.

Izdavanje odobrenja putovanja s ograničenom prostornom valjanošću iz humanitarnih razloga, iz razloga nacionalnog interesa ili zbog međunarodnih obveza

1. Odobrenje putovanja s ograničenom prostornom valjanošću može se izdati u iznimnim slučajevima, kada predmetna država članica smatra da je to nužno iz humanitarnih razloga, iz razloga nacionalnog interesa ili zbog međunarodnih obveza neovisno o tome što postupak ručne obrade u skladu s člankom 22. još nije dovršen ili što je odobrenje putovanja odbijeno, poništeno ili ukinuto.
2. Za potrebe iz stavka 1. podnositelj zahtjeva može podnijeti zahtjev za odobrenje putovanja s ograničenom prostornom valjanošću državi članici u koju planira putovati. On u svojem zahtjevu navodi humanitarne razloge, razloge nacionalnog interesa ili međunarodne obveze.
3. Država članica u koju državljani treće zemlje planira putovati odgovorna je za donošenje odluke o tome hoće li izdati ili odbiti izdati odobrenje putovanja s ograničenom prostornom valjanošću.
4. Odobrenje putovanja s ograničenom prostornom valjanošću vrijedi za državno područje države članice izdavateljice i najdulje 15 dana.
5. Ako je izdano odobrenje putovanja s ograničenom prostornom valjanošću, u spis zahtjeva unose se sljedeći podaci:
 - (a) informacija o statusu kojom se navodi da je odobrenje putovanja s ograničenom prostornom valjanošću izdano ili odbijeno;
 - (b) državno područje na koje nositelj odobrenja putovanja može putovati;
 - (c) nadležno tijelo države članice koje je izdalo odobrenje putovanja s ograničenom prostornom valjanošću;
 - (d) upućivanje na humanitarne razloge, razloge nacionalnog interesa ili međunarodne obveze.

Poglavlje VII.

Upotreba ETIAS-a od strane prijevoznika

Članak 39.

Pristup podacima koji vrše prijevoznici radi provjere

1. U skladu s člankom 26. Konvencije o provedbi schengenskog sporazuma prijevoznici pretražuju središnji sustav ETIAS-a kako bi provjerili imaju li državljani trećih zemalja koji podliježu zahtjevu za odobrenje putovanja valjano odobrenje putovanja.
2. Sigurnim internetskim pristupom pristupnoj točki za prijevoznike, uključujući mogućnost uporabe mobilnih tehničkih rješenja iz članka 6. stavka 2. točke (h) omogućuje se prijevoznicima da izvrše pretraživanje iz stavka 1. prije ukrcaja putnika. U tu svrhu, prijevoznik će moći pretražiti središnji sustav ETIAS-a uporabom podataka sadržanih u strojno čitljivom dijelu putne isprave.

Središnji sustav ETIAS-a odgovara navođenjem ima li osoba valjano odobrenje putovanja. Prijevoznici mogu pohraniti poslane informacije i primljeni odgovor.

3. Uspostavlja se sustav za autentikaciju, koji je namijenjen isključivo prijevoznicima, kojim se ovlaštenom osoblju prijevoznika omogućuje pristup pristupnoj točki prijevoznika za potrebe stavka 2. Sustav za autentikaciju donosi Komisija s pomoću provedbenih akata u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 79. stavka 2.

Članak 40.

Zamjenski postupci u slučaju kada prijevoznici iz tehničkih razloga ne mogu pristupiti podacima

1. Ako nije tehnički moguće izvršiti pretraživanje iz članka 39. stavka 1. zbog kvara u informacijskom sustavu ETIAS-a ili iz drugih razloga izvan kontrole prijevoznika, prijevoznici su izuzeti od obveze provjere posjedovanja valjanog odobrenja putovanja. U slučaju kvara informacijskog sustava ETIAS-a, središnja jedinica ETIAS-a o tome obavještuje prijevoznike.
2. Pojednostoti o zamjenskim postupcima propisani su u provedbenom aktu donesenom u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 79. stavka 2.

POGLAVLJE VIII.

Upotreba ETIAS-a od strane tijela za granični nadzor na vanjskim granicama

Članak 41.

Pristup podacima za provjeru na vanjskim granicama

1. Isključivo u svrhu provjere ima li osoba valjano odobrenje putovanja nadležnim tijelima za obavljanje provjera na vanjskim graničnim prijelazima u skladu s Uredbom (EU) br. 2016/399 dopušteno je pretraživanje središnjeg sustava ETIAS-a s pomoću podataka sadržanih u strojno čitljivom dijelu putne isprave.

2. Središnji sustav ETIAS-a odgovara navođenjem ima li osoba valjano odobrenje putovanja.

Članak 42.

Zamjenski postupci u slučaju kada se iz tehničkih razloga ili zbog kvara ETIAS-a na vanjskim granicama ne može pristupiti podacima

1. Ako iz tehničkih razloga nije moguće obaviti pretraživanje iz članka 41. stavka 1. zbog kvara informacijskog sustava ETIAS-a, središnja jedinica ETIAS-a o tome obavještuje tijela države članice nadležna za obavljanje provjera na vanjskim graničnim prijelazima.
2. Ako iz tehničkih razloga nije moguće obaviti pretraživanje iz članka 41. stavka 1. zbog kvara u nacionalnoj graničnoj infrastrukturi države članice, nadležno tijelo te države članice obavještuje agenciju eu-LISA, središnju jedinicu ETIAS-a i Komisiju.
3. U oba slučaja, tijela države članice nadležna za obavljanje provjera na vanjskim graničnim prijelazima primjenjuju svoje nacionalne krizne planove.

POGLAVLJE IX.

Postupak i uvjeti pristupa središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe kaznenog progona

Članak 43.

Imenovana tijela kaznenog progona država članica

1. Države članice imenuju tijela kaznenog progona koja imaju pravo zatražiti pretraživanje podataka zabilježenih u središnjem sustavu ETIAS-a u cilju sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
2. Na nacionalnoj razini svaka država članica vodi popis kontaktnih točaka u imenovanim tijelima koja su ovlaštena zatražiti pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a posredstvom središnjih pristupnih točaka.

Članak 44.

Postupak za pristup središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe kaznenog progona

1. Nadležna tijela podnose središnjim pristupnim točkama iz članka 8. stavka 2. točke (c) obrazloženi elektronički zahtjev za pretraživanje posebnog skupa podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a. Ako se traži pretraživanje podataka iz članka 15. stavka 2. točke i. i stavka 4. točaka od (b) do (d), obrazloženi elektronički zahtjev uključuje obrazloženje zašto je nužno pretraživati te posebne podatke.
2. Prije pristupa središnjem sustavu ETIAS-a svaka država članica osigurava, u skladu s nacionalnim i postupovnim propisima, da je zahtjev predmet neovisne, učinkovite i pravodobne provjere jesu li ispunjeni uvjeti iz članka 45., uključujući je li zahtjev za pretraživanje podataka iz članka 15. stavka 2. točke i. i stavka 4. točaka od (b) do (d) opravdan.
3. Ako su ispunjeni uvjeti iz članka 45., središnja pristupna točka obrađuje zahtjeve. Podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a kojima pristupaju središnje pristupne točke

prosljeđuju se kontaktnim točkama iz članka 43. stavka 2. na način kojim se ne ugrožava sigurnost podataka.

4. U iznimno hitnom slučaju, ako postoji potreba žurno pribaviti osobne podatke koji su nužni za sprečavanje počinjenja teškog kaznenog djela ili za kazneni progon počinitelja, središnja pristupna točka obrađuje zahtjev odmah i bez neovisne provjere iz stavka 2. *Ex post* neovisna provjera obavlja se bez nepotrebnog odlaganja nakon obrade zahtjeva, što uključuje provjeru je li doista postojala iznimna hitnost.
5. Ako je *ex post* neovisnom provjerom utvrđeno da pretraživanje podataka u središnjem sustavu ETIAS-a i pristup tim podacima nisu bili opravdani, sva nadležna tijela koja su pristupila tim podacima i/ili ih pretraživala brišu podatke podrijetlom iz središnjeg sustav ETIAS-a i o brisanju obavješćuju središnju pristupnu točku.

Članak 45.

Uvjeti za pristup imenovanih tijela država članica podacima zabilježenima u središnjem sustavu ETIAS-a

1. Imenovana tijela mogu zatražiti pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - (a) pretraživanje je nužno za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela;
 - (b) pristup pretraživanju nužan je u posebnom slučaju;
 - (c) postoje razumne osnove na temelju kojih se može smatrati da bi se pretraživanjem podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a moglo znatno pridonijeti sprečavanju, otkrivanju ili istrazi bilo kojih od predmetnih kaznenih djela, posebice kada postoji utemeljena sumnja da osumnjičenik, počinitelj ili žrtva kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela pripada kategoriji državljana trećih zemalja obuhvaćenih ovom Uredbom;
 - (d) traženi podaci nisu dobiveni prethodnim pretraživanjem svih relevantnih nacionalnih baza podataka i podataka Europske unije.
2. Pretraživanje središnjeg sustava ETIAS-a ograničeno je na pretraživanje sljedećih podataka unesenih u spis zahtjeva:
 - (a) prezimena; imena (osobna imena);
 - (b) ostalih imena (pseudonima, umjetničkih imena, nadimaka);
 - (c) broja putne isprave;
 - (d) kućne adrese,
 - (e) adrese e-pošte; telefonskog broja;
 - (f) IP adrese.
3. Pretraživanje središnjeg sustava ETIAS-a s podacima iz stavka 2. može se kombinirati sa sljedećim podacima u spisu zahtjeva radi sužavanja pretraživanja:

- (a) državljanstvo ili državljanstva;
 - (b) spol;
 - (c) datum rođenja ili dob.
4. Pretraživanjem središnjeg sustava ETIAS-a omogućuje se, u slučaju dobivenog rezultata na temelju podataka unesenih u spis zahtjeva, pristup podacima iz članka 15. stavka 2. točaka od (a) do (g) i od (j) do (m) kako su uneseni u taj spis zahtjeva te podacima unesenima u taj spis zahtjeva u pogledu izdavanja, odbijanja, ukidanja ili poništenja odobrenja putovanja u skladu s člancima 33. i 37. Pristup podacima iz članka 15. stavka 2. točke i. i stavka 4. točaka od (b) do (d), kako su zabilježeni u spisu zahtjeva, omogućuje se samo ako su pretraživanje tih podataka izričito zatražile operativne jedinice u obrazloženom elektroničkom zahtjevu podnesenom u skladu s člankom 44. stavkom 1. i odobrenim u postupku neovisne provjere. Pretraživanjem središnjeg sustava ETIAS-a ne daje se pristup podacima o obrazovanju iz članka 15. stavka 2. točke (h) ili o tome bi li podnositelj zahtjeva mogao predstavljati prijetnju javnom zdravlju iz članka 15. stavka 4. točke (a).

Članak 46.

Pristup i uvjeti pristupa Europolu podacima zabilježenima u središnjem sustavu ETIAS-a

1. Za potrebe članka 1. stavka 2. Europol može zatražiti pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a i središnjoj jedinici ETIAS-a dostaviti obrazloženi elektronički zahtjev za pretraživanje posebnog skupa podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a.
2. Obrazloženi zahtjev sadržava dokaze da su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) pretraživanje je nužno za podupiranje i jačanje djelovanja država članica u pogledu sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela u ovlastima Eurola;
 - (b) pretraživanje je nužno u predmetnom slučaju;
 - (c) pretraživanje je ograničeno na pretraživanje s podacima iz članka 45. stavka 2.;
 - (d) postoji razumna osnova za pretpostavku da bi se pretraživanjem moglo znatno pridonijeti sprečavanju, otkrivanju ili istrazi predmetnih kaznenih djela;
 - (e) prethodnim pretraživanjem Europolove baze podataka nisu dobivene tražene informacije.
3. Europolove zahtjeve za pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a prethodno provjerava EDPS, prema potrebi u skladu s postupkom iz članka 44. Uredbe (EU) br. 2016/794, koji na učinkovit i pravodoban način ispituje ispunjava li zahtjev sve uvjete iz stavka 2.
4. Pretraživanjem središnjeg sustava ETIAS-a omogućuje se, u slučaju dobivenih rezultata na temelju podataka pohranjenih u spisu zahtjeva, pristup podacima iz članka 15. stavka 2. točaka od (a) do (g) i od (j) do (m) te podacima unesenima u taj spis zahtjeva u pogledu izdavanja, odbijanja, ukidanja ili poništenja odobrenja putovanja u skladu s člancima 33. i 37. Pristup podacima iz članka 15. stavka 2. točke i. i stavka 4. točaka od (b) do (d), kako

su pohranjeni u spisu zahtjeva, omogućuje se samo ako je Europol izričito zatražio pretraživanje tih podataka.

5. Ako je EDPS odobrio zahtjev, središnja jedinica ETIAS-a obrađuje zahtjev za pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a.

POGLAVLJE X.

Čuvanje i izmjena podataka

Članak 47. *Čuvanje podataka*

1. Svaki spis zahtjeva pohranjuje se u središnjem sustavu ETIAS-a tijekom:
 - (a) razdoblje valjanosti odobrenja putovanja;
 - (b) [pet godina od posljednjeg unosa podnositelja zahtjeva pohranjenog u EES-u; ili]
 - (c) pet godina od posljednje odluke o odbijanju, ukidanju ili poništenju odobrenja putovanja u skladu s člancima 31., 34. i 35.
2. Po isteku razdoblja čuvanja, spis zahtjeva automatski se briše iz središnjeg sustava ETIAS-a.

Članak 48. *Izmjena podataka i prijevremeno brisanje podataka*

1. Središnja jedinica ETIAS-a i nacionalne jedinice ETIAS-a dužne su ažurirati podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a i osigurati njihovu točnost. Središnja jedinica ETIAS-a i nacionalne jedinice ETIAS-a ne smiju mijenjati podatke koje je u obrazac zahtjeva izravno unio podnositelj zahtjeva u skladu s člankom 15. stavkom 2. ili 4.
2. Ako središnja jedinica ETIAS-a ima dokaze da su podaci koje je središnji sustav ETIAS-a unio u središnji sustav ETIAS-a činjenično netočni ili da ih je središnji sustav ETIAS-a obrađivao protivno ovoj Uredbi, ona provjerava predmetne podatke i, prema potrebi ih, bez odgode, mijenja ili briše iz središnjeg sustava ETIAS-a.
3. Ako odgovorna država članica ima dokaze da su podaci uneseni u središnji sustav ETIAS-a činjenično netočni ili da ih je središnji sustav ETIAS-a obrađivao protivno ovoj Uredbi, nacionalna jedinica ETIAS-a provjerava predmetne podatke i, prema potrebi ih, bez odgode, mijenja ili briše iz središnjeg sustava ETIAS-a.
4. Ako država članica koja nije odgovorna država članica ima dokaze da su podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a činjenično netočni ili da su obrađeni u središnjem sustavu ETIAS-a protivno ovoj Uredbi, ona se obraća središnjoj jedinici ETIAS-a ili nacionalnoj jedinici ETIAS-a odgovorne države članice u roku od 14 dana. Središnja jedinica ETIAS-a ili nadležna nacionalna jedinica ETIAS-a provjeravaju točnost podataka i zakonitost njihove obrade u roku od jednog mjeseca i, prema potrebi, bez odgode mijenjaju ili brišu podatke iz središnjeg sustava ETIAS-a.

5. Ako je državljanin treće zemlje stekao državljanstvo države članice ili se na njega primjenjuje članak 2. stavak 2. točke od (a) do (e), nadležna tijela te države članice provjeravaju ima li ta osoba valjano odobrenje putovanja i, prema potrebi, bez odgode brišu spis zahtjeva iz središnjeg sustava ETIAS-a. Za brisanje spisa zahtjeva nadležna su sljedeća tijela:
- (a) nacionalna jedinica ETIAS-a države članice koja je izdala putnu ispravu u skladu s člankom 2. stavkom 2. točkom (a);
 - (b) nacionalna jedinica ETIAS-a države članice čije je državljanstvo osoba stekla;
 - (c) nacionalna jedinica ETIAS-a države članice koja je izdala dozvolu boravka;
 - (d) nacionalna jedinica ETIAS-a države članice koja je izdala vizu za dugotrajni boravak.
6. Ako se na državljanina treće zemlje počeo primjenjivati članak 2. stavak 2. točke od (f) do (h), on obavješćuje o toj promjeni nadležna tijela sljedeće države članice u koju ulazi. Država članica obraća se središnjoj jedinici ETIAS-a u roku od 14 dana. Središnja jedinica ETIAS-a provjerava točnost podataka u roku od jednog mjeseca i, prema potrebi, bez odgode briše spis zahtjeva i podatke iz tog spisa iz središnjeg sustava ETIAS-a. Osoba ima pristup djelotvornoj pravnoj zaštiti kako bi se osiguralo brisanje podataka.

POGLAVLJE XI.

Zaštita podataka

Članak 49. *Zaštita podataka*

1. Na obradu podataka u Europskoj agenciji za graničnu i obalnu stražu i agenciji eu-LISA primjenjuje se Uredba (EZ) br. 45/2001.
2. [Uredba 2016/679] primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju obavljaju nacionalne jedinice ETIAS-a.
3. [Direktiva (EU) 2016/680] primjenjuje se na obradu koju obavljaju imenovana tijela država članica za potrebe članka 1. stavka 2.
4. Uredba (EU) 2016/794 primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju obavlja Europol u skladu s člancima 24. i 46.

Članak 50. *Nadzornik podataka*

1. Europska agencija za graničnu i obalnu stražu smatra se nadzornikom podataka u skladu s člankom 2. točkom (d) Uredbe (EZ) br. 45/2001 u pogledu obrade osobnih podataka u središnjem sustavu ETIAS-a.

2. U pogledu obrade osobnih podataka u središnjem sustavu ETIAS-a koju obavlja država članica, nacionalna jedinica ETIAS-a smatra se nadzornikom u skladu s člankom 4. stavkom 7. [Uredbe (EU) 2016/679] koji snosi glavnu odgovornost za obradu osobnih podataka koju ta država članica obavlja u središnjem sustavu ETIAS-a.

*Članak 51.
Obrađivač podataka*

1. Agencija eu-LISA smatra se obrađivačem podataka u skladu s člankom 2. točkom (d) Uredbe (EZ) br. 45/2001 u pogledu obrade osobnih podataka u informacijskom sustavu ETIAS-a.
2. Agencija eu-LISA osigurava da se informacijskim sustavom ETIAS-a upravlja u skladu s ovom Uredbom.

*Članak 52.
Sigurnost obrade*

1. Agencija eu-LISA i nacionalne jedinice ETIAS-a osiguravaju sigurnost obrade osobnih podataka u skladu s primjenom ove Uredbe. Agencija eu-LISA i nacionalne jedinice ETIAS-a surađuju u obavljanju zadaća povezanih sa sigurnošću.
2. Ne dovodeći u pitanje članak 22. Uredbe (EZ) br. 45/2001, eu-LISA poduzima nužne mjere kako bi osigurala sigurnost središnjeg sustava, komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava i nacionalnog jedinstvenog sučelja, javnog web-mjesta i mobilne aplikacije, usluge elektroničke pošte, usluge sigurnog računa, pristupne točke za prijevoznike, mrežne usluge i softvera koji omogućuje obradu zahtjeva.
3. Ne dovodeći u pitanje članak 22. Uredbe (EZ) br. 45/2001 i članke 32. i 34. [Uredbe (EU) 2016/679], eu-LISA i nacionalne jedinice ETIAS-a donose nužne mjere, uključujući sigurnosni plan te plan za kontinuitet poslovanja i oporavak u slučaju katastrofe, kojima će se osigurati sljedeće:
 - (a) fizička zaštita podataka, uključujući izradom kriznih planova za zaštitu ključne infrastrukture;
 - (b) zabrana neovlaštenim osobama pristupa sigurnom web-mjestu na kojem se obavljaju operacije u skladu s namjenama ETIAS-a;
 - (c) sprečavanje neovlaštenog čitanja, umnožavanja, promjene ili uklanjanja nosača podataka;
 - (d) sprečavanje neovlaštenog unosa podataka i neovlaštenog pregleda, izmjene ili brisanja unesenih osobnih podataka;
 - (e) sprečavanje neovlaštene obrade podataka u središnjem sustavu ETIAS-a i neovlaštene izmjene ili brisanja podataka obrađenih u središnjem sustavu ETIAS-a;
 - (f) da osobe koje su ovlaštene pristupiti informacijskom sustavu ETIAS-a imaju pristup samo podacima obuhvaćenima njihovim odobrenjem pristupa isključivo na temelju identiteta pojedinačnih korisnika i povjerljivih modula za pristup;

- (g) da sva tijela s pravom pristupa informacijskom sustavu ETIAS-a izrade profile u kojima su opisane zadaće i odgovornosti osoba koje su ovlaštene unositi, mijenjati, brisati, pregledavati i pretraživati podatke i staviti njihove profile na raspolaganje nadzornim tijelima;
 - (h) da je moguće provjeriti i utvrditi kojim se tijelima mogu slati osobni podaci uporabom opreme za prijenos podataka;
 - (i) da je moguće provjeriti i utvrditi koji su se podaci obrađivali u informacijskom sustavu ETIAS-a, kada su se obrađivali, tko ih je obrađivao i u koju svrhu;
 - (j) sprečavanje neovlaštenog čitanja, umnožavanja, promjene ili brisanja osobnih podataka tijekom prijenosa osobnih podataka u središnji sustav ETIAS-a ili iz njega ili tijekom prijenosa nosača podataka, posebice odgovarajućim tehnikama enkripcije;
 - (k) praćenje djelotvornosti sigurnosnih mjera iz ovog stavka i poduzimanja nužnih organizacijskih mjera povezanih s unutarnjim praćenjem za osiguravanje usklađenosti s ovom Uredbom.
4. Agencija eu-LISA obavješćuje Europski parlament, Vijeće i Komisiju te Europskog nadzornika za zaštitu podataka o mjerama koje poduzima u skladu s ovim člankom.

*Članak 53.
Samonadzor*

Europska agencija za graničnu i obalnu stražu, Europol i države članice osiguravaju da svako tijelo koje je ovlašteno pristupiti informacijskom sustavu ETIAS-a poduzima nužne mjere za usklađivanje s ovom Uredbom i da surađuje, prema potrebi, s nadzornim tijelom.

*Članak 54.
Pravo na informacije, pristup, ispravak i brisanje*

1. Ne dovodeći u pitanje pravo na informacije iz članka 11. i 12. Uredbe (EZ) br. 45/2001, podnositelje zahtjeva čiji su podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a obavješćuje se, u trenutku prikupljanja njihovih podataka, o postupcima za ostvarivanje prava iz članka 13., 14., 15. i 16. Uredbe (EZ) br. 45/2001 i o podacima za kontakt službenika za zaštitu podataka Europske agencije za graničnu i obalnu stražu, Europskog nadzornika za zaštitu podataka i nacionalnog nadzornog tijela odgovorne države članice.
2. Kako bi mogao ostvariti prava iz članka 13., 14., 15. i 16. Uredbe (EZ) br. 45/2001 i članka 15., 16., 17. i 18. [Uredbe (EU) 2016/679], svaki podnositelj zahtjeva ima pravo obratiti se središnjoj jedinici ETIAS-a ili nacionalnoj jedinici ETIAS-a odgovornoj za zahtjev, koja ispituje zahtjev i na njega odgovara.

Ako je ispitivanjem utvrđeno da su podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a činjenično netočni ili su nezakonito zabilježeni, središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a države članice koja je odgovorna za zahtjev ispravlja ili briše te podatke iz središnjeg sustava ETIAS-a.

Ako su središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a izmijenile odobrenje putovanja tijekom njegova razdoblja valjanosti, središnji sustav ETIAS-a obavlja automatiziranu obradu iz članka 18. kako bi utvrdio aktivira li se izmijenjenim spisom

zahtjeva rezultat u skladu s člankom 18. stavcima od 2. do 5. Ako automatiziranom obradom nije dobiven nikakav rezultat, središnji sustav ETIAS-a izdaje izmijenjeno odobrenje putovanja jednake valjanosti kao i izvorno odobrenje i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva. Ako se automatiziranom obradom dobije jedan ili više rezultata, nacionalna jedinica ETIAS-a države članice prvog ulaska koju je podnositelj naveo u skladu s člankom 15. stavkom 2. točkom (j) ocjenjuje rizik od nezakonite migracije, prijetnju sigurnosti ili prijetnju javnom zdravlju i odlučuje hoće li izdati izmijenjeno odobrenje putovanja ili ga ukinuti ako zaključi da uvjeti za njegovo izdavanje više nisu ispunjeni.

3. Ako se središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a države članice nadležne za zahtjev ne slažu da su podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a činjenično netočni ili da su nezakonito zabilježeni, središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a države članice odgovorne za zahtjev donosi upravno rješenje u kojem predmetnoj osobi bez odgode pisanim putem objašnjava zašto se ne slaže s ispravkom ili brisanjem podataka o koji se na nju odnose.
4. Tom se odlukom predmetnu osobu obavješćuje i da može osporiti odluku donesenu u pogledu zahtjeva iz stavka 2. i, prema potrebi, o tome kako pokrenuti postupak ili podnijeti tužbu nadležnim tijelima ili sudovima te o pomoći, među ostalim od nadležnih nacionalnih nadzornih tijela.
5. Zahtjev podnesen u skladu sa stavkom 2. sadržava nužne informacije za identificiranje predmetne osobe. Te se informacije upotrebljavaju isključivo kako bi se omogućilo ostvarivanje prava iz stavka 2. i odmah se nakon toga brišu.
6. Središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a države članice odgovorne za zahtjev vode pisanu evidenciju da je podnesen zahtjev iz stavka 2. i kako se rješavao te taj dokument bez odgode daju na raspolaganje nadležnim nacionalnim nadzornim tijelima za zaštitu podataka.

Članak 55.

Priopćavanje osobnih podataka trećim zemljama, međunarodnim organizacijama i privatnim osobama

1. Osobni podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a ne prenose se i ne daju na raspolaganje trećoj zemlji, međunarodnoj organizaciji ili privatnoj osobi, uz iznimku prijenosa Interpolu za potrebe obavljanja automatizirane obrade iz članka 18. stavka 2. točaka (b) i (m). Na prijenose osobnih podataka Interpolu primjenjuju se odredbe iz članka 9. Uredbe 45/2001.
2. Osobni podaci kojima država članica pristupa iz središnjeg sustava ETIAS-a ili za potrebe iz članka 1. stavka 2. ne prenose se i ne stavljaju na raspolaganje trećoj zemlji, međunarodnoj organizaciji ili privatnom subjektu s poslovnim nastanom u Uniji ili izvan nje. Zabrana se primjenjuje i ako se ti podaci dalje obrađuju na nacionalnoj razini ili između država članica.

Članak 56.

Nadzor koji obavlja nacionalno nadzorno tijelo

1. Nadzorno tijelo ili tijela imenovana u skladu s člankom 51. [Uredbe 2016/679] osiguravaju da se revizija operacija obrade podataka koje obavljaju nacionalne jedinice ETIAS-a

provodi u skladu s relevantnim međunarodnim računovodstvenim standardima najmanje svake četiri godine.

2. Države članice osiguravaju da njihovo nadzorno tijelo ima dovoljno sredstava za izvršavanje zadaća koje su mu povjerene u skladu s ovom Uredbom.
3. Svaka država članica dostavlja sve informacije koje su zatražila nadzorna tijela, a posebice informacije o aktivnostima koje su se provodile u skladu s njihovim odgovornostima iz ove Uredbe. Svaka država članica odobrava nadzornim tijelima pristup svojoj evidenciji i omogućuje im u bilo kojem trenutku pristup svojim prostorijama povezanim s ETIAS-om.

Članak 57.

Nadzor koji provodi Europski nadzornik za zaštitu podataka

Europski nadzornik za zaštitu podataka osigurava da se revizija aktivnosti obrade osobnih podataka koje obavljaju eu-LISA i središnja jedinica ETIAS-a provodi u skladu s relevantnim međunarodnim računovodstvenim standardima najmanje svake četiri godine. Izvješće o toj reviziji šalje se Europskom parlamentu, Vijeću, agenciji eu-LISA, Komisiji i državama članicama. Agenciji eu-LISA i Europskoj agenciji za graničnu i obalnu stražu omogućuje se da daju svoje primjedbe prije donošenja izvješća.

Članak 58.

Suradnja nacionalnih nadzornih tijela i Europskog nadzornika za zaštitu podataka

1. Europski nadzornik za zaštitu podataka djeluje u bliskoj suradnji s nacionalnim nadzornim tijelima u pogledu posebnih pitanja koja zahtijevaju sudjelovanje nacionalnih tijela, posebice ako Europski nadzornik za zaštitu podataka ili nacionalno nadzorno tijelo utvrde velike razlike između praksi država članica ili utvrde moguće nezakonite prijenose uporabom komunikacijskih kanala ETIAS-a ili u kontekstu pitanja koja su postavila jedno ili više nacionalnih nadzornih tijela o provedbi i tumačenju ove Uredbe.
2. U slučajevima iz stavka 1., Europski nadzornik za zaštitu podataka i nacionalna nadzorna tijela nadležna za nadzor zaštite podataka mogu, djelujući u okviru svojih nadležnosti, razmjenjivati relevantne informacije, pomagati jedni drugima pri obavljanju revizija i inspekcija, analizirati teškoće u pogledu tumačenja ili primjene ove Uredbe, proučiti probleme povezane s obavljanjem neovisnog nadzora ili ostvarivanjem prava osobe čiji se podaci obrađuju, izraditi usklađene prijedloge za zajednička rješenja problema i, prema potrebi, promicati osviještenost o pravima na zaštitu podataka.
3. Nadzorna tijela i Europski nadzornik za zaštitu podataka sastaju se u tu svrhu najmanje dva puta godišnje u okviru Odbora uspostavljenog [Uredbom (EU) br. 2016/679]. Troškove tih sastanaka snosi Odbor uspostavljen [Uredbom (EU) 2016/679]. Poslovnik se donosi na prvom sastanku. Prema potrebi zajednički se razvijaju dodatne metode rada.
4. Zajedničko izvješće o aktivnostima šalje se Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, Europskoj agenciji za graničnu i obalnu stražu i agenciji eu-LISA svake dvije godine. To izvješće uključuje poglavlje o svakoj državi članici koje je pripremilo nadzorno tijelo te države članice.

Članak 59.
Vođenje evidencije

1. Agencija eu-LISA vodi evidenciju o svim operacijama obrade podataka obavljenima u okviru informacijskog sustava ETIAS-a. U toj se evidenciji navode svrha pristupa, datum i vrijeme svake operacije, podaci koji se upotrebljavaju za automatiziranu obradu zahtjeva, rezultati dobiveni obavljanjem automatizirane obrade iz članka 18., podaci koji se upotrebljavaju za provjeru identiteta u pogledu središnjeg sustava ETIAS-a ili drugih informacijskih sustava i baza podataka, rezultati postupka provjere iz članka 20. i osoblje koje ju je obavilo.
2. Središnja jedinica ETIAS-a vodi evidenciju o osoblju koje je propisno ovlašteno za obavljanje provjera identiteta.
3. Pri obavljanju procjene iz članka 22. nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice vodi u informacijskom sustavu ETIAS-a evidenciju o svim operacijama obrade podataka. U toj se evidenciji navode datum i vrijeme svake operacije, podaci koji su se upotrebljavali za pregledavanje drugih informacijskih sustava i baza podataka, podaci povezani s dobivenim rezultatom, osoblje koje je obavilo procjenu rizika i opravdanje za odluku o izdavanju, odbijanju, ukidanju ili poništenju odobrenja putovanja.

Nadalje, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice vodi evidenciju o osoblju koje je propisno ovlašteno unositi ili preuzimati podatke.

4. Agencija eu-LISA vodi evidenciju o svim operacijama obrade podataka u okviru informacijskog sustava ETIAS-a koje se odnose na pristup prijevoznika pristupnim točkama i pristup nadležnih tijela radi obavljanja provjera na vanjskim graničnim prijelazima iz članaka 39. i 41. U toj se evidenciji navode datum i vrijeme svake operacije, podaci koji se upotrebljavaju za pokretanje pretraživanja, podaci koje prenosi središnji sustav ETIAS-a i imena ovlaštenog osoblja prijenosnika ili nadležnog tijela koje unosi ili preuzima podatke.

Nadalje, prijevoznici i nadležna tijela vode evidenciju o osoblju koje je propisno ovlašteno unositi i preuzimati podatke.

5. Takva evidencija može se upotrebljavati samo za nadzor dopuštenosti obrade podataka u okviru zaštite podataka te za osiguravanje sigurnosti i cjelovitosti podataka. Ta se evidencija odgovarajućim mjerama štiti od neovlaštenog pristupa i briše se jednu godinu nakon isteka razdoblja čuvanja iz članka 47. ako nije potrebna za postupke nadzora koji su već započeli.

Agencija eu-LISA i nacionalne jedinice ETIAS-a stavljaju tu evidenciju na raspolaganje na zahtjev Europskom nadzorniku za zaštitu podataka i nadležnim nadzornim tijelima.

Članak 60.
Vođenje evidencije, popisa i dokumentacije u pogledu zahtjeva za pretraživanje podataka radi pristupa za potrebe kaznenog progona

1. Agencija eu-LISA vodi evidenciju o svim operacijama obrade podataka koje se obavljaju u okviru središnjeg sustava ETIAS-a u pogledu pristupa središnjih pristupnih točaka za potrebe članka 1. stavka 2. Ta evidencija sadržava datum i vrijeme svake operacije, podatke koji se upotrebljavaju za pokretanje pretraživanja, podatke koje prenosi središnji

sustav ETIAS-a i imena ovlaštenih zaposlenika središnjih pristupnih točaka koji unose i preuzimaju podatke.

2. Nadalje, svaka država članica i Europol vode evidenciju o svim operacijama obrade podataka u okviru središnjeg sustava ETIAS-a koje se provode na temelju zahtjeva za pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe iz članka 1. stavka 2. Evidencija uključuje popise i dokumentaciju o svim operacijama obrade podataka.
3. U evidenciji je navedeno sljedeće:
 - (a) točna svrha zahtjeva za pretraživanje ili za pristup podacima pohranjenima u središnjem sustavu ETIAS-a, uključujući kazneno djelo terorizma ili druga teška kaznena djela i, za Europol, točna svrha zahtjeva za pretraživanje;
 - (b) odluka koja je donesena u pogledu dopuštenosti zahtjeva;
 - (c) upućivanje na nacionalni spis;
 - (d) datum i točno vrijeme zahtjeva za pristup koji je nacionalna pristupna točka podnijela središnjem sustavu ETIAS-a;
 - (e) ako je primjenjivo, primjena hitnog postupka iz članka 44. stavka 4. i odluka donesena u pogledu *ex-post* provjere;
 - (f) koji su se podaci ili skup podataka iz članka 45. stavaka 2. i 3. upotrebljavali za savjetovanje;
 - (g) u skladu s nacionalnim pravilima ili s Uredbom (EU) 2016/794, identifikacijska oznaka službenika koji je obavio pretraživanje i službenika koji je naložio pretraživanje ili dostavljanje podataka.
4. Evidencija iz stavaka 1. i 2. upotrebljava se samo za provjeru dopuštenosti zahtjeva, nadzor zakonitosti obrade podataka i osiguravanje cjelovitosti i sigurnosti podataka. Za praćenje i evaluaciju iz članka 81. upotrebljava se samo evidencija koja sadržava podatke koji nisu osobni podaci. Europski nadzornik za zaštitu podataka i nadležna nadzorna tijela odgovorna za praćenje zakonitosti obrade podataka i cjelovitosti podataka i njihove sigurnosti imaju na zahtjev pristup toj evidenciji radi izvršavanja svojih dužnosti. Pristup toj evidenciji u tu svrhu ima i tijelo nadležno za provjeru dopuštenosti zahtjeva. Osim u takve svrhe, osobni podaci, kao i evidencija zahtjeva za pretraživanje podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a, brišu se u svim nacionalnim spisima i spisima Eurola nakon jednog mjeseca, osim ako su ti podaci i evidencija potrebni za potrebe posebne kaznene istrage koja je u tijeku i za koju su ih zatražili država članica ili Europol.

POGLAVLJE XII.

Osviještenost javnosti

Članak 61.

Informiranje šire javnosti

Središnja jedinica ETIAS-a pruža široj javnosti sve relevantne informacije u pogledu zahtjeva za odobrenje putovanja, a posebice:

- (a) kriterije, uvjete i postupke za podnošenje zahtjeva za odobrenje putovanja;
- (b) informacije o *web*-mjestu i mobilnoj aplikaciji za mrežni uređaj na kojem se može pokrenuti aplikacija;
- (c) rokove za donošenje odluke o zahtjevu iz članka 27.;
- (d) da se podnositelja zahtjeva mora obavijestiti o odlukama o zahtjevima, da u takvim odlukama moraju biti navedeni, prema potrebi, razlozi za odbijanje i da podnositelji zahtjeva čiji su zahtjevi odbijeni imaju pravo žalbe, s informacijama o postupku koji treba primjenjivati u slučaju žalbe, uključujući nadležno tijelo i rok za podnošenje žalbe;
- (e) da se samim posjedovanjem odobrenja putovanja ne daje automatski pravo ulaska i da se od nositelja odobrenja putovanja traži da dostave dokaz o ispunjavanju uvjeta za ulazak na vanjskoj granici, kako je predviđeno u članku 6. Uredbe (EU) br. 2016/399.

Članak 62.
Informativna kampanja

Komisija, u suradnji sa središnjom jedinicom ETIAS-a i državama članicama, prati početak rada ETIAS-a informativnom kampanjom kako bi obavijestila državljane trećih zemalja na koje se primjenjuje ova Uredba o uvjetu da za prelazak vanjskih granica moraju imati valjano odobrenje putovanja.

POGLAVLJE XIII.

Odgovornosti

Članak 63.
Odgovornosti agencije eu-LISA tijekom faze projektiranja i razvoja

1. Agencija eu-LISA udomljuje informacijski sustav ETIAS-a na poslužitelju na svojim tehničkim pogonima i osigurava funkcionalnosti propisane u ovoj Uredbi u skladu s uvjetima sigurnosti, dostupnosti, kvalitete i brzine u skladu sa stavkom 3.
2. Infrastrukture kojima se podupire javno *web*-mjesto, mobilna aplikacija i pristupna točka prijevoznika udomljuju se na *web*-mjestima agencije eu-LISA ili Komisije. Te su infrastrukture zemljopisno raspoređene kako bi se osigurale funkcionalnosti propisane u ovoj Uredbi u skladu s uvjetima sigurnosti, dostupnosti, kvalitete i brzine iz stavka 3.
3. Agencija eu-LISA odgovorna je za razvoj informacijskog sustava ETIAS-a, za razvoj potreban za utvrđivanje interoperabilnosti središnjeg sustava ETIAS-a i informacijskih sustava iz članka 10.

Agencija eu-LISA osmišljava fizičku arhitekturu sustava i njegovu komunikacijsku infrastrukturu te priprema i razrađuje tehničke specifikacije u pogledu središnjeg sustava, jedinstvenih sučelja, a prihvaća ih Upravni odbor na temelju pozitivnog mišljenja Komisije. Agencija eu-LISA provodi i nužne prilagodbe EES-a, SIS-a, Eurodaca, ECRIS-a ili VIS-a koje su potrebne radi interoperabilnosti s ETIAS-om.

Agencija eu-LISA razvija i provodi središnji sustav, nacionalna jedinstvena sučelja i komunikacijsku infrastrukturu što prije moguće nakon stupanja na snagu ove Uredbe i nakon što Komisija donese mjere predviđene u članku 15. stavcima 2. i 4., članku 16. stavku 4., članku 28. stavku 5., članku 39. stavku 3., članku 40. stavku 2. i članku 72. stavcima 1. i 4.

Razvoj se sastoji od razrade i provedbe tehničkih specifikacija, ispitivanja i opće koordinacije projekta.

4. Tijekom faze projektiranja i razvoja osniva se Odbor za upravljanje programom sastavljen od najviše 10 članova. On je sastavljen od šest članova koje imenuje Upravni odbor agencije eu-LISA među svojim članovima ili njihovim zamjenicima, predsjedatelja Savjetodavne skupine ETIAS-a i EES-a iz članka 80., člana koji predstavlja agenciju eu-LISA kojeg imenuje izvršni direktor agencije, člana koji predstavlja Europsku agenciju za graničnu i obalnu stražu kojeg imenuje izvršni direktor agencije i jednog člana kojeg imenuje Komisija. Članovi koje imenuje Upravni odbor agencije eu-LISA biraju se samo iz onih država članica za koje su u skladu s pravom Unije potpuno obvezujući zakonodavni instrumenti kojima se uređuju razvoj, uspostava, rad i uporaba svih opsežnih sustava IT-a kojima upravlja agencija eu-LISA i koje će sudjelovati u ETIAS-u. Odbor za upravljanje programom sastajat će se jednom mjesečno. On će osigurati odgovarajuće upravljanje fazom projektiranja i razvoja ETIAS-a. Odbor za upravljanje programom svaki mjesec podnosi pisana izvješća Upravnom odboru o napretku provedbe projekta. On nema ovlasti odlučivanja ni mandat za zastupanje članova Upravnog odbora.
5. Upravni odbor utvrđuje poslovnik Odbora za upravljanje programom koji uključuje posebice pravila o:
 - (a) predsjedavanju;
 - (b) mjestima za održavanje sastanaka;
 - (c) pripremi sastanaka;
 - (d) prihvaćanju stručnjaka na sastanke;
 - (e) komunikacijskim planovima kojima se osigurava potpuno informiranje članova Upravnog odbora koji ne sudjeluju na sastancima.

Mjesto predsjedavajućega ima predsjedavajuća država članica pod uvjetom da je u skladu s pravom Unije potpuno obvezuju zakonodavni instrumenti kojima se uređuju razvoj, uspostava, rad i uporaba svih opsežnih sustava IT-a kojima upravlja agencija eu-LISA ili, ako taj zahtjev nije ispunjen, država članica koja će sljedeća predsjedati i koja ispunjava taj zahtjev.

Sve putne troškove i dnevnice članova Odbora za upravljanje programom snosi Agencija te se članak 10. Poslovnika agencije eu-LISA primjenjuje *mutatis mutandis*. Tajništvo Odbora za upravljanje programom osigurava agencija eu-LISA.

Savjetodavna skupina EES-a i ETIAS-a iz članka 80. sastaje se redovito do početka rada ETIAS-a. Ona nakon svakog sastanka izvješćuje Odbor za upravljanje programom. Ona osigurava tehničko stručno znanje za pomoć u obavljanju zadaća Odbora za upravljanje programom te prati spremnost država članica.

Članak 64.

Odgovornosti agencije eu-LISA nakon početka rada ETIAS-a

1. Nakon početka rada ETIAS-a, eu-LISA odgovorna je za tehničko upravljanje središnjim sustavom i nacionalnim jedinstvenim sučeljima. Ona u svakom trenutku osigurava, u suradnji s državama članicama, najbolju moguću tehnologiju, nakon provođenja analize troškova i koristi. Agencija eu-LISA odgovorna je i za tehničko upravljanje komunikacijskom infrastrukturom između središnjeg sustava i nacionalnih jedinstvenih sučelja kao i javnim web-mjestom, mobilnom aplikacijom za mobilne uređaje, uslugom elektroničke pošte, uslugom sigurnog računa, pristupnom točkom za prijevoznike, mrežnom uslugom i softverom za obradu zahtjeva iz članka 6.

Tehničko upravljanje ETIAS-om sastoji se od svih zadaća koje su nužne za održavanje funkcioniranja informacijskog sustava ETIAS-a 24 sata dnevno 7 dana u tjednu u skladu s ovom Uredbom, a posebice rada na održavanju i tehničkog razvoja koji su potrebni radi osiguravanja rada sustava na zadovoljavajućoj razini tehničke kvalitete, osobito u pogledu vremena odgovora za pretraživanje središnje baze podataka u skladu s tehničkim specifikacijama.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 17. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije, agencija eu-LISA primjenjuje odgovarajuća pravila čuvanja profesionalne tajne ili druge jednakovrijedne obveze u pogledu čuvanja povjerljivosti na cjelokupno osoblje koje mora raditi s podacima pohranjenima u središnjem sustavu ETIAS-a. Ta se obveza primjenjuje i nakon što to osoblje napusti radno mjesto ili zaposlenje te po prestanku njihovih aktivnosti.
3. Agencija eu-LISA obavlja i zadaće povezane s osposobljavanjem za tehničku uporabu informacijskog sustava ETIAS-a.

Članak 65.

Odgovornosti Europske agencije za graničnu i obalnu stražu

1. Europska agencija za graničnu i obalnu stražu odgovorna je za:
 - (a) uspostavu i rad središnje jedinice ETIAS-a;
 - (b) automatiziranu obradu zahtjeva;
 - (c) pravila o provjerama.
2. Prije nego što dobije ovlaštenje za obradu podataka zabilježenih u središnjem sustavu ETIAS-a, osoblju središnje jedinice ETIAS-a koje ima pravo pristupa središnjem sustavu ETIAS-a osigurava se odgovarajuće osposobljavanje o sigurnosti podataka i pravilima zaštite podataka, posebice o primjenjivim temeljnim pravima.

Članak 66.

Odgovornosti država članica

1. Svaka država članica odgovorna je za:
 - (a) uspostavu veze s nacionalnim jedinstvenim sučeljem;

- (b) organizaciju, upravljanje, rad i održavanje nacionalnih jedinica ETIAS-a za ispitivanje zahtjeva za odobrenje putovanja odbijenih tijekom automatizirane obrade i odlučivanje o njima;
 - (c) organizaciju središnjih točaka i njihovu vezu s nacionalnim jedinstvenim sučeljem za potrebe kaznenog progona;
 - (d) upravljanje i mehanizme za pristup propisno ovlaštenog osoblja nadležnih nacionalnih tijela informacijskom sustavu ETIAS-a u skladu s ovom Uredbom te za uspostavu i redovito ažuriranje popisa i profila tog osoblja;
 - (e) uspostavu i rad nacionalnih jedinica ETIAS-a.
- 2. Svaka država članica upotrebljava automatizirane postupke za slanje upita u središnji sustav ETIAS-a na vanjskoj granici.
 - 3. Prije nego što dobije ovlaštenje za obradu podataka zabilježenih u središnjem sustavu ETIAS-a, osoblju nacionalne jedinice ETIAS-a koje ima pravo pristupa informacijskom sustavu ETIAS-a osigurava se odgovarajuće osposobljavanje o sigurnosti podataka i pravilima o zaštiti podataka, posebice o primjenjivim temeljnim pravima.

Članak 67.
Odgovornosti Europol

- 1. Europol osigurava obradu upita iz članka 18. stavka 2. točke (j) i stavka 4. i sukladno tome prilagođava svoj informacijski sustav.
- 2. Europol je odgovoran za uspostavu ETIAS-ova popisa za praćenje u skladu s člankom 29.
- 3. Europol je odgovoran za davanje mišljenja nakon zahtjeva za savjetovanje u skladu s člankom 26.

POGLAVLJE XIV.
Izmjene ostalih instrumenata Unije

Članak 68.
Izmjene Uredbe (EZ) br. 515/2014

Uredba (EU) br. 515/2014 mijenja se kako slijedi:

U članku 6. umeće se sljedeći stavak 3.a:

„3.a Tijekom razvojne faze uz osnovna dodijeljena sredstva državama članicama dodjeljuje se dodatnih 96,5 milijuna EUR i one ta sredstva u cijelosti ulažu u ETIAS kako bi osigurale njegov brz i učinkovit razvoj u skladu s provedbom središnjeg sustava ETIAS-a, kako je predviđeno u [Uredbi o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS)].”

*Članak 69.
Izmjene Uredbe (EU) 2016/399*

Uredba (EU) 2016/399 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 6. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) imaju važeću vizu, ako se to traži na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 539/2001 ili valjano odobrenje putovanja ako se to traži na temelju [Uredbe o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS)] osim ako imaju važeću boravišnu dozvolu ili važeću vizu za dugotrajni boravak;”

2. U članku 8. stavak 3. mijenja se tako slijedi:

(a) u točki (a), podtočka i. zamjenjuje se sljedećim:

„i. provjeru posjeduje li državljanin treće zemlje valjanu i važeću ispravu za prelazak granice i da je ta isprava popraćena, prema potrebi, potrebnom vizom, odobrenjem putovanja ili boravišnom dozvolom;”

(b) umeće se sljedeća točka (bb):

„(bb) ako državljanin treće zemlje ima odobrenje putovanja iz članka 6. stavka 1. točke (b), detaljne provjere pri ulasku uključuju i provjeru izvornosti, valjanosti i statusa odobrenja putovanja i, prema potrebi, identiteta nositelja odobrenja putovanja, slanjem upita ETIAS-u u skladu s člankom 41. [Uredbe o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS)]”

3. U dijelu B Priloga V. među razlozima za zabranu, točka (C) zamjenjuje se sljedećim:

„(C) nema valjanu vizu, odobrenje putovanja ili boravišnu dozvolu”

*Članak 70.
Izmjene Uredbe (EU) 2016/794*

Uredba (EU) 2016/794 mijenja se kako slijedi:

1. (1) U članku 4. stavku 1. dodaje se sljedeća točka (n):

„(n) uspostavu ETIAS-ova popisa za praćenje iz članka 29. [Uredbe o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS)] te upravljanje njime i njegovo ažuriranje u skladu s člankom 18. stavkom 2. točkom (a).”

2. Članak 21. mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Članak 21.

Pristup Eurojusta, OLAF-a i Europske agencije za graničnu i obalnu stražu informacijama koje pohranjuje Europol samo za potrebe ETIAS-a”

(b) dodaje se sljedeći stavak 1.a:

„Europol poduzima sve prikladne mjere kako bi omogućio Europskoj agenciji za graničnu i obalnu stražu da unutar svojih nadležnosti i za potrebe Uredbe [Uredba o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS)] neizravan pristup na temelju sustava ima/nema pogotka informacijama koje su dostavljene za potrebe članka 18. stavka 2. točke (a), ne dovodeći u pitanje bilo koja ograničenja koja su naveli država članica, tijelo Unije, treća zemlja ili međunarodna organizacija koji pružaju predmetne informacije, u skladu s člankom 19. stavkom 2.

U slučaju pogotka, Europol pokreće postupak kojim se informacije koje su dovele do pogotka mogu podijeliti, u skladu s odlukom pružatelja informacije Europolu, i samo do mjere u kojoj su podaci koji su doveli do pogotka nužni za obavljanje zadaća Europske agencije za graničnu i obalnu stražu povezanih s ETIAS-om.

Stavci od 2. do 7. ovog članka primjenjuju se na odgovarajući način.”

*Članak 71.
Izmjene Uredbe (EU) 2016/1624*

Uredba (EU) 2016/1624 mijenja se kako slijedi:

1. U članku 8. stavku 1. dodaje se sljedeća točka (qq):

„(qq) izvršava zadaće i obveze povjerene Europskoj agenciji za obalnu i graničnu stražu iz [Uredbe o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS)] i osigurava osnivanje središnje jedinice ETIAS-a i upravljanje njome u skladu s člankom 7. [Uredbe o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS)].”

2. U poglavlju II. dodaje se sljedeći odjeljak 5.:

„Odjeljak 5.

ETIAS

*Članak 33.a
Osnivanje središnje jedinice ETIAS-a*

1. Ovime se uspostavlja središnja jedinica ETIAS-a.
2. Europska agencija za graničnu i obalnu stražu osigurava osnivanje središnje jedinice ETIAS-a i upravljanje njome u skladu s člankom 7. [Uredbe o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i njihovu odobrenju (ETIAS)].”

POGLAVLJE XV.

Završne odredbe

Članak 72.

Prijelazno razdoblje i prijelazne mjere

1. Tijekom šest mjeseci od datuma početka rada ETIAS-a, korištenje ETIAS-om nije obavezno i ne primjenjuje se zahtjev posjedovanja valjanog odobrenja putovanja. Komisija može donijeti delegirani akt u skladu s člankom 78. kako bi to razdoblje produljila najdulje dodatnih šest mjeseci.
2. Tijekom tog šestomjesečnog razdoblja službenici graničnog nadzora obavješćuju državljane trećih zemalja na koje se primjenjuje obveza posjedovanja odobrenja putovanja koji prelaze vanjske granice o obvezi posjedovanja valjanog odobrenja putovanja nakon isteka šestomjesečnog razdoblja. U tu svrhu službenici graničnog nadzora toj kategoriji putnika dijele zajedničku brošuru.
3. Zajedničku brošuru izrađuje Komisija. Taj provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 79. stavka 2. i on sadržava najmanje informacije iz članka 61. Brošura je jasna, jednostavna i dostupna na jeziku koji predmetna osoba razumije ili za koji se može razumno pretpostaviti da ga razumije.
4. Može se odrediti razdoblje odgode primjene nakon isteka razdoblja iz stavka 1. Tijekom tog razdoblja primjenjuje se zahtjev posjedovanja valjanog odobrenja putovanja. Tijekom razdoblja odgode primjene službenici graničnog nadzora iznimno dopuštaju državljanima trećih zemalja na koje se primjenjuje obveza posjedovanja odobrenja putovanja, a koji to odobrenje nemaju, da pređu vanjske granice ako ispunjavaju sve ostale uvjete iz članka 6. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/399 pod uvjetom da vanjske granice država članica prelaze prvi puta nakon razdoblja iz stavka 1. ovog članka. Službenici graničnog nadzora obavješćuju državljane trećih zemalja na koje se primjenjuje obveza posjedovanja odobrenja putovanja o obvezi posjedovanja valjanog odobrenja putovanja u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) 2016/399.
5. Komisija donosi delegirane akte o trajanju razdoblja odgode primjene iz stavka 4. To razdoblje ne prekoračuje dvanaest mjeseci od isteka razdoblja iz stavka 1.

Članak 73.

Uporaba podataka za izvješćivanje i u statističke svrhe

1. Propisno ovlašteno osoblje nadležnih tijela država članica, Komisija, eu-LISA i središnja jedinica ETIAS-a imaju pristup sljedećim podacima isključivo za potrebe izvješćivanja i statistike, pri čemu se ne dopušta identifikacija pojedinaca:
 - (a) informacijama o statusu;
 - (b) državljanstvima, spolu i datumu rođenja podnositelja zahtjeva;
 - (c) državi boravišta;
 - (d) obrazovanju;

- (e) trenutačnom zaposlenju (području), radnom mjestu;
 - (f) vrsti putne isprave i troslovnoj oznaci države koja ju je izdala;
 - (g) vrsti odobrenja putovanja i, za odobrenja putovanja s ograničenom prostornom valjanošću, nazivu države članice koja je izdala odobrenje putovanja s ograničenom prostornom valjanošću;
 - (h) razdoblju valjanosti odobrenja putovanja;
 - (i) razlozima za odbijanje, ukidanje ili poništavanje odobrenja putovanja.
2. Za potrebe stavka 1., eu-LISA uspostavlja, provodi i udomljuje na svojem poslužitelju repozitorij podataka iz stavka 1. u kojem se ne bi dopustila identifikacija osoba, a nadležnim tijelima iz stavka 1. omogućilo bi se dobivanje posebnih izvješća i statističkih podataka za bolju procjenu rizika od nezakonitih migracija, prijetnje sigurnosti i prijetnje javnom zdravlju, za jačanje učinkovitosti graničnih kontrola, za pomaganje središnjoj jedinici ETIAS-a pri obradi zahtjeva za odobrenje putovanja i za podupiranje donošenja migracijske politike Unije utemeljene na dokazima. Repozitorij sadržava i dnevnu statistiku o podacima iz stavka 4. Pristup središnjem repozitoriju odobrava se na temelju sigurnog pristupa posredstvom sustava S-TESTA s kontrolom pristupa i posebnim profilima korisnika samo za potrebe izvješćivanja i statistike.
- U skladu s postupkom ispitivanja iz članka 79. stavka 2. donose se detaljna pravila o radu središnjeg repozitorija i pravila o zaštiti podataka i sigurnosti koja se primjenjuju na repozitorij.
3. Postupci koje uspostavlja eu-LISA za praćenje razvoja i funkcioniranje informacijskog sustava ETIAS-a iz članka 81. stavka 1. uključuju mogućnost proizvodnje redovitih statističkih podataka za osiguravanje tog praćenja.
4. Agencija eu-LISA objavljuje svaka tri mjeseca statističke podatke o informacijskom sustavu ETIAS-a iz kojih su posebno razvidni broj i državljanstvo podnositelja zahtjeva kojima je odbijeno izdavanje odobrenja putovanja, među ostalim osnova za odbijanje, i državljana trećih zemalja čije je odobrenje putovanja poništeno ili ukinuto.
5. Na kraju svake godine prikupljaju se statistički podaci u obliku tromjesečnih statističkih podataka za tu godinu.
6. Agencija eu-LISA dostavlja Komisiji na zahtjev statističke podatke o posebnim aspektima povezanim s provedbom ove Uredbe te statističke podatke u skladu sa stavkom 3.

Članak 74. Troškovi

Troškovi nastali u vezi s razvojem informacijskog sustava ETIAS-a, integracijom postojeće nacionalne granične infrastrukture i povezivanja na nacionalno jedinstveno sučelje te troškovi udomljavanja nacionalnog jedinstvenog sučelja na poslužitelju, uspostave središnje i nacionalnih jedinica ETIAS-a i rada ETIAS-a isplaćuju se iz općeg proračuna Unije.

Isključeni su sljedeći troškovi:

- (a) ured za vođenje projekata u državama članicama (sastanci, službena putovanja, prostorije);
- (b) udomljavanje nacionalnih sustava na poslužitelju (prostor, provedba, električna energija, sustav hlađenja);
- (c) rad nacionalnih sustava (operatori i ugovori o potpori);
- (d) prilagođavanje postojećih graničnih kontrola;
- (e) dizajn, razvoj, provedba, rad i održavanje nacionalnih komunikacijskih mreža.

*Članak 75.
Prihodi*

Prihodi nastali radom ETIAS-a čine vanjske namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 4. Uredbe (EU, EURATOM) br. 966/2012.

*Članak 76.
Obavijesti*

1. Države članice obavješćuju Komisiju o nadležnom tijelu koje treba smatrati nadzornikom iz članka 50.
2. Središnja jedinica ETIAS-a i države članice obavješćuju agenciju eu-LISA o nadležnim tijelima iz članka 11. koja imaju pristup informacijskom sustavu ETIAS-a.

Konsolidirani popis tih tijela objavljuje se u *Službenom listu Europske unije* u roku od tri mjeseca od datuma početka rada ETIAS-a u skladu s člankom 77. U slučaju izmjena popisa, agencija eu-LISA jednom godišnje objavljuje ažurirani konsolidirani popis.

3. Države članice obavješćuju Komisiju o svojim imenovanim nadležnim tijelima iz članka 43. i bez odlaganja obavješćuju o svim izmjenama koje se na njih odnose.
4. Agencija eu-LISA obavješćuje Komisiju o uspješnom okončanju ispitivanja iz članka 77. stavka 1. točke (b).
5. Komisija stavlja na raspolaganje informacije dostavljene u skladu sa stavkom 1. državama članicama i javnosti na javnom *web*-mjestu koje se stalno ažurira.

*Članak 77.
Početak rada*

1. Komisija utvrđuje datum od kada će ETIAS početi s radom, nakon što su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) donesene su mjere iz članka 15. stavaka 3. i 4., članka 16. stavka 4., članka 28. stavka 3., članka 39. stavka 3., članka 40. stavka 2., članka 72. stavaka 1. i 5. i članka 73. stavka 2.;
 - (b) eu-LISA je objavila da je uspješno završeno sveobuhvatno ispitivanje sustava ETIAS;

- (c) eu-LISA i središnja jedinica ETIAS-a provjerile su tehničke i pravne mehanizme za prikupljanje i prijenos podataka iz članka 15. u središnji sustav ETIAS-a i o tome su obavijestile Komisiju;
 - (d) države članice i središnja jedinica ETIAS-a dostavile su Komisiji podatke o raznim nadležnim tijelima iz članka 76. stavaka 1. i 3.
- 2. Ispitivanje ETIAS-a iz stavka 1. točke (b) obavlja agencija eu-LISA u suradnji s državama članicama i središnjom jedinicom ETIAS-a.
 - 3. Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o rezultatima ispitivanja provedenog u skladu sa stavkom 1. točkom (b).
 - 4. Odluka Komisije iz stavka 1. objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.
 - 5. Države članice i središnja jedinica ETIAS-a počinju upotrebljavati ETIAS od datuma koji je odredila Komisija u skladu sa stavkom 1.

Članak 78.

Izvršavanje delegiranih ovlasti

- 1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji u skladu s uvjetima utvrđenim u ovom članku.
- 2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 15. stavaka 3. i 4., članka 16. stavka 4., članka 28. stavka 3. i članka 72. stavaka 1. i 5. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme od [datuma stupanja na snagu ove Uredbe].
- 3. Europski parlament ili Vijeće mogu u bilo kojem trenutku opozvati delegiranje ovlasti iz članka 15. stavaka 3. i 4., članka 16. stavka 4., članka 28. stavka 3. i članka 72. stavaka 1. i 5. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Odluka proizvodi učinke dan nakon objave u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji datum naveden u odluci. Odlukom se ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
- 4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
- 5. Delegirani akt donesen na temelju članka 15. stavaka 2. i 4., članka 16. stavka 4., članka 28. stavka 3. i članka 72. stavaka 1. i 4. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od [dva mjeseca] od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za [dva mjeseca] na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 79.

Odborski postupak

- 1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor odbor je u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
- 2. Kod upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 80.
Savjetodavna skupina

Nadležnost savjetodavne skupine agencije eu-LISA za EES proširuje se na ETIAS. Savjetodavna skupina za EES i ETIAS osigurava agenciji eu-LISA stručno znanje u pogledu ETIAS-a, posebice u kontekstu pripreme njezina godišnjeg programa rada i godišnjeg izvješća o radu.

Članak 81.
Praćenje i evaluacija

1. Agencija eu-LISA osigurava da su uspostavljeni postupci za praćenje razvoja informacijskog sustava ETIAS-a u svjetlu ciljeva povezanih s planiranjem i troškovima te za praćenje funkcioniranja ETIAS-a u svjetlu ciljeva povezanih s tehničkim rezultatima, troškovnom učinkovitosti, sigurnošću i kvalitetom usluge.
2. Do [šest mjeseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe – OPOCE, zamijeniti točnim datumom] i svakih šest mjeseci nakon toga tijekom faze razvoja informacijskog sustava ETIAS-a, agencija eu-LISA dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o stanju razvoja središnjeg sustava, jedinstvenih sučelja i komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava i jedinstvenih sučelja. Nakon završetka faze razvoja Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja se izvješće u kojem se detaljno objašnjava na koji su način ostvareni ciljevi, a posebice oni povezani s planiranjem i troškovima, te se obrazlažu eventualna odstupanja.
3. Za potrebe tehničkog održavanja, agencija eu-LISA ima pristup potrebnim informacijama o operacijama obrade podataka koje se obavljaju u informacijskom sustavu ETIAS-a.
4. Prvi puta dvije godine nakon početka rada ETIAS-a i svake dvije godine nakon toga, agencija eu-LISA dostavlja Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji izvješće o tehničkom funkcioniranju informacijskog sustava ETIAS-a, među ostalim o njegovoj sigurnosti.
5. Tri godine nakon početka rada ETIAS-a i svake četiri godine nakon toga, Komisija ocjenjuje ETIAS i daje Europskom parlamentu i Vijeću potrebne preporuke. Ta evaluacija obuhvaća:
 - (a) rezultate koje je postigao ETIAS u pogledu njegovih ciljeva, ovlasti i zadaća;
 - (b) učinak, djelotvornost i učinkovitost rada ETIAS-a i njegove prakse u radu u pogledu njegovih ciljeva, mandata i zadaća;
 - (c) pravila o automatiziranoj obradi zahtjeva za potrebe procjene rizika;
 - (d) moguću potrebu izmjene ovlasti središnje jedinice ETIAS-a;
 - (e) financijske posljedice takvih izmjena;
 - (f) utjecaj na temeljna prava.

Komisija dostavlja izvješće o evaluaciji Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Države članice i Europol dostavljaju agenciji eu-LISA, središnjoj jedinici ETIAS-a i Komisiji informacije koje su potrebne za sastavljanje izvješća iz stavaka 4. i 5. Tim se informacijama ne ugrožavaju metode rada i one ne uključuju informacije o izvorima, članovima osoblja ili istragama imenovanih tijela.
7. Agencija eu-LISA i središnja jedinica ETIAS-a dostavljaju Komisiji informacije koje su potrebne za obavljanje evaluacija iz stavka 5.
8. Poštujući odredbe nacionalnog prava o objavi osjetljivih informacija, svaka država članica i Europol sastavljaju godišnja izvješća o učinkovitosti pristupa podacima pohranjenima u središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe kaznenog progona koji uključuju informacije i statističke podatke o:
 - (a) točnoj svrsi pretraživanja, uključujući o vrsti djela terorizma ili teškog kaznenog djela;
 - (b) razumnim osnovama za utemeljenu sumnju da su osumnjičenik, počinitelj ili žrtva obuhvaćeni ovom Uredbom;
 - (c) broju zahtjeva za pristup središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe kaznenog progona;
 - (d) broju i vrsti predmeta koji su okončani uspješnom identifikacijom;
 - (e) potrebi i uporabi iznimnih hitnih slučajeva, uključujući slučajeve kada hitnost nije prihvaćena tijekom *ex post* provjere koju obavlja središnja pristupna točka.

Godišnja izvješća država članica i Europola dostavljaju se Komisiji do 30. lipnja sljedeće godine.

Članak 82.
Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik